

**T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU HUKUKU ANABİLİM DALI**

**FİLİSTİN CEZA HUKUKU'NDA CASUSLUK
SUÇU VE TERÖRİZM KAVRAMI**

Yüksek Lisans Tezi

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Murat Aksan

HAZIRLAYAN

Wesal Altanany

KONYA 2019

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin

Adı Soyadı WESAL AL TANANY

Numarası 154234001024

Ana Bilim / Bilim Dalı Kamu Hukuku

Programı Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐

Tezin Adı Filistin Ceza Hukuku'nda Casusluk Suçu ve Terörizm Kavramı

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin imzası
(İmza)

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Yüksek Lisans Tezi Kabul Formu

Öğrencinin	Adı Soyadı	Wesal ALTANANY
	Numarası	154234001024
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Kamu Hukuku
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Murat AKSAN
Tezin Adı		Filistin Ceza Hukukunda Casusluk Suçu ve Terörizm Kavramı

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan Filistin Ceza Hukukunda Casusluk Suçu ve Terörizm Kavramı başlıklı bu çalışma 06/03/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı

Dr. Öğr. Üyesi Murat
AKSAN

Dr. Öğr. Üyesi M. Onursal
CİN

Dr. Öğr. Üyesi Selman Sacit
BOZ

Danışman ve Üyeler

Danışman

Üye

Üye

İmza

[Signature]

[Signature]

[Signature]

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin

Adı Soyadı WESAL AL TANANY

Numarası 154234001024

Ana Bilim / Bilim Dalı Kamu Hukuku

Programı Tezli Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐

Tez Danışmanı Dr. Öğr. Üyesi Murat Aksan

Tezin Adı Filistin Ceza Hukuku'nda Casusluk Suçu ve Terörizm Kavramı

ÖZET

Ülkenin güvenliğini hedef alan suçların temel amacı devletin yapısını bozarak varlığını yok etmek ve bağımsızlığını bitirmektir. Bu tür suçlar yasal metinlerde ‘ülkelerin dış güvenliğini ve bağımsızlığını tehdit eden suçlar’ olarak tanımlanmıştır. Diğer yandan bir devletin iç güvenliğini tehdit edip hedef alan suçlar, o devletin uluslararası ilişkilerini etkilemez. Bu suçlar sadece mevcut iktidarın ve anayasaların yıkılmasını amaçlamaktadır. Bu tür suçlar ‘ülkelerin iç güvenliğini etkileyen suçlar’ olarak tanımlanmıştır.

Casusluk toplumu çökerten ve bitiren bir kanser çeşididir. Casusların kendi vatanından ve kanından olan insanları öldürmeye kadar götürebilir ‘devletin casusluk suçuna karşı mücadele etmesi en zor verilen mücadelelerden biri sayılır. Bunun nedeni de bu mücadelenin içinde ihanetin, gizliliğin ve satıcılığın mevcut olmasıdır.

Casusluk suçunda tüm teknolojik gelişmelere rağmen, insan faktörü halen önemini korumaktadır. Çünkü istihbarat merkezlerinin birçoğu teknolojinin ulaşmadığı bilgilere casuslar yoluyla ulaşabilmektedir. Düşmanla iletişim ve casusluk suçları, devleti ve toplumu her alanda ciddi zararlara ve kayıplara uğratmaktadır. Bu zararlar sadece askeri anlamda değil, ekonomik, manevi, diplomatik ve kültürel alanlarda da yaşanmaktadır. Bu çalışmada Filistin’de uygulanan ceza hukukuna göre ‘dış güvenliği’ tehdit eden casusluk ve ‘iç güvenliği’ tehdit eden terör suçlarından bahsedilecektir.

Günümüzde terörizm korkunç bir suç haline gelmiştir. Maalesef bu suçun belirli bir milliyeti, cinsiyeti ya da yaşı yoktur. Gerçek şu ki; terör kural ya da yasa tanımayan ülkeler arasında bir tür savaş nedenidir. Bazı hukukçular, terörün geleneksel savaşları bir alternatif olarak kullanılabileceğini belirtti. Terörizm, bazı uluslararası olayları kışkırtmak için de kullanılabilir.

Interpol' un dünyadaki terörizmle mücadeleden sorumlu örgütünün önemli rolü; sadece bir devlete özel olmaması, kıtalararası bir örgüt olarak görev yapmasıdır.

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin

Adı Soyadı WESAL AL TANANY

Numarası 154234001024

Ana Bilim / Bilim Dalı Kamu Hukuku

Programı Tezli Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐

Tez Danışmanı Dr. Öğr. Üyesi Murat Aksan

Tezin İngilizce Adı Spam Crimes and Terrorism Concept in Palestinian Criminal Law

SUMMARY

The main aim of the crimes aimed at the security of the country is to destroy the existence of the state by destroying the state and to end its independence. Such offenses are defined in legal texts as 'crimes that threaten the external security and independence of countries. On the other hand, crimes that threaten the internal security of a state do not affect the international relations of that state. These crimes only aim to destroy the existing power and constitutions. Such offenses are defined as in offenses affecting the internal security of countries.

Espionage is a type of cancer that collapses and ends society. Spies can lead to killing people from their own homeland and blood, and the state is one of the most difficult struggles to fight against the crime of espionage. The reason for this struggle is the existence of betrayal, confidentiality and sales. Despite all the technological developments in the crime of espionage, the human factor still remains important. Because many of the intelligence centers can access the information that the technology cannot reach through spies. The crime of communication and espionage by the enemy inflicts serious losses and losses on the state and society. These damages are experienced not only in the military sense, but also in economic, spiritual, diplomatic and cultural fields. In this study, we will talk about the terror crimes which threaten ada external security yaşan threatening espionage and ve internal security 'according to the criminal law applied in Palestine.

Today, terrorism has become a terrible crime. Unfortunately, this crime does not have a specific nationality, gender or age. The truth is that; Terror is a kind of war or a kind of war between lawless countries. Some jurists have said that traditional wars of terror could be used as an alternative. Terrorism can also be used to provoke some international events. The important role of Interpol in its fight against terrorism in the world; it is not specific to a single state, but it serves as an intercontinental organization.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iii
KISALTMALAR	viii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

DEVLET GÜVENLİK SUÇLARININ GENEL HÜKÜMLERİ

1.1. DEVLET GÜVENLİĞİ KAVRAMI	4
1.1.1. İç Güvenlik	6
1.1.2. Dış Güvenlik	6
1.2. DEVLET KARŞI SUÇLAR KAVRAMI	7
1.2.1. Genel Olarak	7
1.2.2. Devlet Güvenliğine Karşı Suçlar (Mukayeseli Hukukta)	8
1.3. DEVLET GÜVENLİK SUÇLARININ TARİHSEL GELİŞİMİ	9
1.4. DEVLETİN GÜVENLİĞİNE KARŞI İŞLENEN SUÇLARIN AYIRT EDİCİ ÖZELLİKLERİ	12
1.4.1. Devletin Güvenliğini Koruyan Bazı Ülke Yasaların Özellikleri	12
1.4.2. Suçlama Ve Cezalandırma	13
1.4.3. Suçluların Yargılanması Ve İzlenmesinin Kuralları	14
1.4.4. Devletin Güvenliğini Tehdit Eden Bazı Suçlardan İhbar Etmeme Cezası	15
1.4.5. Devletin Güvenliğine Karşı İşlenen Suçlarda Öngörülen Cezalarda Mazeretler Ve İstisnalar	15
1.5. DEVLETİN İÇ GÜVENLİĞİNE KARŞI İŞLEN SUÇLAR VE DİŞ GÜVENLİĞİNE KARŞI İŞLENEN SUÇLAR ARASINDAKİ FARKLAR	16
1.5.1. Cezanın Ağırlaştırılması	16
1.5.2. Suçun Sınıflandırılması	17
1.5.3. Uygulama Kapsamı İle İlgili Olan Farklar	17
1.5.4. Suçlunun Uyrugu	17
1.5.5. Suçun İşlendiğı Zamanın Önemi	18

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRK VE FİLİSTİN CEZA YASASINDA CASUSLUK SUÇU

2.1. CASUSLUK TANIMI	19
2.1.1. Filistin Ceza Yasasında Casusluk Ve Düşmanla İletişim Suçunun Tanımı	21
2.1.2. Türk Ceza Yasasında Casusluk Suçu	22
2.1.2.1. Hüküm ve Hukuki Konu	22
2.1.2.2. Suçun Özel Görünüş Biçimleri	29
2.2. DÜŞMANLA İLETİŞİM SUÇUNUN UNSURLARI	23
2.2.1. Maddi Unsur	24
2.2.1.1. Suç İşleme	24
2.2.1.2. Suçun Gerçekleşmesinden Doğan Sonuçlar	25

2.2.1.3. Nedensel İlişki	25
2.2.2. Manevi Unsur	26
2.2.2.1. Suç İşleme Niyeti Ve Kastı	26
2.2.2.2. Suçu Oluşturan Ana Unsurları Hakkında Bilinçli Olmak	27
2.2.2.3. Yasaların Ve Kanunların Bilmesi	28
2.3. FİLİSTİN MEVZUATINDA YABANCI BİR DEVLETLE İLETİŞİM	
KURMA VEYA HABERLEŞME SUÇUNDA OBJEKTİF CEZA KURALLARI	30
2.3.1. Filistin Ceza Kanununda Düşmanla İletişim Suçun Ana Cezaları	31
2.3.2. Düşmanla İletişim Kurmanın Suçu İçin İdam Cezası	31
2.3.3. Filistin Ceza Kanununda Düşmanla İletişim Suçun Cezası	31
2.4. CASUSLUK VE DÜŞMANLA İLETİŞİM SUÇLARADA, ÖZGÜRLÜĞÜ	
KISITLAYAN CEZALARIN ÇEŞİTLERİ	31
2.4.1. Filistin Ve Mısır Ceza Kanununda, Casusluk Ve Düşmanla İletişim	
Suçların Tamamlayıcı Cezaları	31
2.4.1.1. Meşru Haklarından Mahrum Bırakmak	32
2.4.1.2. Kamuya Ait Dairlerde Görev Yapamama Ve Görevden Alma	32
2.4.1.3. Polis Tarafından İzlenmek	33
2.4.1.4. Müsadere Cezası "Mal Varlığına El Koyma"	34
2.4.1.5. Para Cezası	34
2.5. CASUSLUK SUÇUNDA CEZALARIN UYGULAMA ŞEKİLLERİ	35
2.5.1. Filistin Ceza Yasalarında Casusluk Suçlarında Cezaların Hafifletilmesinin	
Şartları	35
2.5.2. Cezadan Muaf Sayılmak	37
2.5.3. Casusluk Suçlarında Cezayı Ağırlandırmak	37
2.6. CASUSLUK SUÇUNDA MAHKEME KARARLARI VE UYGULAMA	
KURALLARI	39
2.7. CASUSLUK VE DÜŞMANLA İLETİŞİM SUÇLARIN RİSKLERİ	40
2.8. FİLİSTİN' DE, İSRAİL' E YAPILAN İLETİŞİM VE CASUSLUK	
SUÇLARININ BOYUTLARI VE GERÇEKLERİ	41
2.9. İSTİHBARAT KAVRAMI	42
2.9.1. İstihbarat Ve Casusluk Arasındaki İlişki	42
2.9.2. İstihbarat Çeşitleri	43
2.9.3. İsrail İstihbaratı "Şabak" , " Casusların Akıl Hocası "	45

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TERÖRİZM KAVRAMI

GİRİŞ	47
3.2. TÜRK TERÖRİZM YASALARININ TANIMI	48
3.3. ULUSLARARASI VE ULUSAL HUKUKİ METİNLERDEKİ VE	
MEVZUATTAKİ TANIMLAMALAR	51
3.3.1. Uluslararası Sözleşmeler	51
3.3.2. Uluslararası Kurum ve Kuruluş Kararları	51
3.4. ÇEŞİTLİ ULUSLARIN DÜZENLEYİCİ METİNLERİNDE YER ALAN	
TANIMLAR	51
3.4.1. İngiltere	51
3.4.2. Amerika Birleşik Devletleri	52

3.4.3. Fransa	52
3.4.4. Türkiye	52
3.5. TERÖRÜN EVRENSEL NEDENLERİ.....	53
3.5.1. Literatürde Genel Kabul Gören Nedenler	53
3.5.1.1. Sosyal Faktörler	53
3.5.1.2. Siyasal Faktörler	53
3.5.1.3. Ekonomik Faktörler	54
3.5.1.4. Hukuki Faktörler	54
3.6. TERÖRİZMİN AMACI.....	54
3.7. TERÖRİZMİN UNSURLARI	55
3.7.1. İdeoloji Unsuru	55
3.7.2. Örgüt Unsuru	56
3.7.3. Şiddet Unsuru	58
3.7.4. Amaç (Hedef) Unsuru	58
3.8 ULUSLARARASI METİNLERDE VE YASAL DÜZENLEMELERDE YER ALAN UNSURLAR	58
3.8.1 Uluslararası Metinler.....	58
3.8.1.1. 1937 Tarihli Cenevre Sözleşmesi	58
3.8.1.2 1977 Tarihli "Terörizmin Önlenmesi İçin Avrupa Konvansiyonu" (The European Convention on the Suppression of Terrorism).....	59
3.8.1.3. BM Genel Kurulu'nun, 1994 Yılında Yayınladığı 49/60 Sayılı Deklarasyon Acer	60
3.9 YASAL DÜZENLEMELER.....	61
3.9.1. 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu	61
3.9.2. Yabancı Mevzuat Hükümleri.....	63
3.10. TERÖRİZMİN ÇEŞİTLERİ	63
3.10.1 Ulusal (Ülke İçi) Terörizm	64
3.10.2 Devlet Terörizmi	64
3.10.3. Devlet Destekli Terörizm	64
3.10.4. Uluslararası Terörizm.....	64
3.10.5. Uluslararası (Transnasyonel) Terörizm.....	65
3.10.6. Siber Terörizm	65
3.10.7. Modern Terörizm	66
3.11. INTERPOL VE TERÖRLE MÜCADELE	66
SONUÇ	70
KAYNAKÇA	66

KISALTMALAR LİSTESİ

ICC.	: International Cricket Council
OIC.	: Organisation of Islamic Cooperation
BM.	: Birleşmiş Milletler
AİHS.	: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
M.	: Madde
CMUK.	: Ceza Muhakemeleri Usul Kanunu
AsCK.	: Askeri Ceza Kanunu
CIA.	: Central Intelligence Agency
ABD.	: Amerika Birleşik Devletleri
TCK.	: Türk Ceza Kanunu
FCK.	: Filistin Ceza Kanunu
B.	: Baskı
S.	: Sayfa
No.	: Numara
K.	: Karar
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
FKÖ.	: Filistin Kurtuluş Örgütü
FDC.	: Filistin Devrimci Ceza Yasası
MCY.	: Mısır Ceza Yasası
ANS.	: Anayasa
YTCK.	: Yeni Türk Ceza Kanunu
ETCK.	: Eski Türk Ceza Kanun

GİRİŞ

Her devletin kendine özgü ve bu devleti tanımlayan ana yasaları ve ilkeleri vardır. Bu ilkeleri ve yasaları ihlal eden veya hiçe sayan her kimse o devletin kıldığı ceza ve kanun çerçevesinde ceza alacaktır.

Devlet hakları uluslararası haklar ile devlete özgü yerel ve öz haklar olmak üzere iki ana gruba ayrılır. Uluslararası haklar; devletin bağımsızlığını tanıyan haklar ve diğer ülkelerle olan ilişkilerini tanıyan haklardır. Devlete özgü haklar ise; bu devletin kendi vatandaşlarını, kurumlarını, medeni örgütlerini ve tüm halkın refah ve adalet içinde yaşamalarını, hayatlarını sürdürmelerini sağlayan haklarıdır.

Ülkenin güvenliğini hedef alan suçların temel amacı devletin yapısını bozarak varlığını yok etmek ve bağımsızlığını bitirmektir. Bu tür suçlar yasal metinlerde ‘ülkelerin dış güvenliğini ve bağımsızlığını tehdit eden suçlar’ olarak tanımlanmıştır. Diğer yandan bir devletin iç güvenliğini tehdit edip hedef alan suçlar, o devletin uluslararası ilişkilerini etkilemez. Bu suçlar sadece mevcut iktidarın ve anayasaların yıkılmasını amaçlamaktadır. Bu tür suçlar ‘ülkelerin iç güvenliğini etkileyen suçlar’ olarak tanımlanmıştır.

Ülkenin güvenliğini tehdit eden tüm suçlardan bahsetmek ve bunları ayrıntılı olarak anlatmak mümkün değildir. Bundan dolayı bu araştırmada, bu başlık altında yer alan ve bana göre bu konuda en önemli suçlardan sayılan ‘casusluk’ ve ‘terör’ suçlarını anlatmaya çalışacağım.¹

Bu çalışmada Filistin’de uygulanan ceza hukukuna göre ‘dış güvenliği’ tehdit eden casusluk ve ‘iç güvenliği’ tehdit eden terör suçlarından bahsedilecektir.

Kısaca Filistin’de kullanılan yasalardan bahsedecek olursak; 1948 yılında Araplar ve İsrail arasında olan savaşın bitmesi, İsrail devletinin tarihi Filistin toprakları üstünde kurulması (Gazze ve Batışeria hariç) ile Filistin iki ayrı bölge olarak kalmıştır ve Gazze’de Mısır devletinin 1936’da 74 sayılı Kanunu, Batışeria’da ise 1960 tarihli 16 sayılı Ürdün Ceza Yasası resmi yasa olarak kabul edilip uygulanmıştır ve halen uygulanmaktadır.

Filistin devletinin bağımsız bir devlet olmaması, İsrail devleti tarafından işgali devam etmesi nedeni ile anayasalarını uygulamaları imkansız hale gelmiştir.

¹ **Elfadil, Muhammed**, Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar, Şam, 1987, s.539.

Ne yazık ki 2007 yılında da yapılan seçimlerin sonrasında yaşanan iç bölünme, Filistin devletinin ana kuruluşları arasındaki ayrılık, Gazze ve BatıŞeria bölgesinde uygulanan anayasaların birliğini tamamen dağıtıp bitirmiştir.

Ayrıca, casusluk ve terör suçlarından bahsedilen bu çalışmada; bu suçların hangi kategoride sınıflandırıldığından, dış güvenlik ve iç güvenlik üzerindeki etkilerinden ve Filistin ceza hukuk yasalarındaki cezalarından bahsedilmiştir.

Şüphesiz ki, yirmi sekiz yıl süren Osmanlı Devletinin hükmünden sonra ve Filistin devletinin üzerinde İngiliz sömürgesi, ardında İsrail devletinin işgalinin başlamasında ve bugüne kadar sürmesinde casusluk ve düşmanla iletişim, haberleşme suçu büyük rol oynamıştır. Bu çalışmada İsrail yönetiminin ve istihbaratının Filistinli gençleri ajanlaştırmak amacıyla yapılan manevralardan ve oyunlardan bahsedilecektir.

Ayrıca casusluk suçunu ve tarihsel gelişimini, casusluk ve düşmanla haberleşme şekillerini ve çeşitlerini, casusluk ve komplo suçlarının ciddiyetini, düşmanla iletişim kurmanın cezalandırılmasını, cezalandırmanın acımasızlığını arttıran ağırlaştırıcı koşullarını bahsettik. Hafifleten şartları ve durumları aynı şekilde dile getirdik.

Günümüzde terörizm korkunç bir suç haline gelmiştir. Maalesef bu suçun belirli bir milliyeti, cinsiyeti ya da yaşı yoktur. Gerçek şu ki; terör kural ya da yasa tanımayan ülkeler arasında bir tür savaş nedenidir. Bazı hukukçular, terörün geleneksel savaşları bir alternatif olarak kullanılabileceğini belirtti. Terörizm, bazı uluslararası olayları kışkırtmak için de kullanılabilir.

Terörizm, ülkelere geleneksel savaşın yüksek maliyetleri kadar mal olmazken, ülkenin herhangi bir yerinde yaşanan panik halkın moralini derinden etkilemektedir. Ayrıca, bu çağda genel olarak terörizm olgusu, medya ve televizyon ekranlarında tüm dünyaya yayınlanmaktadır. Bu da bazı terör örgütlerinin kendi amaçlarını, hedeflerini ortaya koymayı, devletlere ve hükümetlere ulaşmalarını kolaylaştırabilir. Terörün şu anda belirli bir ülkeye değil, tüm uluslararası sisteme yönelik olduğu söylenebilir.²

Yine bu çalışmada, dünyadaki terör teriminin Arap ve uluslararası yasalarda

² Ezzeldin, Ahmed, Terörizm ve Siyasi Şiddet, Kahire,1989, s.141, 142.

herkes tarafından kabul edilmiş bir tanım olmadığını vurguladık. Ayrıca yerel hukuk ve uluslararası yasalarca cezalandırılabilen bir suç olarak kabul edilebileceğini özel ve herkes tarafından kabul görmüş bir tanım oluşturmanın zorluluğunu açıklığa kavuşturuyoruz.

Interpol' un dünyadaki terörizmle mücadeleden sorumlu örgütünün önemli rolü; sadece bir devlete özel olmaması, kıtalararası bir örgüt olarak görev yapmasıdır.

Terörizm suçu Ceza kanununa göre iç devlet güvenliğini tehdit eder, burada, Türk Ceza Hukukunda terörizm suçunu işleyen, finanse eden ve destekleyenlerin alacağı cezaları açıklamaya çalıştık.

BİRİNCİ BÖLÜM

DEVLET GÜVENLİK SUÇLARININ GENEL HÜKÜMLERİ

I. DEVLET GÜVENLİĞİ KAVRAMI

Demokratik yönetim sisteminin temel hedefi toplumdaki bireylerin refah ve mutluluklarını sağlamak ve güvenliklerini temin etmektir. Toplum ve toplumu oluşturan bireylerin en temel ve en ilkel ihtiyacı olan güvenlikleri sağlanmadığı durumda toplumların özgürlük ve huzurun gerçekleşmesi mümkün değildir.

Güvenlik kelimesinin sözlük anlamı toplum yaşamında yasal düzenin aksamadan yürütülmesi, kişilerin korkusuzca yaşayabilmesidir. Güvenlik her türlü tehlikelerden uzak hukuki, sosyal, maddi ve kişisel var olması mutlak olan huzur ortamıdır. Güvenlik, canlı ve cansız tüm varlıklar için önem arz eder. Fakat kişiler ve birey için daha önemlidir. Kişiler, özel kişiler (insanlar) ve tüzel kişiler (devlet dahil olmak üzere kurum, kuruluş, dernek vb) anlaşılmalıdır.

Birçok düşünür devletin toplumu bir arada yaşatmak zorunda olduğu konusunda aynı düşüncededirler. Bu kapsamda devlet, toplum ve toplumları oluşturan bireylerin ilişkileri de önemlidir. Devletin toplum ile veya devletin birey ile ilişkilerin ölçütlerini belirlemeye ve sınırlarının çizilmeye çalışıldığında bazı soru ve cevapların ortaya konması gerekir.

Devletin en temel görevlerinden bir tanesi güvenliğin sağlanmasıdır. Birey ve bireylerden oluşan toplum, öncelikle varlığını güven içinde bulundurmak ve devam ettirmek ister. Başta can güvenliği olmak üzere taşınır-taşınmaz her türlü varlığını güven içinde bulma isteği sosyal insanın başlıca problemidir. Böyle bir problem var olunca problemi çözmek devletin temel görevleri arasında yerini alır.

Devlet, milletin yurtiçi veya yurtdışı güvenliğini sağlamakla görevlidir. Ancak, bugün bir devletin bağımsızlık ve bütünlüğüne yönelik dış ve iç tehdit ve tehlikelerden korumak anlamına gelen milli güvenlik kavramına yer verilmeye başlanmıştır. 2945 sayılı MGK ve MGK Genel Sekreterliği Kanunu'nun maddesinde de; "Milli Güvenlik, devletin anayasal düzeninin, milli varlığının ve bütünlüğünün milletlerarası alanda siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik dahil bütün menfaatlerinin ve ahdi hukukun her türlü dış ve iç tehditlere karşı korunup kollanmasını ifade eder." şeklinde tanımlanmıştır.

Devlet Güvenliği, devlet denilen soyut hukuki tüzel kişiliğe sahip varlığın, i veya dış, her türlü tehlikelerden korunmuş olarak varlığını hukuki, sosyal ve bağımsız olarak devam ettirmesi olarak anlaşılabilir. Devletin güvenliği aynı zamanda devletin ülkesi içinde yaşayan varlıkların da güvenliğini içine alacak kadar kapsamlıdır. Söz konusu güvenliğin geniş kapsamlı olmasından dolayı, devlet güvenliği Kavramı yerine milli güvenlik kavramını kullanmak tercih edilmiştir. Çünkü milli güvenlik sadece devletin i ve dış güvenliğini değil, aynı zamanda devletin milli güvenlik politikalarını da içine almaktadır. Devlet, iç ve dış güvenliği belirli olan hukuk kuralları çerçevesinde sağlamalıdır. Devlet güvenliği kavramının sınırlarının çizilmesi güçtür. "siyasi güvenlik" , "kamu düzeni", "kamu güvenliği", "olağanüstü hal", "sıkıyönetim" gibi kavramlar devlet güvenliği ile karıştırılan kavramlardır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın başlangıç bölümünde yer aldığı şekliyle, "Türk Vatanı ve Milletinin ebedi varlığını ve Yüce Türk Devletinin bölünmez bütünlüğünü" belirlemektedir. Ayrıca başlangıç bölümünde "... Hiçbir faaliyetin Türk milli menfaatlerinin, Türk varlığının, Devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esasının, Türklüğün tarihi ve manevi değerlerinin, Atatürk milliyetçiliği, ilke ve inkılapları ve medeniyetçiliğinin karşısında korunma göremeyeceği..." düzenlenmiştir.

Öyleyse milli güvenlik kavramının da burada adı geçen kurumları korumakla ilgili bir kavramdır. Milli güvenlik kavramı toplulukların her çeşit eylemini kapsamına aldığı taktirde, normal hukuk kuralları ile düzenlenmesi ve korunması gereken kamu düzeni ile karıştırılmış ve hatta kaynaştırılmış olacaktır aynı zamanda Türkiye'deki siyasi rejimin kurumsal boyutları ile ilintilidir. Milli güvenlik i politikanın yanı sıra dış politikayı da yakından etkileyerek siyasi tüm alanlarda karşılaşılan bir kavram durumuna gelmiştir.

"Siyasi güvenlik", ülke yapısının ve yönetiminin tehditlere karşı önleyici tedbirler ve taktik seviyede korunarak faaliyetlerini sürdürmesidir. Bir diğer ifadeyle bir ülkede var olan ve uygulanan siyasi düzen, iktidarın şekillenmesi ve oluşumu bakımından söz konusu olan güvenliktir.

İçeriği, i ve dış güvenlik ile savunma konularından oluşan devlet güvenliği kavramı, teknik olarak kamu düzeninden farklıdır. Bu anlamda, i güvenliği ilgilendiren her konunun kamu düzenini bozduğu söylenebilirse de, kamu düzenini

bozan her konu veya olgu milli güvenliği bozmayabilir. Kamu düzeni, bozulduğunda kamu yararını olumsuz yönde etkileyen ve bozulmasının önlenmesi ile de kamu yararı gerçekleşen bir düzendir.

Bir başka tanımla kamu düzeni, "ammeye taalluk eden gayri muayyen menfaatlere müstenid bulunan nizamdır." Kamu düzeni, bireylerin umumi veya umuma açık yerlerde güvenli, dirlik, esenlik ve sağlık içinde yaşamlarını sürdürmesiyle korunur.³

A. İç Güvenlik

İç güvenlikle, bir ülkenin sınırları içerisinde tehdit ve tehlikelerden uzak başta vatandaşların güvenliğinin ve huzurun sağlanması, sonra devlet ve özel kişilere ait taşınır veya taşınmaz malların benzeri tehlikelere karşı korunması anlaşılır. Anayasanın 5. maddesinden çıkarılan devletin yurtiçiyle ilgili ana görevi, "ülkede güvenliği, asayiş ve adaleti kurmak; yurttaşların temel özgürlüklerini korumak ve bunların devamlılığını sağlamak"tır. Yaşama ve çalışma ortamının güven ve refah içinde bulundurulması bireylerin ve devletin yararınadır.

Bireylerin temel özgürlüklerinden olan, yaşama, düşünme ve vicdan özgürlüğü de devletin korumak için tedbirler alması gereken konulardır. İç güvenliğini sağlayamamış bir devletin dış güvenliğini sağlaması pek mümkün değildir. İç güvenliği sağlamak devletin tüzel kişilerinin görevidir. İç güvenlik görevi genellikle güçleri eliyle kullanılmaktadır. Bir devletin iç güvenliğini tehlikeye düşüren halleri saymak mümkün değildir. Bu haller zamana ve duruma göre değişiklik gösterebilir.

B. Dış Güvenlik

Başka devletlerin ve kuruluşların emir, gözetim ve denetim altında olmaması, yabancı devletlerin saldırısı ve bunlara karşı korunması anlamındadır. Dış tehditlere karşı bağımsızlığın korunması devletin ana görevlerindendir. Devlet dış tehlikelere karşı gerekli koruma ve savunma kuvvetlerinin kurulup geliştirilmesi, bunların her durumda kullanılmaya hazır bulundurulması da devletin sorumluluğundadır.

Uluslararası hukuka göre, devlet olma kişiliğini kazanmış her ülke için dış tehditler mevcuttur. Ülkelerin çıkarları çatışabilir.

³ **Yayla, Mehmet**, Devlet Sırlarına Karşı Casuslar Ve Casusluk, Ankara, 2012, s15- 20.

Dış güvenlik, günümüzde daha da karmaşık bir yapı arz eden dünyada, bir devletin başka devlet ya da devletlerin, kurum ve kuruluşların etkisi altında olmama, politikalarını tespit ederken bu birimlerden emir ve direktif almama, yabancı devletlerin saldırısından uzak durma, ve karşı koyma şeklinde kendini gösterir. Bu bahsedilen tam dış güvenliktir. Dış güvenlikle ilgili sorunlar ve bu alandaki gelişmeler bir devleti iç ve dış güvenliğini de etkiler. Sonuç olarak iç ve dış güvenlik arasında yakın bir ilişki vardır.⁴

II. DEVLET KARŞI SUÇLAR KAVRAMI

A. Genel Olarak

Devlet bütün siyasal kurumların en büyüğüdür. Devlet, bireylerin dışında bir takım hukuki değerleri kendi içinde barındırır. Bir varlık olan devlet, bu varlığını ve devamlılığını koruduğu gibi hâkimiyetin yöneldiği hedefe ulaşmak için de bir takım fonksiyonlar içermektedir. Bütün bu varlık unsurları ve değişik fonksiyonları bir bütün halinde ve derece derece hukuki himaye konusunu oluşturur.

Devlete karşı suçlar olarak adlandırılan suçlar da devletin varlığına ve devamlılığına yönelmiş fiiller olmaları sebebiyle tarihin en eski çağlarından bu yana şiddetle cezalandırılmaktadırlar. Belirli bir süre içinde devletin önem, nitelik ve görevlerinin gelişip değişmesi, devletin himayesinin ve dolayısıyla, devlete karşı suçların içeriğinin değişmesi sonucunu doğurmuştur.

Devletin çağlar içinde, işlevlerinin artışı, kendine özgü ihtiyaçlarının gelişmesi, yeni bir hukuki değerler sistemi oluşturmakta ve bu sisteme uygun koruma düzeninin yeniden yapılandırılmasını gerektirmektedir.

Eski İtalyan hukukçularından bazıları, devlet aleyhine cürümler tabirini daha dar anlamda kullanmaka ve sadece, “devletin şahsiyeti aleyhine cürümler” şeklinde isimlendirilmiş bulunan politik suçları anlamaktaydılar. Bunlara göre, devlet idaresi ve adliye aleyhine işlenen cürümler dahi devleti ilgilendirmekle beraber onun öz ve tüm menfaatlerini ifade etmemekteydi. Modern ceza hukuku doktrini ise, devlet aleyhine suçlar konusuna daha geniş bir anlam vermektedir. Devletin varlığından, devamından ve faaliyetlerinden doğan bütün menfaatler aleyhine işlenen suçlar, devlet aleyhine suç olarak kabul edilmektedir. Devletin aleyhine suçlar esas olarak

⁴ **Yayla**, s.33.

devletin varlığını, devamını ve bununla ilgili düzenini himaye etmesi sebebi ile devletin öz varlık menfaatlerini korumaktadır.

Menfaat tanımları yapılırken, “devlet menfaati”, “milli menfaat” ve “birey menfaati” kavramları karıştırılmaktadır. Menfaat, “fayda, kâr, çıkar, yarar” anlamında kullanılan bir kelimedir. Milli menfaatler ve devlet menfaatleri kavramları bazen birbirlerinin yerine kullanılmaktadır. Bu kavramları aslında birbirinden tam anlamıyla ayırmak zordur. Bu menfaat türleri farklı olabilir, birbirleriyle çelişebilir veya birbirleriyle çakışabilirler. Devletin kuruluşunu etkileyen önemli faktörlerden biri, milletin ve milleti oluşturan bireylerin menfaatleridir. Devletin kuruluşunda insanların ihtiyaçlarını sağlama düşüncesi bulunmaktadır. Toplumu oluşturan bireylerin ortak yararları toplumu bir arada tutan en önemli bileşendir. Devlet kavramında “ortak yarar”, düşünürler tarafından, teşkilatlı ve düzenli bir toplum kurmada bazen bir sebep, bazen toplu yaşamayı gerektiren bir etmen ve bazen de toplu yaşamının ortaya çıkardığı durum yani sonuç olarak benimsenmiştir. Milli menfaatlerin bu ortak yararı karşılaması gerektiği söylenebilir.⁵

B. Devlet Güvenliğine Karşı Suçlar

“Devletin varlığını, kendi toprakları ve vatandaşları üzerinde olan egemenliğini doğrudan etkileyen, hükümet sistemini zayıflatan ya da devletin anayasal kurumlarını tehlikeye atan bir grup suçtur. Bu suçların önemli ve toplum üzerinde etkisi olmasından dolayı ceza kanunlarında özel hükümler çıkarılmıştır.”

Devlet güvenliğine karşı işlenen suçların bazı özel hükümlerden bağımsız olmasına rağmen, ceza kanununun genel hükümlerinden tamamen ayrıldığı anlamına gelmez. Genel yasa, genel ilke olmaya devam etmektedir, suçların tamamı veya çoğu için geçerli olan tüm hukuki kuralların ve cezaların tümü veya çoğu ceza kanununda, devletin güvenliğine karşı işlenen suçların dayandığı özel hükümleri içeren kaynaktır.⁶

Devletin güvenliğine karşı işlenen suçlar, Arap yasalarında önemli bir rol oynamış olsa da, 1936'daki 74 sayılı Gazze Şeridin'de bu suçlardan bahsedilmemektedir. Ancak, 1957 tarihli 555 sayılı kararda değişikliği kabul edilmiştir. Gazze Şeridin'de de, Mısır Ceza Yasası'nda öngörülen devlet güvenlik

⁵ Yayla, s.35,36.

⁶ Alcubur, Muhammed Oda, Devlet Güvenlik ve Terör Suçları, Aman, 2011, s.20.

suçlarının cezaları uygulanmış ve hala geçerlidir. Batı Şeria'da ise, halen yürürlükte olan 1960 tarihli 16 sayılı Ürdün Ceza Yasası uygulanmaktadır. 2003 yılının ilk yasalaştırılması ile hazırlanan Filistin Ceza Yasası da, Mısır Ceza Yasası'ndan hazırlanmıştır.⁷

1960 tarihli 16 sayılı Ürdün Ceza Kanununun ikinci kitabı, 'Devlet Güvenliğine Karşı Suçlar' başlığı altında ele alınmıştır. İlk bölümde devletin dış güvenliğine karşı işlenen suçlar (madde 110-134), kinci bölümde ise, devletin iç güvenliğine karşı suçlar (madde135-153) bulunmaktadır. Kitabın ilk bölümü, "Devletin güvenliğine karşı işlenen suçlar" başlığı altında tahsis ettiği Lübnan Ceza Yasasında çıkarılan tablonun aynısıdır. Bu bölüm de iki bölüme ayrılmıştır: "Devletin dış güvenliğine karşı işlenen suçlar" ve "Devletin İç Güvenliğine Karşı Suçlar". Aynı zamanda bu başlıklara Suriye Ceza Kanunda ve Amman yasalarında da benzer şekilde yer verilmiştir.

Bu suçlar, Irak Ceza Yasası'nın ikinci kitabının birinci ve ikinci bölümlerinde de yer almıştır: Birinci kısım, 156-189. maddelerinde "Devletin iç güvenliklerine karşı işlenen suçlar", ikinci kısım 190-220. maddelerinde 'Devletin dış güvenliğine yönelik suçlar'. Kuveyt yasalarında bu suçların sınıflandırılması ise; 1970 tarihli ve 31 sayılı Ceza Kanununun 1-22. maddelerinde "Devletin güvenliğine ilişkin suçlar", 1960 tarihli ve 16 sayılı Ceza Kanununun 34-23. maddelerinde "Devletin dış güvenlik suçları" şeklindedir.⁸

III. DEVLET GÜVENLİK SUÇLARININ TARİHSEL GELİŞİMİ

Devlet, kendisine zarar veren eylemleri suç olarak tanımlamaktadır. Caydırıcı bir ceza oluşturmak için de çıkarları ve kamu haklarını korumayı amaçlamaktadır. Devletin kendi güvenliği açısından korumak istediği çıkarlar ve haklar, dış ve iç varlıkları ile ilgili olanlardır: Bu çıkarların ve hakların birinci kategorisi, devletin uluslararası ortamda egemenliği, bağımsızlığı, dürüstlüğü ve saygınlığı ile ilgilidir. İkinci kategorisi ise, hükümet ve kurumlarının iç sistemi, halkın güvenliği ve onun birliği ile ilgilidir.⁹

Eski medeniyetler, devletin iç ve dış güvenliğini korumak için güvenlik ve

⁷ **555 sayılı kararda** 1957, 1936 tarihli ve 74 sayılı Gazze Şeridi'nde uygulanan Ceza Yasası'nda yapılan bir değişikliktir.

⁸ **Alia, Samir**, Devletin Güvenliğine Yönelik Suçlar, Beyrut, 2008, s.46.

⁹ **Hassan, Salim**, Eski Mısır Ansiklopedisi, Bölüm X. Kahire, 1983, s.6.

istihbarat uygulamıştır. Tuthmosis zamanında Tut adı verilen Mısır komutanının hikayesinde, Mısır kuvvetlerinin Filistin'deki Yaffa kentini kuşatması sırasında önce direniş yüzünden buraya giremediler. Bu yüzden komutan, Mısır kuvvetlerinin buradan yiyecek olarak geçmesine izin vereceğinden, bir tekne buğday çuvalları hazırladı. İçerine yaklaşık 200 silahlı asker sakladı. Gıda olarak geçtikten sonra askerler buğday torbalarından çıktılar ve şehri kuşatan Mısırlı askerler yardımı ile Yaffa şehrinin kontrolünü ele geçirdiler.¹⁰

Irak'taki Aşuri İmparatorluğu da, imparatorluğun düşmanları hakkında sözde "kaşifler" ekipleri aracılığıyla bilgi aktarımı konusunda casusluğa dayanan sıkı bir askeri rejime tanıklık etti.

İnsanlık, devletin sosyal bir fikir olarak bulunmasından bu yana birçok isimle devlete karşı bu suç kategorisini tanımıştır. Devlet güvenliğine karşı suçlar; toplumsal yapıyı yıkma amacı güden bazı bireylerin veya grupların tehlikesinden korunmak için ihtiyaç duyulmaya başladığı ilk andan itibaren tanınmaya başlanmıştır.

Batıl dini inançların egemen olduğu dönemde barbarlar olarak adlandırılan gruplarda, kabilenin ve dini kutsallıkların güvenliğine yönelik saldırı, sürgün veya infaz gibi cezalara karşılık bulan çok ciddi bir suç teşkil etmiştir.¹¹

Eski mevzuattaki suçlulaştırma sisteminde, suçlar iki kısma bölünmüştür. İlk kısım kamuya yönelik saldırı (ahlaki veya maddi) ve en önemlisi din, otorite ve genel geleneklere saldırı suçlarıdır. İkinci kısım ise cinayet ve hırsızlık gibi kişilere yönelik saldırı ve askerlikten kaçma suçlarıdır.

Eski Mısırlıların firavunları zamanında çok nadir ve kıymetli mücevherleri ihtiva eden Firavunların tapınak ve mezarlıklarının hırsızlığı yaygın olan suçlar arasındadır. Bununla ilgili papirüs yazıtları ve levhaları bulunmuştur. Bu suçtan dolayı o dönemde failer yargılanmış ve cezalandırılmıştır.¹² Eski Mısırlılarda genel ve özel suçlar arasında ayırım yapılmıştır. Kamu düzenine karşı suç sayıldığından tapınakları ve mezarları çalma suçlarını işleyenleri cezalandırmışlardır.

Ayrıca Eski Mısırlılar, askerlikten kaçanlara ya da komutanların emirlerine

¹⁰ **Hafız, Mecdy**, Devlet Sırları'nın Kriminal Korunması, Kahire, 1997, s.25.

¹¹ **Alfadel**, s. 663.

¹² **Aladhami, Saad**, Savaş Zamanındaki Düşmanla Komplo Suçları, Bağdat, 1985, s.17.

uymayanlara karşı yaptırımlar olarak onur ve askeri rütbeden tecrid edilme cezası vermişlerdir. İhanet suçları ile ilgili olarak ise, düşmanlara devletin sırlarını ifşa eden casusun dilini kesme, yazılı sırları ifşa eden casusun parmaklarını kesme cezaları vermişlerdir.

Krallar ülke içinde kaos yaratmayı büyük bir suç olarak saymışlardır ve failler ölüm cezasına çarptırılmıştır. Bu dönemde çoğu suçların cezası idamdı, ancak bu durum firavunların ilki olan Mena döneminin başından bu yana ortadan kalktı ve belli suçların cezası olarak idam verildi.¹³

Eski firavunlarda devlet güvenliğini ilgilendiren davalarda yargılama süreleri gizli tutulmuş, yargılama tutanakları kısa ve kararın gerekçeleri açıklanmadan yayınlanmıştır, sıradan davalarda ise kararın gerekçeleri açık ve uzun bir şekilde yazılmış ve yayınlanmıştır.

Eski Irak'ta da devlete karşı sayısız işlenen suçlar vardı. Hamorabi yasasında, devlet düşmanlarını barındıran ve onlara yardım edenlerin cezası ölümdü. Benzer şekilde Atine de ihanet suçunun cezası, failin idam edilmesi, mülküne el konulması ve müsadere edilmesi, aile üyelerinin damgalanmasıydı.¹⁴

Roma'daki ceza sisteminde ise, başlangıçta suçlu sudan mahrum bırakılmış, mülküne el konulmuş, miras alma hakkı elinden alınmış sonra da ateşe verilmiş ya da vahşi hayvanların arasına atılmıştır.

Romalıların savaşı temsil eden iki yüzü olan “Janus” adlı tanrıları varmış. Bir yüzü dış düşmanların devletlerinin sınırlarına meydan okuyan, diğer yüzü kendi ülkesindeki düşman vatandaşa meydan okuyan anlamlarına gelirmiş. Bu da, Romalıların iç düşmanlardan korktuğu gibi dış düşmanlardan da korktuğunu gösteriyor.

Ayrıca Romalılar, dış düşmanı yargılamak için özel bir mahkeme de icat etmişlerdir. Burada devletin bütünlüğüne karşı komplo kurmak, anavatana karşı düşmanı kışkırtmak ve Roma halkına hakaret etme gibi ciddi suçların bir listesi tanımlanmıştır.¹⁵

¹³ Albaidi, İbrahim , Devlet Güvenliklerinin Kriminal Korunması, Kahira, 2008, s.40.

¹⁴ Hafız, s.53.

¹⁵ Hassan, s.63.

IV. DEVLETİN GÜVENLİĞİNE KARŞI İŞLENEN SUÇLARIN AYIRT EDİCİ ÖZELLİKLERİ

Fransız Devrimi döneminde devletin ve yöneticilerin güvenliği ayrı ilkelerle değerlendirilmiş, devletin güvenliği; genel olarak yöneticilerden (krallar, prensesler...) bağımsız, ayrı bir şekilde koruma altına alınmış, bundan dolayı “devletin güvenliğini” tehdit eden suçlar “devletin kutsallığını” tehdit eden suçlar olarak nitelendirilmiştir.

Fransız Devriminden sonra devletin dış güvenliğine karşı işlenen suçlar ile devletin iç güvenliğine karşı işlenen suçlar arasında ayırım yapılmıştır.¹⁶

Bu bölümde genel olarak devletin güvenliğine karşı işlenen suçların cezası ve devletin iç ve dış güvenliğini tehdit eden suçlar arasındaki farklar ele alınacaktır.

A. Devletin Güvenliğini Koruyan Bazı Ülke Yasaların Özellikleri

Şüphesiz ki, yasal metinlerin içeriği açık, net ve doğru ifadelerle anlatılmış olmalıdır. Ancak devletin güvenliğine karşı işlenen suçların yasalarında değişiklik olabilir. Bu hususta tasarlanan yasalar daha geniş kapsamlı ve esnek değişebilirliğe sahiptir. Örnek olarak Ürdün krallığında ve keza birçok Arap ülkelerinde bu hususta teşri edilen yasaların çok geniş ve daha esnek ifadelerle anlatılmış olduğunu görebiliriz. Yasaların anlatmış olduğu ifadelerle bir sürü anlam ve kural çıkarılabilir olduğu bilinmektedir.¹⁷

Ürdün krallığı yasalarında bu konuda örnek olarak 110. maddenin 2. paragrafında sözü geçen ‘herhangi bir vatandaşın, düşman orduya katılmamış olsa bile, savaş zamanında devlete karşı herhangi bir suç işlemiş olması halinde müebbet hapis ile cezalandırılacağından söz edilmektedir. ‘Herhangi bir vatandaşın’ devlete işlediği suçun türü, devlete verdiği zararı belirtilmediği halde bu yasa geniş bir ifade içermektedir. Bu durum Suriye ceza hukuk yasalarında da mevcuttur.

Aynı şekilde 1958 yılında Irak devrim hükümetinin kıldığı yasada halkın moralini etkileyecek söylentileri yaymak suç olarak kabul edilip geniş bir ifade ile suçlunun cezalandırılacağından bahsedilmiştir.

Bazı hukukçuların devlete karşı işlenen suçların cezalarındaki olan esnekliğini savunma nedenleri:

¹⁶ El-adhami, Saad Ibrahim, Savaş Zamanındaki Düşmanla Komplo Suçları, Bağdat, 1985, s.26.

¹⁷ Nawaysa, Abdul Elah, Ürdün Mevzuatında Devlet Güvenliğine Karşı Suçlar, Amman, 2005, s.54.

1. Bu tür suçların niteliği net ve açık değildir, çünkü devletin güvenliği birçok anlam içerir.
2. Suçun türüne, ağırlığına ve koşullarına göre yargıcın ceza belirtme özgürlüğüne sahip olması.¹⁸

B. Suçlama ve Cezalandırma

İtalya hukukunda tamamlanmış suçların cezaları ile ilgili görüş belirtilmiş olup bu suçlardan doğan sonuçları gerçekleşmediğinden dolayı erken tamamlanmamış suçlar olarak adlandırılmıştır. Ürdün krallığının yasalarında devlete karşı işlenen suçlar tamamlanmamış olsa bile, suçun cezasının tam olarak uygulanacağından bahsedilmiştir.

Suçlamada genel kural topluma maddi zarar verecek faaliyetler cezalandırılmalıdır. Suç işleme düşüncesi veya planlanması suç olarak sayılmamaktadır. Bu kuralın nadir durumlar haricinde istisnası yoktur. Ancak devlete karşı işlenen suçlarda bu kural geçerli değildir ve bu tür suçlarda planlama olsa bile suçlu cezalandırılır.¹⁹

Ürdün krallığının yasalarında bu kurala istisna olarak devlete karşı işlenen suçların planlanması veya tasarlanması suç olarak kabul edilmiştir ve tam olarak cezalandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Ürdünlü hukukçular, devlete karşı işlenen suçların tamamlanmamış olsa bile tam suç olarak kabul etmişlerdir, suçun planlama veya işlenme aşamasında olduğu fark etmeksizin bütün durumlarda devlete karşı işlenen suçlar tam suç olarak kabul edilecektir.

Devlete karşı işlenen suçların cezaları ağırdır. Fas yasalarında sözü geçen yasada ‘ devlete karşı işlenen suçun cezası suçlunun ülke dışına sürülmesi ve ülkeye girişi yasaklanmasıdır. ’ Benzer şekilde Ürdün krallığının yasalarında bu konu ile ilgili 110, 111, 112, 113, 135, 136, 137 ve 138 maddelerde geçen idam cezasından bahsedilmiştir.

¹⁸ Rifai, Ahmed, Devletin Güvenliğine Yönelik Suçlar, Amman, 1990, s.184.

¹⁹ Rifai, s.188.

Ürdünlü hukukçuların teşri ettiği birçok yasada devletin dış güvenliğini etkileyen suçlarda idam cezası uygun görülmüştür ki bu suçların cezası devletin iç güvenliğini tehdit eden suçların cezasından daha ağırdır.

1967 yılında Fas yönetiminin yasalaştırdığı kanuna göre ‘ Devlete karşı işlenen suçların askeri mahkemeye devredildiği zaman cezaları daha da ağırlştırılır’. 1972 yılında 14. maddede sözü geçen yasa talimatlarında askeri mahkeme bu suçlara karşı en ağır ceza uygulamak zorundadır, ancak bu yasalar sonradan düzeltilmiş ve ‘uygun görülen ceza uygulanmalıdır’ şeklinde değiştirilmiştir.²⁰

C. Suçluların Yargılanması Ve İzlenmesinin Kuralları

Yasaların uygulanması ve icra edilmesinin en önemli esaslarından biri devletin coğrafi bölgesi ve alanıdır, ki bir devlet bir yasayı ancak kendine ait olan bağımsız bölge içinde uygulayabilir.

Ürdün krallığının yasalarında, bu kuraldan bağımsız olarak devlete karşı işlenen suçların cezaları devletin içinde ve dışında geçerli kılınmıştır. Filistin ceza kanunun 9. maddesinde söz edilen yasada, devletin güvenliğine karşı işlenen suçlarda, Filistinli veya yabancı uyruklu olması fark etmeksizin ve bu işlenen suçun Filistin içinde veya dışında olması halinde suçlu gerekli uygun görülen cezayı alacaktır.

Benzer şekilde Suriye ceza kanununda, 19. maddede söz edilen yasada Suriye vatandaşının veya yabancı uyruklu birisinin Suriye içinde veya dışında, devletin güvenliğine karşı bir suç işlemesi durumunda, yasalara göre ceza uygulanacağı belirtilmiştir.

Devletin güvenliğine karşı suç işleyenler bazı ülkelerde belli haklardan mahrum edilmiştir. (Özellikle casusluk ve ihanet suçlarında uygulanmaktadır) Örnek olarak Suriye’de 26 Şubat 1952 tarihinde teşri edilen 5 sayılı yasada ‘ casusluk veya ihanet suçlarından dolayı yargılanan suçluların mahkemenin karşısında veya sorgulama sırasında avukat tutma hakkından mahrum bırakılmıştır’.²¹

²⁰ Al-Lobidi, İbrahim Mahmud, Devlet Güvenliklerinin Yasal Korunması, Kahira, 2010 , s.73.

²¹ Taha, Mahmud, Askeri Mahkemelerin Kamu Hukuku Suçları İçin Yargı Yetkisi, Kahira, 1994, s.121.

D. Devletin Güvenliğini Tehdit Eden Bazı Suçlardan İhbar Etmeme Cezası

Bu konuda Ürdün krallığında ve çoğu Arap ülkelerinde, vatandaşların bu tür suçları ihbar etme zorunluluğu yoktur, ancak bu kural resmi devlet dairelerinde çalışan görevliler için geçerli değildir.

Ürdün ceza kanunda 25. maddede söz edilen yasa, devlet dairelerinde çalışan kişileri, devletin iç güvenliğini tehdit eden suçun olması halinde, ihbar etme ve tüm gerekli bilgileri ilgili makama aktarmasını zorunlu kılmıştır. Aynı şekilde 206. maddede ‘devletin iç güvenliğini etkileyen suçları ihbar etmemek suçtur ve bu tür suçların ortağı bile olsa ihbar etmesi durumunda cezasından muaf edilecektir’ sözü geçmektedir.²²

Bu maddeye göre kişinin, (135- 136- 137- 138- 142- 143- 145) maddelerde geçen suçları işlemesi durumunda ve bu suçları ihbar etmemiş kişinin 6 ay ile 1 sene hapis cezası uygulanacaktır, ki bu ceza bu kişinin eşi veya akrabası için geçerli değildir.

Özetle, Ürdün ceza kanununda, diğer suçlardan ayrı olarak devletin iç güvenliğini tehdit eden suçları ihbar etmemek suç olarak kabul edilmiştir.

E. Devletin Güvenliğine Karşı İşlenen Suçlarda Öngörülen Cezalarda Mazeretler Ve İstisnalar

Hukukçular, devletin güvenliğine karşı işlenen suçları, diğer suçlardan farklı olarak ceza kanunun 109. maddeye istinaden bazı istisnalar belirtmiştir. Devletin güvenliğine karşı bir komploya katılan ve uygulama için herhangi bir eyleme geçmeden önce bu suçu ihbar eden kişi, cezadan muaftır.

- Eğer böyle bir eylem gerçekleşirse veya başlatılırsa, ceza azaltılmış olarak uygulanacaktır.

Ayrıca, sanık diğer suçluların yerlerini veya planlanmış olan suçunu anlatması durumunda

hafifletilmiş cezadan yararlanacaktır.

- Bu maddenin hükümleri, komployu başlatan suçlu için uygulanamaz.

²² Majali, Nazim Tawfiq, Ceza Kanununun Açıklaması, Genel Müdürlük ,Amman, 2006, s.76.

Bu maddeye göre; hukukçular, ‘devletin güvenliğine karşı planlanan suçlarda, iştirak eden suçlu komployu uygulamadan önce, ihbar etmesi durumunda cezadan muaf kalacaktır, bu suçun işlenmiş olması ve sonradan ihbar etmiş olması durumunda ise hafifletilmiş cezalardan faydalanacaktır’ şeklinde belirtmişlerdir.²³

V. DEVLETİN İÇ GÜVENLİĞİNE KARŞI İŞLEN SUÇLAR VE DIŞ GÜVENLİĞİNE KARŞI İŞLENEN SUÇLAR ARASINDAKİ FARKLAR

Bilinen o ki, her devlet ayrı ve bağımsız bir kimliğe sahiptir ve devlet bu kimliği ve varlığı herhangi bir saldırıdan korumak ile yükümlüdür.

Eski yasalar ve hukukçular devletin iç güvenliğini veya dış güvenliğini etkileyen suçlar arasında ayırım yapmamışlardır, ancak bilim ve teknolojinin gelişmesi ve ilerlemesi ile beraber bu suçlar arasında ayırım yapılmaya başlanmıştır.²⁴

Devletin dış güvenliğini etkileyen suçlar, devletin varlığını ve uluslararası tanınmış olan bağımsız kimliğini tehdit etmekle beraber devletin diğer devlete karşı olan savunma hakkını da etkilemektedir.

Devletin iç güvenliğini etkileyen suçlar ise, mevcut iktidarın, yönetimin ve anayasal otoritelerine karşı isyan içeren, ve mevcut sosyal ya da politik sistemin başkalarıyla değiştirilmesi ile sonuçlanan suçlar anlamına gelir.

Hukukçu Garrow’ un bu konuda yapmış olduğu açıklamada ‘ devletin iç güvenliğini etkileyen suçlar, hükümeti ve iktidarı etkilemektedir, ancak devletin dış güvenliğini etkileyen suçlar, devletin tümünü ve devletin kimliğini etkilemektedir.’²⁵

Bu açıklamadan yola çıkarak, devletin iç ve dış güvenliğini etkileyen suçlar arasındaki farklar şu sırayla açıklanabilir:

A. Cezanın Ağırlaştırılması

Devletin dış güvenliğini etkileyen suçların riskine bakılarak, devletin iç güvenliğini etkileyen suçlara göre daha ağır ve daha sert cezalar teşri edilmiştir, örnek olarak ihanet suçu ve düşman orduya katılma suçunun cezası idamdır, aynı şekilde Ürdün ceza kanununda, düşmana istihbarat vermek veya düşman ülkeyle iletişim kurma suçunun cezası idamdır.

²³ Majali, s.98.

²⁴ Rifai, s.111.

²⁵ Alia, s.98.

Devletin dış güvenliğini etkileyen suçların cezaları genel olarak idam ve müebbet hapis şeklindedir, ancak devletin iç güvenliğini etkileyen suçların cezaları genellikle daha hafif cezalar ile yargılanmaktadır. İsyân veya kralın hayatını tehdit eden suçlar hariç.²⁶

B. Suçun Sınıflandırılması

Genel olarak suçlar, sıradan suçlar ve siyasi suçlar olmak üzere ikiye ayrılır. 1935 yılında Kopenhag'da düzenlenen 'uluslararası ceza kanunlarını' birleştiren kongrede; siyasi suç, devletin örgütlenmesine ve işleyişine veya vatandaşların haklarına aykırı bir suç olarak tanımlandı, ve genel olarak devlete karşı işlenen suçlar siyasi suçların sınıflandırılmasında yer aldı.²⁷

C. Uygulama Kapsamı İle İlgili Olan Farklar

Ürdün ceza kanununda, devletin dış güvenliğini korumak sadece Ürdün' ün dış güvenliğini korumak anlamına gelmemesi ile beraber, bu ülke ile ortak barış anlaşmaları olan yabancı müttefik ülkelerin güvenliğini de korumak anlamına gelmektedir. 116. maddede sözü geçen yasada Ürdün ile ortaklık yapan ülkelerin dış güvenliği korumakla yükümlü olduğundan söz edilmektedir.

Benzer şekilde 123. maddede söz edildiği gibi, yabancı müttefik ülkelerin bağımsızlığını ve ordusunu korumak ülkenin uygulaması gereken hususlar arasında yer almalıdır.

Diğer yandan, devletin iç güvenliğini etkileyen suçlarda, sadece Ürdün devletinin güvenliğini tehdit eden suçlar cezalandırılır.²⁸

D. Suçlunun Uyruğu

Ürdün yasalarına göre, devletin dış güvenliğini etkileyen suçlarda, suçlunun uyruğu çok önemli rol oynamaktadır, bu konu ceza kanununun 110. 111. ve 115. maddelerinde açıklanmıştır. Örnek olarak, düşman ordusuna katılan ve Ürdün devletine karşı silah taşıyan Ürdün vatandaşı için bu cezalar geçerli olacaktır. Benzer şekilde 111. 112. ve 115. maddelerinde sözü geçen suçlar için sadece Ürdün vatandaşı için geçerli cezalar tanımlanmıştır ve bu cezalar ülke içinde kalan yabancı uyruklu vatandaşlar için geçerli değildir.

²⁶ Rifai, s.113.

²⁷ Obaid, Hüseyin, Uluslararası Suç, Kahire, 1999, s.34.

²⁸ Obaid, s.45.

Ürdün devletinin içinde kalan tüm yabancı vatandaşlar ülkenin kimliğine saygı duymak ve yasalarını ihlal etmek zorundadır. Bu durum her ülkenin, içinde yaşayan yabancı vatandaşlarından ülkelere karşı beklenen en doğal davranış olarak sayılmaktadır.²⁹

E. Suçun İşlendiği Zamanın Önemi

Ürdün yasalarında, devletin dış güvenliğini etkileyen suçların işleme zamanına önem verilmiştir ve cezalarında ayırım yapılmıştır, ki savaş ve barış zamanında işlenen suçların cezaları farklı kılınmıştır. Örnek olarak: 133. maddede söz edilen ‘devletin askeri kurumlarında çalışan herkimse savaş zamanında herhangi bir görevi yerine getirmemekle devletin güvenliğini etkileyen bir suç işlemiş olacaktır’ sözü barış zamanında geçerliliği yitirmiştir.

Diğer yandan, 113. maddede sözü geçen ‘zorunlu koşullar’ için, devletin herhangi bir ulaşım vasıtasına zarar vermenin (vapurlara veya askeri araçlara zarar vermek gibi) savaş zamanında idama kadar cezası olabilirken, barış zamanında buna müebbet veya ağır cezalar verilebilmektedir.³⁰

Devletin iç güvenliğini etkileyen suçların işleme zamanı önem taşımamaktadır, ki savaş veya barış zamanında olması sonucu değiştirmeyecektir.

Ürdünlü hukukçular bu şekilde devletin iç ve dış güvenliğini etkileyen suçların arasındaki farkları açıklamışlardır, ancak birçok hukukçu bu suçların arasındaki farkların çok olmasının yanında, birçok ortak yönünün bulunduğunu, şu anki zamanda devletin güvenliğini tehdit edecek iç veya dış suçları ayırmanın zor olduğunu bundan dolayı devletin iç ve dış güvenliği arasında benzer ve ortak şekilde değerlendirmektedir.³¹

²⁹ Rifai, s.122.

³⁰ Rifai, s.130.

³¹ ALarish, Sabah, Cezanın Yoğun Koşulları, Bağdat, 2002, s.34.

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRK VE FİLİSTİN CEZA YASASINDA CASUSLUK SUÇU

I. CASUSLUK TANIMI

Casus ve casusluğun Arapça kökenli olduğu görülür. "Câsûs", Arapça bir isim olarak anlamı, "hafiye", "gizli haberler öğrenerek veya sırları çözerek haber veren", "düşmanın askerliğe dair haberlerini öğrenip bildiren kimse"dir. Bu kelimenin Arapça "cess" ve "cesse" kelimeleri ile birlikte incelenmesi gerekir. "Cess", Arapça'da "elle yoklama; araştırma; soruşturma" anlamında kullanılan bir isimdir. Bu isimden türeyen "cesse" fiili ise, "göz ile bir nesneyi idrak için araştırmak, haber araştırmak" anlamına gelir. 18. yüzyıl başlarından ortalarına kadar Osmanlı Devleti içinde her türlü yeniliğin bir casusluk olduğunu ileri süren ulema bu deyimi siyasal anlamda kullanmamıştır. O tarihlerde, batı devletleriyle girişilen ilişkiler sonucunda askerî ve idari alanlarda yapılması istenen her türden yenilik ve değişiklik casusluk olarak nitelenmiştir.

Casusluk, düşman menfaatine gözetlemek, gizli şeyleri bulmak ve sağlamak için araştırmalar yapmak ve gerektiğinde istenilen yere ulaştırmaktır. Nitekim batı dillerinde casusluk, gözetlemek anlamına gelen "spigare", "epier" fiilinden alınmış bir kelimedir. Casusluk, bir bilgi ya da hedefe ulaşmak için yapılan gizli haber alma faaliyeti, organizasyon ve metotların tümüne verilen addır. Casus ise, bu faaliyeti yürüten kişidir. Casusluk faaliyetini diğer istihbarat çalışmalarından ayıran özellik, bilginin bulunduğu yere veya bilgiyi bilen insanların arasına girerek hile ile bilgiye ulaşma faaliyetlerinin tümünü kapsamasıdır.

Casusluk genellikle, kurumsal olarak değerlendirilmekte, çoğunlukla askerî amaçlarla, var olan ve potansiyel düşmanlara karşı devlet casusluğu kavramıyla özdeşleştirilmiş bir terimdir. Gizli bilgileri toplamak için görevlendirilmiş ajana casus denmektedir. Bu noktada, casus ve istihbarat memuru kavramlarının aynı anlamda olmadığını vurgulamakta yarar vardır. İstihbarat memuru; kendi devletinin veya organizasyonun politika üretmesinde kolaylık sağlamak maksadıyla bilginin toplanması, birleştirmesi ve analiz edilmesi konularında uzmanlaşmış, silahlı

kuvvetler, polis teşkilatı veya diğer sivil istihbarat birimlerinde görevli personeli tanımlamak için kullanılan bir kavramdır.³²

Hem insanla hem de teknolojik vasıtalarla yapılan casusluk faaliyeti, üzerinde çalışılan grubun sırlarını öğrenmek maksadıyla, uzun bir bekleyiş, tuzak, hile ve bunlara benzer bir çok yöntemle gözlem, inceleme ve aldatma yapabilen bir insan grubunu gerektirmektedir. Çünkü insan, kayıtları inceleyebilir, arkadaşlarını veya ortaklarını hissettirmeden sorgulayabilir ve ağızlarını arayabilir, yeni muhbir ve casus bulabilir veya basit anlamda bir istihbarat servisi oluşturabilir.

1889 Lahey Antlaşmasının 29. maddesinde casusun tanımı şöyledir; “gizlice veya sahte hüviyetle, muharip bir devletin harekât sahasında malûmat elde eden veya etmeğe çalışan kimse”. 1907 Lahey Konferansındaki tanım şu şekli almıştır; “casus, gizli bir surette veya sahte bahanelerle hareket ederek hasım tarafa bildirmek üzere muhariplerden birinin hareket mıntıkası hakkında malumat alan veya almaya çalışan kimsedir”. Bu tarifler, daha çok harp zamanında yapılan askerî casusluğa ait olup, konunun muhtelif şekillerini kapsayacak bir kapsam taşımamakta, mesela barış zamanında yapılan askerî (plan, v.b.), siyasi (belge, haber, gizli anlaşma, vb.), iktisadi (mali, ticari, iktisadi durum, vb.), ilmi (atom sırrı, gizli silâh, keşif, vb.) casusluk bu tariflere girmemektedir.

Klasik ceza hukukunda casusluk dar ve sınırlı bir şekilde tarif ederken modern ceza hukuku casusluk sayılan fiillerin kapsamını genişletmiştir. 765 sayılı TCK casusluğun açıkça tanımını yapmamıştır. Ancak 765 sayılı TCK’nın 1926 yılındaki 1889 tarihi İCK’dan iktibas edilen ilk düzenlemesi casusluk fiillerini sınırlı sayıda saymış iken 1930 tarihli İCK’dan iktibas edilen 3038 sayılı kanun casusluk fiillerinin kapsamını genişletmiştir. 5237 sayılı TCK, 765 sayılı TCK’da olduğu gibi casusluğu açık bir şekilde tarif etmiş değildir. Fakat, kanun maddelerine ve gerekçelere bakıldığında casusluk tanımı çıkarılabilmektedir.

5237 sayılı TCK’nın “Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk” başlık altındaki suçlara bakıldığında çıkarılan casus tanımı; “devletin güvenliği veya iç veya dış siyasal yararları bakımından, niteliği itibarıyla, gizli kalması gereken bilgileri veya yetkili makamların kanun ve düzenleyici işlemlere göre açıklanmasını

³² Yayla, s.46.

yasakladığı ve niteliği bakımından gizli kalması gereken bilgileri siyasi veya askerî casusluk maksadıyla temin etmek veya açıklamak” şeklindedir.

765 sayılı TCK ve 5237 sayılı TCK’daki suçların analiz edilmesi neticesinde bilgi ve belgenin konusuna göre casusluk çeşidinin dört grup altında toplandığı söylenebilir. Bunlar; askerî casusluk, siyasi casusluk, iktisadi casusluk ve uluslararası casusluktur. Ne 765 sayılı TCK, ne de 5237 sayılı TCK bu casusluk çeşitlerinin tanımını veya kapsamını açıkça vermiş değildir.³³

II. FİLİSTİN CEZA YASASINDA CASUSLUK VE DÜŞMANLA İLETİŞİM SUÇUNUN TANIMI

Düşmanla İletişim terminolojisinin tanımı “İki kişi arasındaki iletişim ve aralarındaki anlayış, suçlu ile yabancı devlet veya bu yabancı devletin müttefik istihbaratının arasındaki karşılıklı anlayışı anlamına gelir.”

Casusluk, düşman ülkenin hedef ülkeye zarar verebilecek düzeyde değerli ve önemli bilgileri aktarması olarak tanımlanabilir.³⁴

Bazı hukukçular da casusluk suçunu, gerekçe ve doğruluk oranı yüksek olan bilgileri toplamak ve karşı devlete zarar verecek gizli veya gizli olmayan toplam faaliyetler olarak tanımlamışlardır.

Fransız hukukçular, devletin dış güvenliğini etkileyen suçlarında casusluk suçunu ayrı olarak değerlendirmişlerdir, ve bu suçun yabancı birisi tarafından değil, ülkenin kendi vatandaşından beklenen bir suç olarak değerlendirmişlerdir.³⁵

Mısır ceza kanununda Mısırlı hukukçular, casusluk ve ajanlık (iletişim) suçları arasında ayırım yapmışlardır ve ajanı mısır ülkesinin aleyhine ve yabancı bir ülkenin faydası için çalışan, ülkenin kendi vatandaşı olarak tanımlamışlardır³⁶. Diğer yandan yabancı bir ülke tarafından Mısır’a gönderilen kişi casus olarak tanımlanmıştır. Bunun da Fransız hukuk sisteminden etkilendiğini, 1937 yılında ceza kanununun 84. maddesinde görmekteyiz.³⁷

³³ Yayla, s.47.

³⁴ Abu Mustafa, Ahmed Mohamed, Terörizm Ve Suçla Mücadele, Kahire, 2007, s.202 .

³⁵ Sorour, Ahmed, Ceza Yasası'nda Arabulucu, Kahire, 1979, s.22.

³⁶ Ramazan, Medhat, Terörizm Uluslararası Ve İç Hukuk Işığında Maddi Ve Usuli Hükümler Işığında İşlenen Suçlar, Kahire, 1995. s.158, 159.

³⁷ Behnam, Ramsis, Kamu Yararına Zararlı Suçların Açıklaması, İskenderiye, 1996, s.15.

2003 tarihli Filistin Ceza Yasası ve Filistin Kurtuluş Örgütü'nün 1979 tarihli Devrimci Ceza Kanunu'nu gözden geçirirsek, iletişim suçu ve casusluk suçunu birbirinden iki ayrı suç olarak ele aldıklarını göreceğiz.

Kanunun taslağı, 38/3 maddesinde, Filistin ülkesine zarar verecek düşmanla herhangi bir istihbarat işini kasten işleyen bir kişiye müebbet hapis cezası uygulanacaktır ve bu suçlu Filistin uyruklu ise cezası idam olarak belirtilmiştir.

Diğer yandan, 86. maddesinde casusluk suçu değerlendirilmiş ve devlete ait olan özel yasaklı bölgelere önemli belgeleri çalmak amacı ile gizlice girenlere 5 yıl hapis cezası uygulanacağı ve bunu yabancı ülkelere casusluk yapmak amacı ile yapıldıysa idam cezası uygulanacağı belirtilmiştir.³⁸

Filistin Kurtuluş Örgütü'nün ceza yasasında casusluk ve düşmanla iletişim suçları 131. 132. ve 140. maddelerinde bu şekilde değerlendirilmiştir.

FKÖ ceza yasasının 131. maddesinde, devrime karşı düşmanca işlere karışan veya yabancı ülkelere casusluk yapan suçlulara idam cezası uygulanacağı, aynı yasanın 133. maddesinde devrime karşı yabancı ülkelerle iletişim ve işbirliği yapan suçlunun müebbet hapis ile cezalandırılacağı ve bu yaptığı işbirliği sonucuna ulaşırsa idam cezası uygulanacağı dile getirilmiştir.

Benzer şekilde 140. maddesinde, düşman ile iletişim suçunu işleyen veya devlete herhangi bir şekilde ihanet eden suçluya idam cezası uygulanacağı söylenmiştir.

Bu maddeleri inceleyerek, Filistin Ceza Kanununda casusluk suçu ve düşmanla iletişim suçu ayrı ayrı değerlendirilmiş ve cezaları ayrıntılı olarak detaylandırılmıştır.³⁹

III. Türk Ceza Yasasında Casusluk Suçu

Türk ceza yasasının 328 maddesinde, “(1) Devletin güvenliği veya iç veya dış siyasal yararları bakımından, niteliği itibarıyla, gizli kalması gereken bilgileri, siyasal veya askerî casusluk maksadıyla temin eden kimseye onbeş yıldan yirmi yıla kadar hapis cezası verilir. (2) Fiil; a) Türkiye ile savaş halinde bulunan bir devletin yararına işlenmişse, b) Savaş sırasında işlenmiş veya Devletin savaş hazırlıklarını veya savaş

³⁸ Jarada, Abdul Qadir Sabri, Kamu Düzenine Karşı Suçlar, Gazze, 2018, s.131.

³⁹ Jarada, s.132.

etkinliğini veya askerî hareketlerini tehlikeye sokmuşsa, Fail, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılır.”

IV. HÜKÜM VE HUKUKİ KONU

"Siyasi veya askeri casusluk" başlığı altında düzenli TCK'nın 328. maddesi, siyasi veya askerî casusluk fiillerini cezalandırmaktadır. Maddenin 1. fıkrası.

"Devletin güvenliği veya iç veya dış siyasal yararları bakımında niteliği itibıyla, gizli kalması gereken bilgileri, siyasal veya askerî casusluk maksadıyla temin eden kimseye onbeş yıldan yirmi yıla kadar hapis cezası verilir" şeklinde suçun basit halini, 2. fıkrası, "Fiil; a) Türkiye ile savaş hâlinde bulunan bir devletin yararına işlenmişse, b) Savaş sırasında işlenmiş veya Devletin savaş hazırlıklarını veya savaş etkinliğini veya askeri hareket lerini tehlikeye sokmuşsa, Fail, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılır" şeklinde ağırlaştırılmış halini cezalandırmaktadır.

Bu madde, 765 sayılı TCK'nın 133. maddesinin 1. ve 2. fıkrası günümüz Türkçe'sine uyarlanarak 5237 sayılı TCK' ya alınmıştır. 765 sayılı TCK'nın 133. maddesinde düzenli bulunan bu suç, ICK'nın 257. maddesin den 3038 sayılı Kanun'la iktibas edilmişti.

Devlet sırları devletin güvenliği, bekası ve milli menfaatleri için özenle korunmaktadır. Sırları korumanın en önemli yollarından bir tanesi, bunların hukuk düzeni içerisini de korumaya tabi tutulmasıdır. Bu nedenle, devletler hukuk düzeni içinde sırları ceza normları ile koruma altına almıştır.

Devletler, sırlarını korumak için çaba sarfettiği gibi diğer devletlerin sırlarını ele geçirmek için de bir takım yöntemler kullanmaktadırlar. Bu yöntemlere casusluk ve karşı casusluk faaliyetleri adı verilmektedir. Casusluk, adına yapılan devlet için yararlı olmasına karşın aleyhine yapılanlar için zararlı bir faaliyet olup, tarih boyunca en ağır yaptırımlar ile cezalandırılmıştır.⁴⁰

V. DÜŞMANLA İLETİŞİM SUÇUNUN UNSURLARI

Her suç iki uçtan oluşmaktadır. Bunlar fiziksel uç ve menvi uçtur. Bu iki uçtan birinin olmaması durumunda suç tamamlanmamış olur. Fiziksel uçtan kast edilen anlam; herhangi bir eylemin yapılması veya ihmalden dolayı yapılmaması, ki

⁴⁰ Yayla, s.190.

yasal olarak bu eylemin gerçekleşmesi veya ihmalden dolayı gerçekleşmemesi suç olarak sayılmalıdır.

Manevi uçtan kast edilen anlam ise, yapılan eylemde kast olması ve önceden niyet ve plan olmasıdır ki suçlunun bu eylemi gerçekleştirme isteği veya yasal olarak yapılması gereken eylemi gerçekleştirmemesi durumudur.⁴¹

A. Maddi Unsur

Maddi unsurların en önemlisi suçun işlenmesidir, ki suçun işlenmesi bütün suçlarda sonucun gerçekleşmiş olup olmamasına bakmadan ortak maddi unsur olarak sayılmaktadır, ve bu unsur olmadan suçun sonucunun tam veya eksik olması bir şey değiştirmeyecektir. Çünkü suç işlenmemiş sayılacaktır.

1. Suç İşleme

Suçun işleme şekli iki başlık altında tartışılabilir: Suç işlemesi ve terk edilmiş suç :

Yapılmaması gereken bir eylemin gerçekleştirilmesi, yapılması gereken ve normalde yasalara göre uygulanması gereken bir eylemin veya bir davranışın yapılmaması, bu da terk edilen suç olarak bilinmektedir.⁴²

2. Suçu yerine getirme ve gerçekleştirme eylemi:

Hukukçular bu tür eyleme suç davranışı kavramını uygun görmüşlerdir. Bu kavramın anlamı: bir suçlunun belli bir amaca ulaşmak için yasaların yasakladığı eylemi ya da eylemleri gerçekleştirmesidir.

Bu eylemi gerçekleştirmek için iki unsur gerekmektedir:

- İnsan vücudundan çıkan organik hareketler, Bu eylemi gerçekleştirmek amacı ile vücudun kaslarından yapılan maddi ve hissedilen hareketlerdir.
- Suçlunun önceden planlamış olduğu, iradesinden kaynaklanan ve bu hareketleri yönlendiren isteğinin olmasıdır.⁴³

bb. Terk edilen suç (yapılması gereken eylemin yerine getirilmemesi)

Hukukçular, bu tür suçlara, negatif suç, engelleme suçu veya terk edilen suç şeklinde birçok adlandırma yapmışlardır.

⁴¹ **Mustafa, Mohamed**, Ceza Yasası Genel Müdürlüğü , Kahira, 1983, s.95.

⁴² **Jarada**, s. 138.

⁴³ **Majali** ,s. 214.

Bir kişinin normal koşullarda yasalara göre bir eylemi gerçekleştirmek yerine kendi isteği ile bu eylemi yapmamakla suçlu durumuna düşmesidir.

Örnek olarak: Bir güvenlik kurumunda çalışan Filistinli bir kişinin, yabancı bir devletin veya kişinin tarafından devlete ait bilgisayarlara korsanlık yoluyla bilgilere ulaşması, ve bu çalışanın bu durumu ihbar etmek yerine bu yabancı kişilerle iletişime geçmesi ve para karşılığında onlarla işbirliği yapması suç olarak sayılmaktadır.⁴⁴

3. Suçun Gerçekleşmesinden Doğan Sonuçlar

Yasaların koruduğu kurumların veya kişilerin haklarında, suçların işlenmesinden dolayı doğan zararlar ve sonuçlar anlamına gelir.

Suçların maddi unsurlarından olan suçun sonucu ancak maddi ve hissedilen zararlar tespit edildiği zaman dikkate alınacaktır.

Örnek olarak, düşmanla iletişim suçunda, suçlunun yabancı düşmanlarla yaptığı görüşmelerin kayıtlarının maddi olarak tespit edilmesidir.⁴⁵

4. Nedensel İlişki

Nedensel ilişki, eylem ile suçun sonucu arasındaki ilişkidir ve eylemin gerçekleşmesiyle bu sonuçların meydana geldiğini kanıtlar. Yani belirli bir eylem yapılmadığı veya belirli bir eylemin terk edilmediği takdirde bu sonuç dış dünyada meydana gelmeyecektir.⁴⁶

Bu nedenle, nedensel ilişki suçların temel maddi unsurlarından sayılmaktadır ve hukuki öneme sahiptir. Bu nedensel ilişki cezai sorumluluğun gerçekleşmesinin temel koşullarından biridir.

Nedensel ilişkinin diğer önemli tarafı da temel prensip olarak insan haklarının desteklenmesidir, ki bir insan sadece yaptığı suçla cezalandırılmalıdır, zira işlenen suç ile nedensel ilişki arasında tutum olmazsa suçlu, doğan sonuçlara bakmadan sadece işlediği suçla cezalandırılacaktır.⁴⁷

⁴⁴ Jarada, s. 141.

⁴⁵ Jarada, Abdul Qader, Kamu Düzenine Karşı Suçlar, Gazze , 2018, s.6.

⁴⁶ Mahdi, Abd Raouf, Ceza Hukukunda Genel Kurallarını açıkladı, Kahire, 1993, s.226.

⁴⁷ Hosny, Mahmud, Genel Amaçlı Cezai Niyet Teorisi, Kasıtlı Suçların Ahlaki Yapılarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi, Kahire, 1988, s.10.

B. Manevi Unsur

Suç işlemek sadece maddi boyuttan ibaret değildir, aynı zamanda manevi ve psikolojik boyutu da vardır. Bir suçun cezai sorumluluğunun olması için kişinin seçme özgürlüğünün ve idrak etme gücünün olması gerekir. Bu iki unsur, suçun manevi ve psikolojik tarafını temsil etmektedir.⁴⁸

Suçun maddi unsurları; suç işleme, suçun gerçekleşmesinden doğan sonuçlar ve nedensel ilişkiden oluşmaktadır. Manevi unsurları ise; suçun psikolojik dürtüsü ve iradeden oluşmaktadır.

Manevi unsurun psikolojik boyutunu oluşturan en önemli etken suçlunun iradesi ve isteğidir. İradeden kast edilen, suç işleme iradesi ve isteğidir.⁴⁹

1. Suç İşleme Niyeti Ve Kastı

Filistin ceza kanununun 63. maddesinde suç işleme niyeti tanımlanmıştır ve 64. maddesinde de ‘suçtan doğan sonuçların beklenmedik sonuçlar olsa bile işlenen suç kasıtlı suç olarak sayılmaktadır’ şeklinde belirtilmiştir. Filistin ceza kanununda suç işleme niyeti olarak açıklanan, Mısır ve Filistin Ceza Kanununda suç kastı olarak belirtilmiştir.

- Filistin Batışeria bölgesinde 1960 yılının 16 sayılı teşri edilen ceza kanununda aynı tarif geçmiştir.

- Filistin Ceza Kanununda suçun amanevi unsurunda suç işleme kastı esas alınmıştır.⁵⁰

Casusluk ve düşmanla iletişim suçunda özellikle suçlunun yabancı düşmanlarla iletişim ve bilgi aktarma isteği olması üzerine bu suçu işlemiş olması suçun manevi unsurunu bulundurmuş olmaktadır.

Suç işleme niyeti ve kastı iki unsurdan oluşmaktadır. Bunlar istek ve suçla ilgili bilgi sahibi olmaktır.

Suçlunun bilgi sahibi olmaktan kast edilen anlamı, suçlunun suç işlediği sırada o suç için yasaların kıldığı kanunlar hakkında ve bu suçu oluşturan unsurlar hakkında bilgi sahibi olmasıdır.

⁴⁸ Husni, Mahmud Najib, Lübnan Ceza Yasası'nın Açıklaması, Beirut, 1968, s. 368.

⁴⁹ Jarada, s.144.

⁵⁰ Jarada, s.145.

Şüphesiz ki, suçlu işlediği suç hakkında, uzman hukukçuların bilgisi kadar bilgi sahibi olmayacaktır. Burada kast edilen suçlunun işlediği eylemin suç olması ve bu suçun kabaca yasalarda hangi cezaların uygulandığı bilgisine sahip olmasıdır.⁵¹ Bu bölümde düşmanla iletişim suçu ile ilgili, suçlunun bilgi durumu ve yasal durumu hakkında tartışılacaktır:

2. Suçu Oluşturan Ana Unsurları Hakkında Bilinçli Olmak

Suçlunun işlediği suçu idrak etmiş olması ve bu suçun yasal cezaları hakkında bilgi sahibi olması cezai sorumluluk kararlaştırılmasında önemli rol oynar. Örnek olarak , casusluk suçunda suçlunun yabancı düşman devletlerle iletişim kurmanın ülkeye zarar getireceği ve askeri anlamda etkileyeceği bilincinde olmalıdır.⁵²

Gazgede uygulanan 1959 tarihli 555 sayılı 77. Maddede casusluk suçu işleyen suçluya barış zamanında işlemesi durumunda hapis cezası, ve savaş zamanında işlemesi durumunda müebbet hapis ile cezalandırılacağı belirtti.⁵³

Batı Şeria'da da uygulanan ceza yasası 86. ve 87. maddede hukukçuların, suçlunun işlediği suçun unsurları hakkında bilinçli olması konusunda şu şekilde açıklamışlardır:

A. suçun gerçekleşmesine yardımcı olan kişinin suçu oluşturan ana unsurları hakkında bilgi sahip olmaması durumunda veya bilinçli olmaması halinde cezalandırılmayacaktır.

B. Suçun cezası ağırlaştırıcı koşulların gerçekleşmesi durumunda, suçlunun cezası ağırlaştırmayacaktır, çünkü suçlunun işlediği suçun haricinde olan koşullar ile ilgili sorumluluğu yoktur.⁵⁴

Hukukçuların ve yargıçların bazı suçlarda zaman ve yer ayırımına göre cezayı ağırlaştırabilirler, örnek olarak savaş zamanında olan bazı suçların cezası idam iken barış zamanında cezası müebbet hapis olarak uygulanabilir.⁵⁵

⁵¹ **Abdu razzaq, Fakhri** , Ceza Kanunu Genel Müdürlüğü Kültür, Kahire, 2010, s.176.

⁵² **Filistin Kurtuluş Örgütü'nün** Devrimci Ceza Yasası 1979 tarihli madde131/2.

⁵³ **Husni** , s.85.

⁵⁴ **Madde 77 \ d. Gazze Şeridi'nde** devlet güvenliğine karşı işlenen suçlar ile ilgili 1957 tarihli 555 sayılı kararın Mısır Ceza Kanunu.

⁵⁵ **Mehdi** , s.473.

3. Yasaların ve Kanunların Bilmesi

Suçlunun işlediği eylemin yada terk edip yapması gerektiği yasal eylemin yapmaması suç olduğunu bilmesidir, uzman hukukçuların ayrıntılı ve detaylı olarak bilmesi gerekmemekle birlikte, bu durumu idrak etmiş olması gerekmektedir.

Kanun biliminde teşri edilen tüm yasalarda, suçlunun yasaları bilmemesi veya yasalardan cahil olması, cezai sorumluluğu veya suçun karşılığında teşri edilen cezanın iptal edilmesi veya hafifletilmesi söz konusu değildir.⁵⁶

Birinci durum: Filistin devletine karşı düşmanca eylemleri gerçekleştirmek amacı ile casusluk veya düşmanla iletişim suçlarındaki suç işleme kastı

Filistin ve mısır yargı sisteminde bazı suçlarda, suçun unsurları tam olması için, genel kast (niyet, istek) olmasını istediği gibi özel kastın olması şart koşturmaktadır.

İslam şariatinde özel veya genel kast arasında fark yoktur, çünkü eğer suçun unsurları sağlandıysa ve suçlunun isteği ve iradesi suçun işlemesine yardım ettiyse, genel suçluluk kastı sağlanmış olur.

Casusluk ve düşmanla iletişim suçunun cezası 77. maddeye göre idamdır, Filistin ve mısır ceza yasalarına göre suçlunun bu eylemi gerçekleştirdiği zaman Filistin devletine karşı suç kastı olduğu ve bilinçli bir şekilde zarar verdiği bilincinde olmalıdır, 77. Maddenin b fıkrasında kast edilen düşmanca eylemler askeri düzeyde gerçekleşen eylemler değil, herhangi bir düzeyde kurulan diğer casusluk eylemleri kast edilmiştir.⁵⁷

Örnek olarak, Belçika ülkesi ile iletişime geçerek, Filistin devleti ile savaş halinde olan İsrail devletine yardımcı olacak bilgileri veya belgeleri aktarmak, düşmanca eylem olarak sayılacaktır.

Suçlunun istediği sonucu ulaşmasa bile, işlediği eylemin tam suç sayılmasına engel olmayacaktır. Ki suça girişmiş olması ve kast olması suçun cezası uygulanmasına yeterli olacaktır, ki cezası idamdır.⁵⁸

İkinci durum: Filistin devletin askeri, siyasi, diplomatik veya ekonomik durumu etkileyecek veya zarar verecek casusluk eylemleri veya iletişim suçlarındaki kast durumu değerlendirilmesi

⁵⁶ Abdu razzaq, s.178.

⁵⁷ Jarada, s.145.

⁵⁸ Jarada, s.146.

1957 tarihli ve 555 sayılı kararın 77. maddesinin (d) “savaş zamanında işlendiği takdirde, mübbet hapis cezası, barış zamanında işlendiği takdirde hapis cezası uygulanacaktır. Yabancı bir devletin yararına çalışan ya da onunla iletişim kuran ve Filistin savaşının politik, diplomatik ya da ekonomik statüsüne zarar veren suçu işleyen ve suç işleme isteği ve kast olması halinde uygulanacaktır.”⁵⁹

Casusluk ve düşmanla iletişim kurmanın suçlarında daha önce anlatıldığı gibi, suçun sonuçları tamamlanması da veya beklenen zararlar gerçekleşmiş de, suç tam olarak gerçekleşmiş sayılır ve cezası tam uygulanır. Bu suçların düşman veya düşman olmayan ülkelerle gerçekleşmiş olabilir, önemli olan bu eylemin ülkenin statüsüne zarar verecek bir eylemin olmasıdır. Ülkenin Askeri statüsüne zarar verecek eylem örnek olarak, silah anlaşması iptal ettirerek veya ordu içine sızıp ortalığı karıştırarak darbeye neden olmaktır. Diğer yandan ülkenin siyasi statüsüne zarar verecek eylemler işlenebilir, ülkenin bağımsızlığını ve dış siyasetini etkileyecek olaylara karışmak gibi, örnek olarak yabancı ülkelere siyasi nüfuz ve yetki kazındırmaktır. Aynı şekilde ülkenin diplomatik ve ekonomik statüsünü etkileyecek örnekler ve suçlara örnek verilebilir.⁶⁰

C. Suçun Özel Görünüş Biçimleri

1. Teşebbüs

Suç, şekli suçlardandır. Suçun oluşumu için, belgeleri veya bu nitelikteki herhangi bir şeyi, kabul edilebilir bir neden göstermeden elde bulundurmak gerekmektedir. Burada kanunkoyucu elde bulundurulan şeyleri, sırları tedarik çabasının karinesi olarak kabul etmektedir. Kanun, özünde devlet sırları veya açıklanması yasaklanmış sırların temin edilmesini de suç olarak aynı maddelerde düzenlemiştir. Eğer, fail bu nitelikteki sırları temin ederse bilginin niteliğine göre 327. madde veya 334. madde hükümleri uyarınca ceza sorumluluğu söz konusu olacaktır. Keza, casusluk özel kastının ortaya konması durumunda casusluk suçuna ilişkin hükümler uyarınca cezalandırılacaktır. Suç, neticesi harekete bitişik bir suçtur ve "elde bulundurmak" parçalara bölünebilir bir nitelik arz etmemektedir. Bu kapsamda suça teşebbüsün mümkün olmadığı kanaatindeyiz .

⁵⁹ Jarada, s.148.

⁶⁰ Genina, ahmoud Sami, Savaş Hukukunda Araştırma , Kahire, 1941, s.23.

2. İştirak

Suç, iştirak açısından özellik arz etmez." Tipik fiili birlikte gerçekleştirenler veya suçun işlenmesinde başkasını araç olarak kullananlar TCK'nın 37. maddesi uyarınca fail olarak cezalandırılacaklardır.

Aynı şekilde, suçun işlenmesine azmettirme biçiminde iştirak edenler de TCK'nın 38. maddesi uyarınca suçun cezası ile cezalandırılacaktır. Bu karşın suça yardım etme şeklinde iştirak de söz konusu olabilir. Bu durumda TCK'nın 39. madde hükümleri göz önüne alınarak cezalandırma yoluna gidilecektir .

D. Yaptırım ve Yargılama Usulü

Suçun cezası, "bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası"dır. 2. fıkradaki suçun ağırlaştırılmış halinin cezası ise "üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası'dır. 765 sayılı TCK'da bu suçun karşılığı olan 135. maddenin 2. ve 3. Fıkraları ile karşılaştırıldığında suçun basit halinin ceza yaptırımını değiştirilmemiş, ağırlaştırılmış halinin ceza alt sınırı korunurken üst sınır sekiz yıla indirilmiştir.

Soruşturma ve kovuşturma usulü, 339. maddede düzenli suç için özellik arz etmektedir. CMK'nın 250, 251 ve 252. maddeleri uyarınca yargılama usulü belirlenecektir. TCK'nın 326, maddesinde yargılama usulü için yaptırımlar bu suç için de geçerlidir. ⁶¹

VI. FİLİSTİN MEVZUATINDA YABANCI BİR DEVLETLE İLETİŞİM KURMA VEYA HABERLEŞME SUÇUNDA OBJEKTİF CEZA KURALLARI

Ceza, hukuk ve suç biliminde toplum korumanın en eski aracı sayılmaktadır. Sonradan bu korumanın çeşitli şekillerle ve tedbirsiz koruyucu yollarla gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. ⁶²

Cezanın tanımı: toplum tarafından suçlara ve işlenen suça karşı gösterilen bir reflekstir. ⁶³

Bu bölümde Türk ve Filistin ceza kanunu da casusluk suçun asıl ve tamamlayıcı cezaları ele alınacaktır.

⁶¹ Yayla, s. 194.

⁶² Bilal, hmed Awad, Genel Ceza Teorisi, Kahire, 1996, s. 251.

⁶³ İbrahim, Akram Nashat , Cezai Yargıcın Cezai Yargılama Yetkisinin Hukuki Sınırları, Doktora Tezi, Kahire , 1995, s. 65.

A. Filistin Ceza Kanununda Düşmanla İletişim Suçun Ana Cezaları

B. Düşmanla iletişim kurmanın suçu için idam cezası

İdam cezası en ağır ve en sert cezadır, suçlar arasında sayılan en ağır ve en riskli eylemler için bu ceza uygun görülmüştür. Devletin iç ve dış güvenliğini tehdit eden ve düşmanla iletişim kurmanın suçları için de idam cezası uygun görülmüştür.⁶⁴

C. Filistin Ceza Kanununda Düşmanla İletişim Suçun Cezası

Filistinli hukukçular, bu suç için birkaç yasada, cezası idam olacağını belirtmişlerdir, şu şekilde özetlemeye çalışacağım:

- Filistin Devrim ceza yasası, 131. maddede ‘düşman ve yabancı bir ülkeyle iletişim kuran suçlunun cezası idamdır’ ve ‘yabancı bir ülkenin lehine ise casusluk yapan suçlu hakkında mübbet hapis cezası uygulanacaktır, ve bu yaptığı eylemi zarar verecek sonuçlarla tamamlanırsa cezası idamdır’ olarak belirtilmiştir.
- Filistin Devrim ceza yasası, 131. maddede B fıkrasında ‘filistin devletin askeri operasyonlarına ve direnç örgütlerine zarar verecek şekilde yabancı ülkelere casusluk yapan suçlunun hakkında idam cezası uygulanacağını belirtilmiştir.
- Filistin Devrim ceza yasası, 140. maddede B fıkrasında ‘filistin devlete ihanet eden ve düşmanla iletişim kuran ve önemli belgeleri sızdıran suçlunun hakkında idam cezası uygulanacağını belirtildi.
- Benzer şekilde 144. maddede, askeri müesseselere zarar verecek bilgileri sızdıran suçlunun cezası idam olacağını belirtilmiştir.⁶⁵

VII. CASUSLUK VE DÜŞMANLA İLETİŞİM SUÇLARADA, ÖZGÜRLÜĞÜ KISITLAYAN CEZALARIN ÇEŞİTLERİ

Filistinli hukukçuların bu konuda üç çeşit ceza belirtmiştir, ağır işçilikle beraber müebbet hapis, hapis, ve tutukluluk cezasıdır ve bunları 133. maddede ayrıntılı bir şekilde belirtmiştir.

A. Filistin Ve Mısır Ceza Kanununda, Casusluk Ve Düşmanla İletişim Suçların Tamamlayıcı Cezaları

Tamamlayıcı cezalar, bir suç cezası olarak tek başına uygulanmaz, ancak asıl ve ana ceza uygulanması ardından tamamlayıcı olarak uygulanır.

⁶⁴ Bilal, Ahmed Awad , Ceza Bilgisi, Teori Ve Uygulamalar, 1984, s.93.

⁶⁵ Filistin Devrimci Ceza Kanunu'nun 147. 144. Maddesi.

Ana ceza yargının tam hükmü çıkması ile uygulanır, istisna olarak idam cezası hükmün kesinleşmesi ile uygulanır.⁶⁶

Filistinli hukukçuların, mısır ceza kanunun yasalaştırdığı tamamlayıcı cezaları baz almıştır ve uygulamıştır, bu bölümde mısır ceza kanununda tamamlayıcı cezaları anlatılacaktır, ki aynı zamanda Filistin hukukundaki tamamlayıcı cezaları anlatılmış olacaktır.

Mısırlı hukukçuların, tamamlayıcı cezaları; ceza kanunun 24. ve 31. maddelerde detaylı olarak anlatmışlardır.⁶⁷

B. Meşru Haklarından Mahrum Bırakmak

Filistin Ceza kanunun 25. Maddesi, bu tamamlayıcı cezanın suç işlemiş kişinin üzerine şu haklardan mahrum bırakarak uygulanacaktır:

- hükûmette herhangi bir pozisyonda çalışmak .
- devletten herhangi bir şeref madalyası almak veya askeri bir pozisyonda olmak.
- mahkeme karşısında şahitlik yapmak.
- mahkeme tarafından suçlunun özel mülkü ve parası idare edecek kişi tayin edilir ve suçlu bu haktan mahrum bırakılır.
- herhangi bir belediye ve devlet dairelerinde hüküm çıktığı günden itibaren görev yapamaz.⁶⁸

C. Kamuya Ait Dairlerde Görev Yapamama Ve Görevden Alma

Filistin ceza kanununda 26. Maddede, bu tamamlayıcı ceza şu şekilde uygulanması gerekmektedir, görevden alınma ve görevin tüm maaşları ve haklarından mahrum bırakılmasıdır. Ve devlete ait başka bir yerde çalışma hakkı yoktur. Bu süre bir seneden az ve 6 seneden fazla olamaz.

Bu ceza devlette çalışan bir suçlu üzerine uygulaması gerekmektedir, ancak hükme sırasında bir suçlu devlette çalışmıyor olsa bile bu ceza uygulanır ve sonrasında devlette çalışma hakkından mahrum bırakılır. bu cezada yukarda açıklandığı gibi süresi en az bir yıl, ve en fazla 6 yıl olması nedeni ile, suçlunun eski

⁶⁶ Mehdi, s.175.

⁶⁷ Bilal, s.418.

⁶⁸ Behnam, s. 820.

görev yerinde tekrar başlama durumunda veya resmi ayrılışı yapması durumunda emekli maaşından mahrum bırakılmaz.⁶⁹

D. Polis Tarafından İzlenmek

Suçlunun sürekli polisin kontrolü altında olmasını ve özgürlüğünü kısıtlayan sağlayan bir ceza türüdür³. Suçlunun almış olduğu hapis süresi kadar, hapisten çıkması ardından aynı süre ile polis tarafından izlenmektedir. Ve bu süreç beş sene üzerinde olması yasal değildir. Ki mahkeme tarafından bu süre azaltılabilir veya uygulanmayabilir.

Diğer tamamlayıcı cezaların aksine, Özellikle bu tamamlayıcı cezada, hukukçuların mahkemeye karışma ve karar verme şansı bırakmışlardır. Casusluk ve düşmanla iletişim suçlarıyla mahkûm edilen suçluya af gelmesi durumunda, beş sene boyunca polis tarafında izleme cezası uygulanacaktır, verilen af aksini söylemediği sürece.⁷⁰

- **Polis Tarafından İzleme Protokolları Üç Şekilde Uygulanabilir**

- a. Suçlunun belirli yerlere girmesi yasaklayarak
- b. Belli yerleri arasında hareket kısıtlılığı ve sınırlandırılması .
- c. İzlenen kişinin kalacağı yerin seçme ve bazı şartları koşarak sonradan değiştirme hakkı tanıyan izleme protokolu.⁷¹

Tüm dünyanın hukuk sistemlerinde bu tür uygulamaları uygulanmaktadır. Ve bu şekilde toplumun güvenliğin sağlanmış olmakla birlikte, suçlunun izlenmesi nedeni ile bir daha aynı suçu tekrarlamayacağını garantilenmiş olur. Çoğu yabancı ülkede, casusluk yapan kişilerin dosyaları saklanır ve bu kişileri yakından izlenir ve takip edilir, ki ihtiyacı olduğu zaman tekrar faydalanabilecektir.⁷²

İsrail istihbaratın çok ciddi bir şekilde uyguladığı izleme ve takip sistemi vardır, ki bu izlenen kişilerin hapse olsa bile yakından takip edilir ve tekrar casusluk yaptırmak amacı ile her yol denenir, maalesef Filistin’de suçluyu izlenmek üzere serbest bırakılma cezası tam yapılmamaktadır, ki İsrail sömürgesi altında olmasından ve Filistin istihbaratın zayıf olmasından kaynaklanmaktadır.

⁶⁹ Aladly, Mahmoud, Ceza Hukuku Terörizm Ansiklopedisi, İskenderiye, 2007 ,s.185.

⁷⁰ Ebu Musameh, Othman , Casusluk Suçunda Analitik İnceleme, Gazzi, 2012, s.128.

⁷¹ Namour, Mohamed Said, Ceza Muhakemesi Kanununun Açıklanması, Umman, 2011, s. 73.

⁷² Aladly, s.189.

E. Müsadere Cezası Mal Varlığına El Koyma

Ceza kanunlarının yasalarına istinaden, suçlu görülen bir kimsenin, işlediği suçun karşılığı olarak, mal varlığına el konması ve devletin malına geçirilmesidir.⁷³

2012 yılında, Filistin Ceza Kanunun 30. maddesinde genel (kamu) müsadere yasaklanmış olup özel müsadere ise sadece yargıcın kararı ile uygulanacağı belirtilmiştir.

Yasanın 30. maddesinde işlenen suç sırasında kullanılan malzemeler (silahlar veya aletler), yargıç tarafından müsadere edilecektir. Bu malzemeler satılabilir veya pazarlanabilir tarzında ki malzemeler ise suçlunun kendi malı olmasa bile müsadere edileceği belirtilmiştir.⁷⁴

F. Para Cezası

Suçlunun, mahkeme tarafından ceza olarak belirtilen para cezasını devlete ödemesidir. Casusluk suçlarında para cezası yargıç tarafından tamamlayıcı bir ceza olarak uygulanır.⁷⁵

Bu nedenle casusluk suçlarına bakan cezai mahkemelerin asıl ve ana ceza yanında tamamlayıcı para cezasını da belirtmesi gerekmektedir.⁷⁶

* Mısırlı hukukçular, casusluk suçunda para cezasının şu durumlarda verileceğini belirtmişlerdir.

A) Ulusal çıkarlara zarar vererek, yabancı bir devletten rüşvet alma durumunda, yasanın 78. maddesinde ‘‘kişinin, yabancı bir ülkeden devlete zarar getirecek şekilde kendisi için veya başkaları için para şeklinde veya başka şekilde rüşvet alması durumunda, hapis ve en az bin pound para cezası uygulanacağı’’ belirtilmiştir.

B) Devlet dairelerini ilgilendiren belgelerin, haritaların veya bilgilerin sızdırılması ve devlet sırlarının ifşa edilmesi durumunda, yasanın 80. maddede ‘‘suçluya en az 6 ay en fazla 5 sene olacak şekilde ve en az 100 pound en fazla 500 pound olacak şekilde para cezası uygulanacağı’’ belirtilmiştir.

C) İhmal sonucunda doğan casusluk veya bilgi aktarım suçunun işlenmesi durumunda, Filistin Ceza Kanununda mahkemeye suçlu hakkında para cezası uygulamaya yetki verilmiştir. 82. maddesinin C fıkrasında 77-77.a-77.b-77.c-77.d-

⁷³ Hassan, Ali Fadel, Ceza Hukukunda Farklılaşma Kuramı, Doktora Tezi, Kahire, 1973 , s.3.

⁷⁴ Aladly, s.186.

⁷⁵ Behnam, s.92.

⁷⁶ Mahdi, s.1082.

77.h ve 77.v maddelerinde anlatılan suçların işlenmesi durumunda en az bir sene hapis veya en az 500 pound para cezası uygulanacağı belirtilmiştir. Bu suç savaş zamanında olduysa veya resmi bir yerde görevli olan birisi tarafından işlendiyse bu cezalar katlanacaktır.

D) Casusluk suçunun ihbar edilmemesi durumunda, Ceza Kanununun 84. maddesinde suçunu ihbar suçlu hakkında en az 1 sene hapis veya en fazla 500 pound para cezası uygulanacağı belirtilmiştir. Savaş zamanında olması halinde bu cezalar ikiye katlanacaktır.⁷⁷

VIII. CASUSLUK SUÇUNDA CEZALARIN UYGULAMA ŞEKİLLERİ

Yasalarda, her suç için ceza belirtilmesi yeterli değildir. Her suçlu için ve her suçun koşullarına uygun şekilde bu cezaların uygulanması gerekmektedir.⁷⁸

Cezaların hafifletilmesi, ağırlaştırılması veya affedilmesi cezanın uygulanmasına etki eden ve seyrini değiştiren şekillerdir. Cezanın iptal edilmesi veya affedilmesi gerçekleştirilen suçun gerçekliğini değiştirmez, ancak yargıcın uygun gördüğü koşullardan dolayı suçluya bu ceza uygulanmaz. Çünkü bazı suçlarda toplumun sağlığının ve güvenliğinin sağlanması amacı ile affedilmesi veya hafifletilmesi daha doğru olacaktır.⁷⁹

Bu bölümde casusluk ve düşmanla iletişim suçunda cezanın hafifletilmesi, ağırlaştırılması veya cezanın iptal edilmesini sağlayan durumlardan bahsedilecektir.

A. Filistin Ceza Yasalarında Casusluk Suçlarında Cezaların Hafifletilmesinin Şartları

Yargıcın bazı suçlarda yasada olan cezadan daha az ve daha hafif bir ceza ile cezalaştırdığı durumlardır⁸⁰. Bu ceza azaltma durumu, cezanın en aza indirilmesi anlamına gelmemekle birlikte, verilen cezanın tamamı iptal edilebilir veya cezanın kendisini hafifletilebilir.⁸¹

Filistinli hukukçular, Ürdün Ceza Yasasındaki ceza hafifletme kurallarından etkilenmişlerdir. Filistin Devrim Yasası 1979 tarihli 118. maddesinde, “Filistin devrimine ihanet eden, komploya karışan, ancak suçlu suç uygulanmadan ilgili

⁷⁷ Alsaeed, Mustafa, Ceza Yasası Genel Hükümleri, Kahire,1959, s.687.

⁷⁸ Alia, s.455.

⁷⁹ Abu Afifah, s.601.

⁸⁰ Halil, Mahmut, Ceza Yasası ,Genel Bölümü , , Bağdat,1991 , s. 111.

⁸¹ Ebu Musameh, s.128.

makama ihbar etmesi durumunda cezadan muaf edilecektir” diye belirtilmiştir. Eğer böyle bir suça karışmış olup ihanet olayı uygulamaya başlanmışsa, verilen ceza hafifletilecektir.

Bu maddenin kuralları suçu başlatan veya planlanan kişi için geçerli değildir. Ürdün Ceza Yasasının 109. maddesinde devletin güvenliğini, Filistin Ceza Yasasında ise devrimin güvenliğini koruyacak yasalara ve kurallara yer verilmiştir.

Filistin Ceza Kanununda, cezaları hafifleten koşullar ile ilgili, Gazze’de uygulanan 1936 tarihli, 74 sayılı yasanın, 42. maddesinde, “verilen cezalar mahkeme tarafından hafifletilebilir, ağırlştırılabilir veya başka bir ceza ile değıştirilebilir” şeklinde belirtilmiştir.⁸²

Yasanın 42. maddesinde, “ idam cezası hariç, ceza mahkemeleri, verilen cezanın en üst sınırını geçmeyecek şekilde, cezayı belirtebilir ve ağırlğını değıstirebilir ” şeklinde belirtilmiştir.

Mahkeme, verilen hapis cezasını tutuklama ve para cezası olarak değıstirebilir veya sadece para cezası olarak değıstirebilir. Fakat suçlunun para cezasını ödememesi durumunda tekrar hapis cezası uygulanacaktır.

Bir suçlunun aşirete tabii olması halinde, bu aşiretin örflerine göre işlenen suç için belli bir ceza uygulanmasını istediğı durumda, verilen ceza adalete ve genel görgü kurallarına aykırı olmaması şartıyla, mahkeme tarafından verilen ceza aşiretin uygun gördüğü cezayla değıştirilebilir.⁸³

Araştırmaya göre, Filistin Ceza Kanununda özellikle casusluk suçunda ceza hafifletme yasaları daha açık ve daha ayrıntılı olmalıdır. Çünkü idam ve müebbet hapis cezaları geri dönüşsüz ve en ağır cezalardır. Bundan yola çıkarak, casusluk suçunda bütün koşullar değerlendirilerek ceza hafifletme imkânları ve yasaları uygulanmalıdır. Filistin devletinin İsrail sömürgesi altında olması nedeni ile casusluk suçunun boyutları değışken ve farklıdır.

Neredeyse her casusluk vakasının farklı bir hikâyesi ve nedenleri vardır. Büyük bir liderin yerini öğrenip İsrail devletinin istihbaratıyla iletişim kurarak, bu bilgiyi aktaran ve bu lidere suikast yapıp şehit olmasına neden olan casusun suçu ile tehdit üzerine İsrail istihbaratıyla işbirliği yapan ve önemsiz bilgileri aktaran casusun

⁸² Jarada, s.155.

⁸³ Jarada, s.175.

suçu farklı değerlendirilecektir. İlk casusluk suçunda mutlaka idam cezası uygulanacağı gibi, ikinci vakada cezanın hafifletilmesi açısından değerlendirilebilecektir.

B. Cezadan Muaf Sayılmak

Suçun tam şekilde işlenmiş olmasına rağmen, yasalara göre uygun koşullar ve kurallar olması halinde bazı cezalar affedilebilir ve suçlu muaf sayılabilir. Bu kuralda bir genelleme olmadığı gibi, özel suçlarda, özel ve belirli durumlarda uygulanacaktır.

84

Hukukçular; bu verilen afların, kararlaştırılan cezaların uygulanmasının toplum sağlığına daha faydalı olacağına inanmışlardır. Zaten ceza verilmesinin amacı da toplumun adaletini ve sağlığını sağlamaktır.⁸⁵

Filistin hukuk sistemi, Filistin Ceza Kanununu baz almıştır. 129. ve 155. maddelerinde casusluk suçunun cezasının hafifletilmesi konusunda ‘ suçlu, anlatılan suçlarda ortak olmuş, fakat suç gerçekleşmeden ilgili makamlara ihbar etmiş ise şu koşulların gerçekleşmesi durumunda affedilecektir ve hakkında ceza uygulanmayacaktır:

- a. Vuku olan casusluk suçunda ortak olması
- b. Suçun uygun zamanda ihbar edilmesi (ya suç olmadan ya da zarar gerçekleşmeden)
- c. İlgili makama ihbar edilmesidir.⁸⁶

C. Casusluk Suçlarında Cezayı Ağırlandırmak

İşlenen suça veya suçluya bağlı olarak yasal olan cezayı arttırmaktır⁸⁷. Bu; suçun sonuçlarına, suçlunun sıfatına, suçun zamanına veya mekanına bağlı olabilir. Bu bölümde ayrıntılı anlatılacaktır:

⁸⁴ Aris, s.24.

⁸⁵ Alshorabi, Abdul Hamid , Ceza Kanunu Üzerine Yorum, Kahire, 1983, s.121.

⁸⁶ Filistin Devrim Yasası 1979 tarihli 129. maddesinde, ‘‘Filistin devrimine ihanet eden, komploya karışan, ancak suçlu suç uygulanmadan ilgili makama ihbar etmesi durumunda cezadan muaf edilecektir’’ diye belirtilmiştir.

⁸⁷ Jarada, s.166.

1. Filistin Ceza Yasasında Suçun Sonuçlarına Bağlı Olarak Cezanın Arttırılması

Filistin Ceza Yasanın 131. Maddesinde yabancı bir düşman ülkeyle iletişim kuran suçlu hakkında ağır işçilikle beraber müebbet hapis cezası uygulanacaktır. Bu suçtan kötü bir sonuç doğarsa ve devlete zarar gelirse idam cezası şeklinde ağırlştırılabilir.

2. Suçlunun Sıfatı İle İlgili Cezayı Ağırıştırın Durumlar

Filistin ve Ürdün Ceza Yasalarında bu konuya değinilmemişken, Mısırlı hukukçular bu konuda cezayı arttıran durumlar belirtmişlerdir.

Mısır Ceza Kanununun 78. maddesinde “yabancı bir devletten casusluk yapmak üzere rüşvet alan suçlu hakkında (bunu da casusluk suçunun bir türü olarak saymıştır) hapis ve para cezası uygulanacağı” belirtilmiştir. “Eğer bu suçlu devlet dairesinde görevli ise cezayı müebbet hapis ve en az bin pound para cezası olarak arttırılacağı” belirtilmiştir.⁸⁸

Araştırmaya göre, Filistinli hukukçuların; devlet dairelerinde çalışan görevlilerin veya hukuksal bir pozisyonda yer alan şahısların suç işlemesi durumunda normalde yasal olan cezasının arttırması gerektiği düşünülmektedir. Çünkü bu kişilerin genelde iyi niyetli ve devlete daha emanetkar olmaları beklenmektedir. Bu durumun aksinin olması durumunda bu kişiler hakkında ağırlştırılmış hapis cezası ve para cezalarının uygulanması gerekmektedir. Çünkü ona verilen güvene ihanet etmiş sayılır ve bu işlenen suç yanlılıkla işlemiş olması imkansızdır.⁸⁹

3. Suçun Zamanı İle İlgili Cezayı Ağırıştırın Durumlar

Filistin ve Ürdün Ceza Yasalarında bu konuya değinilmemişken, Mısırlı hukukçular, suçun zamanını cezanın arttırılmasını etkileyen durumlardan saymışlardır. Filistin Ceza Yasalarının 77. maddesinin A fıkrasında, casusluk suçunun barış zamanında işlenmesi durumunda hapis cezası, savaş zamanında işlenmesi durumunda idam cezası olacağı belirtilmiştir.

Araştırmaya göre, Filistin hukukçularının bu konuyla ilgili Mısır Ceza Yasasındaki uygulanan yasaları bir daha gözden geçirmeleri ve özellikle savaş

⁸⁸ Behnam, s.168.

⁸⁹ Alsaid, kamil , Ceza Muhakemesi Kanunu'nun açıklaması, Amman, 2008, s.343.

zamanında bu suçun cezasının arttırılması ile ilgili görüşlere önem vermeleri gerektiği düşünülmektedir.

Filistin halkı üzerine İsrail devleti tarafından açılan savaşın şartları çok zalimce ve insanlıktan yoksundur. Casuslar tarafından işleri kolaylaştırılan İsrail askerlerine ve direnç örgütlerine askeri yerlerini veya önemli liderlerin yerlerini bildiren, Filistin devletine ve halkına büyük zarar veren, bütün bu suçları işleyen şahıslar insanlıktan ve milliyetçilikten nasibini almamış suçlulardır. Bu nedenden dolayı bu suçlulara savaş zamanında işlediği suçlarına karşı verilen cezalar arttırılmalıdır.

IX. CASUSLUK SUÇUNDA MAHKEME KARARLARI VE UYGULAMA KURALLARI

Suç işlemekle devletin suçluya ceza uygulama hakkı doğuyor, ancak işlenen suç için cezayı ve hükmü uygulamak amacı ile mahkeme karşısında suç tarafları olması gerekmektedir. Bunlar toplumu temsil eden genel savcılık ve suçludur. Ardından mahkeme yasalar doğrultusunda doğru ve gerçeğe dayalı kararı ve cezayı vermektedir.⁹⁰

Bilindiği üzere, her dava iki aşamadan geçmektedir. İlk aşama ‘Ön Sorgulama’ aşamasıdır. Bu aşamada bilgileri toplama ve delilleri saptama işlemleri yapılmaktadır. İkinci aşama ise ‘Nihai Sorgulama’ aşamasıdır. Bu aşamada son kararlar verilip cezalar belirlenmektedir.

İlk aşamayı genel savcılık toplumu temsil ederek icra eder, ikinci aşamayı ise özellikle uzmanlaşmış mahkemeler yapar. Hukuk biliminde ilk sorgu şu şekilde tanımlanmıştır; ilgili makamların tanımlanmış şartlar gözetiminde delilleri ve bilgileri toplama ve işlenen bir suçta gerçeği ortaya çıkarma amacı ile yapılan işlemlerdir.⁹¹

Filistin Hukuk Mevzuatının, 1956 tarihli 473 sayılı 1. maddesinde genel savcılığa casusluk suçları ile ilgili sorgu ve ceza yetkisi vermiştir, ayrıca genel savcının polisleri veya devlet görevlilerini bu alanda görevlendirme yetkisi vermiştir. 2001 tarihli 3 sayılı yasada bu alanı sadece genel savcılığa kısıtlamıştır. Bu konuda en son yapılan değişiklik; 2008 tarihli 91 sayılı yasada iç işleri bakanlığı tarafından bu tür suçların kararları ve yasaları için askeri mahkemeye yetki verilmiştir.

⁹⁰ Nmour, s.73.

⁹¹ Alhalabi, Muhammed , Ceza Davalarının İrdelenmesinde, Amman, 2009, s.152.

X. CASUSLUK VE DÜŞMANLA İLETİŞİM SUÇLARIN RİSKLERİ

Bu tür suçların riskleri ünlü tarihçi Arnold Tuynbi' nin söylediği deyimde “21 medeniyetten 19'u casusluk şebekeleri ve ihanetleri nedeni ile çökmüştür” özetlenmiştir.

Casusluk toplumu çökerten ve bitiren bir kanser çeşididir. Casusların kendi vatanından ve kanından olan insanları öldürmeye kadar götürebilir ⁹². 2014 yılında Gazze' de yaşanan savaş sırasında, İsrail istihbaratına çalışan bir casus, direnç liderlerinden birinin yerini bildirmiş ve İsrail ordusuna ait uçaklarla evi bombalamıştır. Ancak binanın içinde kendi eşi ve çocukları da bulunuyormuş. Casus için bu yaşanan dramatik durum sonradan öğrenilmiştir.

Devletin casusluk suçuna karşı mücadele etmesi en zor verilen mücadelelerden biri sayılır. Bunun nedeni de bu mücadelenin içinde ihanetin, gizliliğin ve satıcılığın mevcut olmasıdır.

Casusluk suçunda tüm teknolojik gelişmelere rağmen, insan faktörü halen önemini korumaktadır. Çünkü istihbarat merkezlerinin birçoğu teknolojinin ulaşamadığı bilgilere casuslar yoluyla ulaşabilmektedir. Düşmanla iletişim ve casusluk suçları, devleti ve toplumu her alanda ciddi zararlara ve kayıplara uğratmaktadır. Bu zararlar sadece askeri anlamda değil, ekonomik, manevi, diplomatik ve kültürel alanlarda da yaşanmaktadır.

Casusluk ve iletişimin savaşlarda büyük etkisi vardır. Bu etki, bilgi savaşlarının başlaması ile artmıştır ve bu suçun riskleri ve zararları casusun o devletin kendi vatandaşı olduğu zaman daha da artar. Bu casusların izlenmesi ve tanınması yabancı casuslardan daha zor, çünkü bu casuslar devlete özgü olan örf ve adetleri bilmektedirler ve ona göre davranırlar. ⁹³

İsrail istihbaratı, Filistin toplumunu özellikle genç kesimi ajan yapmaya ve askeri, ekonomik, siyasi güç verecek bilgilere ulaşmaya çalışmıştır. Casusların en çirkin yaptıkları işbirliği direnç örgüt liderlerinin yerlerini bildirmek ve takip edip sonra suikast operasyonları uygulamak olmuştur. Bu da direnç örgütlerinin casuslara yönelik suikast ve tutuklama operasyonlarını düzeltmeye teşvik etmiştir. Bu konuda

⁹² Aljazairi, Said, İstihbarat Servisi, Beyrut, 1992, s.16.

⁹³ Aljazairi, Said, İstihbarat ve Dünya, Beyrut, 1986, s.422.

2007 yılında tesis edilen iç istihbaratın çabaları ve çalışmaları sonucunda casusluk suçunda çok belirgin bir azalma gözlenmiştir.⁹⁴

XI. FİLİSTİN'DE, İSRAİL'E YAPILAN İLETİŞİM VE CASUSLUK SUÇLARININ BOYUTLARI VE GERÇEKLERİ

Filistin'de casusluktan bahsedildiği zaman, İsrail istihbaratının ajanlaştırdığı gizli casuslardan bahsetmek gerekmektedir. Bu konuyu birkaç açıdan incelemek gereklidir. Bu bölümde dünyanın en eski sayılan İsrail istihbarat örgütünün Filistinli vatandaşları ajanlaştırmaya yönelik yaptığı işlerden bahsetmeye çalışacağım.

İsrail devleti, 1948 de kuruluşundan beri, istediği kurbana ulaşmak için her türlü yollara başvurmuşlardır. Direnç örgütleri ile savaşabilmek için casus şebekeleri kurduğu bilinmektedir. İsrail devleti kurulmadan yıllar öncesinde, Davied Benguryon' un kararı ve çabaları ile tesis edilen istihbarat oldukça büyük sayıda casus tayin edildiği ve istihbaratın lehine çalıştığı bildirilmiştir.

1921 yılında, 'Hagane Çetesi' kurulmuş ve Hagane çetesi istihbarat askerleri için bir okul sayılmıştır. Güvenlikten sorumlu birime 'Şay' ismi verilmiştir. 1937 yılında 'Mosad Örgütü' kurulmuş ve başında istihbaratın bilgilerini toplama ve casusluk yolları için özel operasyonların planlanmasından sorumlu Ezra Davin olmuştur.⁹⁵

Gizli ajanın tanımı ” Kendi ülkesinin aleyhine çalışan şahıstır. İkinci dünya savaşının son döneminden sonra çoğu ülke gizli ajanları diğer ülkelere karşı kullanmaya başlamışlardır”. Casuslar; psikolojik, ekonomik ve sosyal baskıların altında kalan ve sonucunda İsrail istihbaratına çalışmak zorunda bırakılan, çeşitli hizmetleri, bilgileri aktaran kişilerdir. Casuslar tek veya grup halinde çalışabilirler. Sahte kimlikler kullanırlar. Bazıları ise normal hayatına devam eder ve ajan oldukları gizli kalır.

İsrailliler, bu kişilere 'Siaanim' ismini kullanırlar. Yardımcılar anlamına gelir. Bunlar İsrail güvenlik ve polis merkezleri ile iletişime geçen, değerli bilgileri aktaran

⁹⁴ Jarada, s.135.

⁹⁵ Amro, Adnan , İsrail İstihbaratının Filistinli Müşterilere Kazandırılması Üzerine Çalışma, Gazze, 2018, s.3.

kişilerdir. Bu bilgiler de önemli kişilerin ve liderlerin suikast operasyonlarının düzenlemesini sağlayan bilgilerdir.⁹⁶

Filistinlilerin sözlüğünde casusluğun anlamları, Hain, göz, işbirlikçi ve ajan olarak geçmektedir. Filistin örgütlerinin siyasi sözlüğü de casusları ‘İsrail sömürgesi altında silah taşımaları onaylanan, evleri onların korumasında olan ve topluma zarar veren kişiler ’olarak tanımlanmıştır. İsrail istihbarat servisinden bahsetmeden önce, istihbarat kavramı hakkında hızlıca konuşmalı ve türlerinden bahsetmeliyiz.

XII. İSTİHBARAT KAVRAMI

İstihbarat kelimesinin kökeni, Arapça’da “haber”, “haber ve bilgi alma”, “duyma” anlamına gelen “istihbar” kelimesinin çoğuludur. İstihbarat “bir kimse, bir şey hakkında toplanan bilgi, haber; durumu doğru değerlendirerek, doğru bir karara ulaşmaya ve doğru emirler vermeyi sağlamak için gereksinme duyulan bilgilerin toplanması, birleştirilmesi, değerlendirilmesi ve yorumlanması” anlamına gelmektedir.⁹⁷

İstihbarat, elde edilecek bilginin türüne ve kapsamına göre farklı sınıflandırmalar altında isimlendirilmektedir. İstihbarat eğer bir askerî bilgiye dayanmaktaysa askerî istihbarat, siyasî bir bilgiye ulaşılması sonucu ortaya çıkmışsa siyasî istihbarat ve finansal, ticarî nitelikli bir veri kapsamında ise ekonomik istihbarat olarak değerlendirilmektedir. Nitekim bilgi, herhangi bir alanda değerlendirilebilecek düzeyde ise o alana ait istihbarat çeşidi olarak isimlendirilmektedir.⁹⁸

XII. İstihbarat ve Casusluk Arasındaki İlişki

Günümüz’de , meşru istihbarat ile gayri meşru istihbarat arasındaki sınır silinmiş ve her iki istihbarat, "topyekün istihbarat" veya "stratejik istihbarat" adı altında birleşmiştir. Bu suretle, "açık" ile "gizli", birbirinden ayıramayacak derecede birbirine girmiş ve karışmıştır. Bu duruma göre, bir ülke hakkında neye ait olursa olsun bilgi ve haber toplayanlar başka bir ülkenin özel istihbarat unsurları olabilirler. Bir zamanlar, sadece ordu ve biraz da siyaset hakkında bilgi toplayan istihbaratın konusu dar ve belirli bir alana sığmaktaydı. Bugünkü topyekün veya stratejik

⁹⁶ Deacon, Richard, İsrail İstihbaratı , Şam, 1991, s.69.

⁹⁷ Yayla, s.34.

⁹⁸ Durmaz, Selim, Ekonomik İstihbarat Sisteminin Oluşturulmasına Yönelik, İstanbul, 2017, s. 51.

istihbarat ise, sınır tanımamaktadır. Bir ülke içerisinde neler varsa, en ufak ayrıntısına kadar istihbaratın konusu olmuştur.

Silâhlı kuvvetler, iç ve dış siyaset, ekonomi, endüstri, maliye, eğitim, etnografi, din işleri, ulaştırma, adliye ve benzeri ne varsa topyekün istihbaratın konusudur. Topyekün istihbaratın amacı ilgilendiği bir ülkenin bütün anatomisini, maddi ve manevi bünyesini en ince ayrıntısına kadar öğrenmektir. Bu bilgiler, barış zamanında takip edilecek siyasete ve her türlü ilişkiye konu olabilir. Çağımızda bilgi güç anlamı taşır ve her türlü faaliyetin temelidir. Gerçek ve sağlam bilgiler elde mevcut olmadıkça, hangi sahada olursa olsun, faaliyet ve hareket yapılamaz veya yapılan hareketin başarıya ulaşmasından söz edilemez. İstihbaratla birlikte düşünülen casusluk , birbirinden beslenen ve ayrılması zor olan kavramlardır . İstihbarat ,bir ülkenin diğer bir ülke hakkında aleni , meşru, kanuni şekilde haber toplamasıdır. Casusluk ise, diğer bir ülkenin kanun ve nizamlarını ihlal etmek suretiyle gizli metotlarla haber almadır. Bunlardan birincisine kanuni veya meşru istihbarat faaliyeti, ikincisine de gayri kanuni istihbarat faaliyeti denir. Casusluk ve istihbarat ayrılmaz bir ikilidir. En basit anlatımla istihbarat elde etmek için casus kullanılır, casusluk yapılır veya yaptırılır.⁹⁹

XIV. İstihbarat Çeşitleri

Tarihsel boyunca yeryüzünde birçok devletin var oluşu siyasî, ekonomik ve askerî ilişkilerin son yükselmesi ile birlikte istihbarat faaliyetlerine olan gereklilik de artmış ve bu faaliyetler farklı yapılanmalar eşliğinde bugüne kadar varlıklarını devam ettirmişlerdir.

İstihbarat yapılacak konuların çeşitleri ile ilgili günümüzde herhangi bir kapsam ya da sınırlılık söz konusu değildir.

A. Askerî İstihbarat

İç politika ve dış politika kapsamında, silahlı kuvvetlerin nasıl ve ne şekilde kullanılmasının belirlenmesi kapsamında gerçekleştirilen istihbarat faaliyettir. Stratejik istihbarat çerçevesinde bir silâhlı kuvvetin çevre faktörleri ile ilgilendiği gibi doğrudan orduyu hedef alan istihbarattır. Bununla birlikte askerî istihbarat savaş

⁹⁹ Yayla, s.34.

ve barış süreçlerinde ordunun; personel yapısı, savaş düzeni, malzeme, lojistik, strateji birleşenlerini belirleme ve önlem alma çerçevesinde gerçekleştirilir.

B. Siyasî İstihbarat

Hedefteki bir ülkenin siyasal olarak yapısını meydana getiren ve devletin sistematığının yani anayasal düzenin yapısındaki mevcut tüm ögelere ulaşma çerçevesinde gerçekleştirilen istihbarat türüdür. Askerî ve siyasî istihbarat kavramı içiçedir; nitekim tarihsel süreç içinde siyasî istihbaratın sonuca ulaşmadığı durumlarda süreç askerî istihbarat ve hatta devamında askerî hareketla sonuçlanabilmiştir.

C. Sosyal İstihbarat

Toplumsal/kültürel istihbarat olarak da isimlendirilebilecek olan sosyal istihbarat, küreselleşme süreci ile birlikte farklı kültürlerde yaşayan bireylerin birbirleriyle daha fazla etkileşime geçmeleri sonucu daha da gelişen bir kavramdır.

D. Teknolojik İstihbarat

Teknik istihbarat yeni teknolojilerin öğrenilmesi ve buna göre olası tehditlerin analizinin yapılması süreçlerini içermektedir. Bu konuda artık birincil veri kaynaklarına internet üzerinden ulaşmak mümkün olabilmektedir. Rakiplerle teknik düzeyde rekabet edebilme gücünün tespiti ve değerlendirilmesi ülkelere yeni harekât alanları açmaktadır. Teknolojik istihbaratın gerçekleştirilmesi sadece güvenlik alanında değil iletişim ve sinyal kalitesinin artırılması noktasında uzay çalışmalarını da kapsamaktadır.

E. Elektronik İstihbarat

Genellikle online olarak gerçekleştirilen istihbarat faaliyetlerini kapsamaktadır. Siber istihbarat faaliyetleri, düşman siber organizasyonların, ağ sistemi, donanım, yazılım, veri ve saldırıya açık olabilecek olası diğer elektronik verilerin toplanması, işletilmesi, analiz edilmesi, bütünleştirilmesi, değerlendirilmesi ve yorumlanmasından meydana gelir.

F. Ekonomik İstihbarat

Genel olarak ülkelerin gerçekleştirdikleri ekonomik bilgi toplama ve bunları işleme çerçevesinde gerçekleştirilirken, ekonomik istihbaratın diğer yönünü de ticarî kuruluşların yerel, bölgesel veya uluslararası işletmelerin faaliyet gösterdikleri yerel ve uluslararası pazarlarda faaliyetlerine devam edebilmek, pazardaki payını

arttırmak, yeni yatırımlar yapabilmek, yeni pazarlara açılmak, AR-GE faaliyetlerinde bulunmak gibi amaçlarla gerçekleştirdiği istihbari faaliyetler oluşturur. Tanım olarak ekonomik istihbarat; teknolojik, finansal, ticarî ve resmî bir bilgi gibi politika ya da ticaretle ilgili bir ekonomik bilginin elde edilmesini ifade etmektedir.

Bu bilgilerin yabancılar tarafından elde edilmesi ülkeyi ekonomik olarak dezavantajlı konuma getirebilir ve bu durum bir ekonomik konu olmaktan çok, güvenlik konusu haline dönüşebilir. Ekonomik istihbaratı elde eden ülke ise ekonomi, yatırım, AR-GE, üretkenlik ya da rekabet gibi konularda doğrudan ya da dolaylı olarak avantaj sağlayabilir . İnsanlık tarihinin varlığıyla birlikte süreç içinde ekonomik ilişkiler de oluşmaya başlamış, üretim faaliyeti sayılabilecek gelişmelerin temelleri atılmıştır. Feodal toplumların oluşmaya başlamasıyla ticari faaliyetler de topluluklar ve kabileler arasında çoğalmış ve o dönemlerde ekonomik çıkarlar nedeniyle savaşların başlaması söz konusu olmuştur. Dolayısıyla toplumlar birbiri arasında ekonomik ilişkiler de kurmaya başlamışlar, krallıklar ile kıtalar arasındaki ilişkiler sadece savaşlar yanında ekonomik ilişkilerle de kurulmaya başlamıştır. Nitekim o dönemlerde verimli topraklara, madenlere ve baharatlara sahip olan bölgelerde ticarî faaliyetlere başlanması ve gelir elde edilmesiyle para, faiz, borç gibi ekonomik terimle de oluşmaya başlanmıştır.¹⁰⁰

G. İsrail İstihbaratı "Şabak" , "Casusların Akıl Hocası "

İsrail devleti kurulduktan sonra birkaç güvenlik dairesi ve örgütü kurulmuştur, ancak en önemlisi Shabak veya İbranice 'Şen beyt' olarak bilinen örgüttür. 30.06.1948 yılında kurulmuş ve bu örgütün önemi ana görevidir. Ana görevi; Filistinlileri ajan ve casusu olarak İsrail devletine çalıştırmaktır. Bu örgütün İsrail devletinin başbakan ofisine bağlı olması da önemini anlatmaktadır. Bu örgütün casuslarla yaptığı en önemli görevler:

- a. Filistin direnç örgütleri ile savaşmak .
- b. Filistinli liderleri ve aktivistleri tutuklatmak ve onlara suikast düzenlemek

¹⁰⁰ Durmaz, s. 53,55.

c. Bilgileri toplama, analiz etme, Filistin halkının yaşadığı gerçekler hakkında raporları düzenleme, başbakanlık ofisine ve hükümete bu raporları takdim etme görevleridir. ¹⁰¹

Şabak, Filistinli vatandaşlara işkence ederek ve başka yöntemler kullanarak onları casusluğa zorlamıştır. Bu örgütte binlerce gizli ajan çalışmaktadır, örgütün başına bir sürü büyük güvenlik liderleri gelmiştir, sonuncusu Yoram Kouhindir.

Bu örgüt intifada ve Filistin direnç kuvvetlerine karşı savaş açmış ve devam ettirmiştir. Aldığı büyük kararlarda casus şebekelerinin etkisi büyüktür, ayrıca İsrail ordusunun Gazze’de ve Batışeria’da uyguladığı çoğu operasyonları bu casusların şebekesi ile yardımlaşarak ve haberleşerek yapmaktadır. ¹⁰²

Filistin’de gizli casusluk oranı ile ilgili belirli ve net bir sayı belirtilmemiştir ve resmi bir istatistik yapılmamıştır. Ancak İsraili asker uzman Rony Şakid Filistin’de gizli casusların sayısı 4 ile 10 bin olduğunu belirtmiştir. ¹⁰³

Filistin toplumunda casuslarla alakalı bir sürü tartışma ve fikir ayrılığı mevcut olsa bile, İsrail istihbaratının son dönemlerde casuslara güven ve itimat etme oranları gerilemiştir. Şabak eski başkanı Karmi Gaylon’nun belirttiği gibi ‘‘Filistin direnç örgütlerinin gücü casusların yaptığı işlerle etkilenecek kadar zayıf değildir.’’ Casusların Filistin halkının dava ile inancını hiç etkilemediği gibi, özellikle genç topluluğu bu çöplüğe çekme çabaları başarılı olmamıştır. ¹⁰⁴

¹⁰¹ **Kamel, Osman**, Mossad ve Gizli Savaş, Kahire, 1992, s.82.

¹⁰² **Betty, Morris**, İsrail’in Gizli Savaşları, Amman, 1992, s.132.

¹⁰³ **Amro**, s.16.

¹⁰⁴ **Berry, Yakup**, Shabak'da 29 Yıllık Çalışma, Amman, 1998, s.232.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRK CEZA KANUNU'NDA TERÖR SUÇU

I. GENEL OLARAK

Hukuk ve terör, aynı noktada değerlendirilmeleri zor kavramlardır. Hukuk; objektif bir dünyaya aittir. Hukuk dünyasında adam öldürme, gasp ve soygun ya da uyuşturucu kaçakçılığı; evrensel olarak yanlış ve fiillerdir bu fiillerin sahipleri de suçlu olarak adlandırılır. Oysa terörün subjektif dünyasında adam öldürme; "bir çatışmada teröristlerin etkisiz hale getirilmesi olarak adlandırılabilceği gibi, gerillanın, özgürlük savaşında güvenlik güçlerine verdirdiği zayıat" olarak da isimlendirilebilir.

Devlet ve güvenlik güçleri açısından teröristlerin öldürülmesi haklı ve bir görevdir. Öldürülen teröristleri, çıkarlarına göre "özgürlük savaşçısı ya da gerilla" olarak kabul eden kişi, kuruluş veya diğer devlet ve milletler açısından ise güvenlik güçlerinin operasyonları insan haklarına yöneltilmiş ciddi bir saldırı ve cinayet şeklinde algılanabilir ve algılandığı gibi nitelendirilir ve bu gerçek nedeniyledir ki terörün ve evrensel olarak geçerli bir tanımı yoktur.

Birleşmiş Milletler terörizmin kınanması seviyesinden öteye geçilememiştir. Tıpkı tanımı gibi terör ve terörizmin hukukla ilişkisi de evrensel ve kesin olmayan, üstelik de ulusal ve uluslararası konjonktüre göre değişen bir özellik gösterir. Bir devlet ağır ve yakın bir terörizm tehdidi ile karşı karşıya ise gündeme getirilecek hukuki düzenlemelerin terör eylemlerine "şedit" bir anlayışla yaklaşması, temel insan hak ve özgürlüklerine de kısıtlayıcı bir açıyla bakması doğaldır.

Bu, bütün hukuk dallarında geçerli olan "menfaatlerin tartılması ve ağır gelenin tercih edilmesi" teorisinin sonucudur. Böyle bir durumda gerçeği dışlayarak, hak ve özgürlük ideallerinin ardına sığınmak, birinci görevleri insan yaşamını ve kamu düzenini korumak olan devletlerin işi değildir.

Terör tehditi olan devlet uluslararası arenada yeterince güçlüyse, öncelikle bu devlete yönelik tehdit küresel terör olarak algılanmakta ve o devletin ulusal veya uluslararası hukuki düzenlemelere dayanarak; ulusal sınırları dışında da terörizmle savaşabilme hakkı olduğu kabul edilmelidir. Hatta çok güçlü devletler herhangi bir

hukuki düzenlemeye de ihtiyaç duymadan uluslararası anti terör operasyonlarına girişebilmektedirler.¹⁰⁵

Uluslararası arenada yeterince güçlü olmayan bir devlet teröre muhatap olduğunda yukarıda belirtilen algılama ve uygulamalar tamamen değişmektedir. Terör algılaması yerel veya yöresele dönüşmekte, ulusal veya uluslararası hukuk kuralları ne derse desin ya da o devlet teröre karşı hangi hukuki düzenlemeleri yaparsa yapsın, hukuk sistemi dışında kalan; "teröristle anlaşma, uzlaşma yolu arama, taviz verme, etnik kimliği tanıma, devlet sistemini değiştirme" gibi öneriler gündeme getirilmekte, askeri çözümlere baş vurma ve iç güvenlik hareketi uygulama gibi yöntemler ise "insan haklarını ihlal" suçlamasıyla karşılaşmaktadır.

Özetle, ulusal terörle mücadele hukukunun sınırı, o devletin uluslararası arenadaki gücünün sınırı ile çakışmak zorundadır.

Türkiye özelindeki terör ve terörizm algılamaları ve bu algılamalar doğrultusunda gündeme getirilen terörizme yönelik hukuki düzenlemeler de bu bakış açısıyla değerlendirilmelidir. Tersine yaklaşımlar, kişi, kuruluş ve devlet yönetimlerini terör ve Türkiye gerçeklerinin dışına itebilecektir.¹⁰⁶

II. TÜRK TERÖRİZM YASALARININ TANIMI

Literatürde genellikle, kitlelerin yarattığı aşırı şiddet ve katliamlar terör, terörizm olarak adlandırılır. Prof. Dr. Yılmaz Altuğ bu farklılığı "Terör kasıtlı olarak ortaya çıkabilir. Savaşlar, kitle terörünün ve ayaklanmanın kontrol edilmez olduğu bilinmektedir.

Diğer taraftan terörizm -ise-, siyasi terör yaratmaktır. Terörü mutlaka bir felsefe, teori veya ideolojiye dayanır", sözcükleriyle açıklamaktadır. Prof. Dr. Doğu Ergil de bu farklılığı bir başka boyutuna; "yukardan terör", "aşağıdan terör" ayrımını yaparak işaret etmektedir.

Ergil'e göre totaliter devletlerce kitleye yönelik olarak uygulanan ve seçilmiş, iradi bir siyasal strateji olan yukarıdan şiddet hareketleri daha çok terör (terör rejimi), egemen güç odakları dışında başka bir güç odağından kaynaklanan, mevcut otorite sistemini ve özellikle devleti kontrol eden güçleri çökertmeye yönelik aşağıdan

¹⁰⁵ **Türkiye ve Terörizm:** TBB tarafından, Türkiye Barolar Birliği , Ankara, 2006 , s.x1.

¹⁰⁶ **Türkiye ve Terörizm,** s.3.

şiddet hareketleri de daha çok terörizm tanımlaması içinde değerlendirilebileceklerdir.

Bu durumda devlet terörü ve yukarıdan terör hariç tutulmak kaydıyla, günlük kullandığımız anlamlarıyla terör ile terörizm kavramları arasındaki en önemli farklılık, terörün belirli bir irade gerektirmeden de spontane, sistemsiz ortaya çıkabilirken, terörizmin ise terörün, sistematik, iradi, çoğu kez örgütlü ve uzun süreli kullanımını içeren bir kuralsız strateji olmasıdır.¹⁰⁷

Terör tanımından, terör örgütü tanımına değişiklik sonrasında Kanun'un 1. maddesi tek fıkradan oluşup sadece terörü tanımlar, örgüt tanımına yer vermemektedir. Değişikliğin gerekçesinde, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 220. maddesinde, Türkiye'nin de taraf olduğu Sınırışan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin 2/a hükmüne uygun olarak örgüt düzenlemesi yapıldığı, o yüzden Terörle Mücadele Kanunu'nda, ayrı bir örgüt tanımı yapılmasına ihtiyaç kalmadığı belirtilmektedir.

Düzenleme şu şekildedir "Terör; cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasî, hukukî, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, devlet otoritesini yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, devletin güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemlerdir.

Terör örgütü terimini en çok aydınlatacak olan düzenleme yine 1. maddedir. Ni tekim Kanun'un 4. maddesinde belli bazı suçların "1. maddede belirtilen amaçlar doğrultusunda suç işlemek üzere kurulmuş bir terör örgütünün faaliyeti çerçevesinde işlendiği takdirde, terör suçu

sayılacağı düzenlenmiştir. Kanun'un 1. maddesinden hareketle terör örgütü "şiddet kullanılarak, baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, anayasada belirtilen

Cumhuriyetin niteliklerini, mevcut düzeni değiştirmek, devletin ülkesi ve milletiyle b

¹⁰⁷ Türkiye ve Terörizm, s.4.

ölünmez

bütünlüğünü bozmak ,Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek , devlet

otoritesini yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, devletin güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla her türlü suç teşkil eden

eylemleri işleyecek kişi veya kişilerin mensup olduğu örgüt, terör örgütüdür.” diyebiliriz.

Bu itibarla, bir örgütün terör örgütü olabilmesi için iki temel şart vardır: Örgüte mensup kişi ya da kişilerin suç fiillerini işlerken cebir ve şiddet kullanarak baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden birini uygulaması gerekmektedir. Örgüte mensup kişi ya da kişilerin Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini ve mevcut düzeni değiştirmek, devletin bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak biriyle suç işlemesidir.¹⁰⁸

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun değişik 1. maddesinde terör; "Baskı, cebir, şiddet, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemleriyle, Anayasa'da belirtilen Cumhuriyet'in niteliklerini siyasi, hukuki, laik, sosyo-ekonomik düzeni değiştirmek, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devleti ve Cumhuriyeti'nin varlığını tehlikeye düşürmek, devlet otoritesini yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel ve sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından gerçekleştirilecek her türlü eylem" olarak tanımlanmaktadır.

Örgüt terimi, Türk Ceza Kanunu ile ceza hükümlerini içeren özel kanunlarda geçen teşekkül, silahlı çete veya de kapsar." 5237 sayılı yeni TCK; örgüt teşkili için yeterli sayıyı en az üç kişi olarak değiştirilmiştir.¹⁰⁹

¹⁰⁸ Turinay, Faruk, Ceza Hukukunda Terör Örgütü Kavramı, İstanbul, 2014, s.64.

¹⁰⁹ Türkiye ve Terörizm, s. 4.

III. ULUSLARARASI VE ULUSAL HUKUKİ METİNLERDEKİ VE MEVZUATTAKİ TANIMLAMALAR

A. Uluslararası Sözleşmeler

Cemiyeti Akvam'ca görevlendirilen bir komisyonun 1937 yılında hazırladığı "Terörizmin Önlenmesine ve Cezalandırılmasına Dair Konvansiyon" (The Convention for the Prevention and Punishment of Terrorism), terörizmin tanımlanmasına ilişkin uluslararası sözleşme girişimidir ama, Cemiyet üyelerinin imzalamamaları nedeniyle "nakıs teşebbüs" düzeyinde kalmıştır. Özellikle ulusların terörün ve terörizmi kavrayamadıkları ve konvansiyonun amacının daha çok devlet adamlarına yönelik suikastların önlenmesine yönelik olduğu görülür.

B. Uluslararası Kurum ve Kuruluş Kararları

BM Genel Kurulu'nun "Aralık 1993" terörizm, insan hakları ihlalidir. Genel Kurul bu kararı Türkiye'nin sunduğu bir tasarıyı kabul ederek almıştır. BM Uluslararası Terörizm Komitesi'ne uluslararası terörizmin tanımı şöyledir: Bir uzlaşmazlığın arzu edilen yönde gelişimini sağlamak amacıyla, bir üçüncü devletin sınırları dahilinde, bir yabancı'nın kendi uyruğunda bulunmayan bir başkasına uyguladığı şiddet ve baskı." Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi 20 Eylül 1999 tarihli kararıyla terörü; "Genelde bir ülkeye, kurumlarına, birey ve topluma, bazı kişi, gruplar veya genel olarak kamuoyunda tehdit havası estirmek amacıyla, ırkçı tavırlar, aşırı ideolojik kavramlar, sonucu şiddete başvuran veya şiddete başvurma tehdidinde bulunan kişiler veya gruplar tarafından gerçekleştirilen her türlü eylem" olarak tanımlamıştır.

C. ÇEŞİTLİ ULUSLARIN DÜZENLEYİCİ METİNLERİNDE YER ALAN TANIMLAR

1. İngiltere

İngiltere' de 1973 yılında yürürlüğe giren İrlanda Olağanüstü Durum Hükümleri Kanunu'nda (Emergency Provisions Act) terörizm; "Bireye ve topluma korku salınmak için şiddet kullanmak olarak" tanımlanır. 1996'da yapılan PTA (Prevention of Terrorism Act) düzenlemesi terörizmi "siyasi amaçlar için şiddet kullanma" olarak tanımlarken, terörizm ile diğer şiddet kullanma olayları arasındaki

farklılık ise terörist eylemlerin; "kamuyu veya kamunun bir kesimini korku içerisinde bırakma amacı" olarak belirlenmiştir. 2001 tarihli İngiltere Terörle Mücadele Yasası (Terrorism Bill)de ise terör tanımı; "Siyasi, dini ya da ideolojik sonuçlara ulaşmak için hükümeti, toplumu ya da toplumun herhangi bir bölümünü belli bir yöne zorlamak maksadıyla kişilere ve mala karşı yapılan ciddi şiddet kullanımı ya da tehdidinde bulunulması " şeklinde yapılmıştır. Bu tanımla, Dini konulardan kaynaklanan terörizm tehdidi de yasa kapsamına alınmaktadır. 2005 yılında çıkartılan yeni Terörizm yasası ise, 2000 tarihli Terörizm Kanunu ile 2001 tarihli Anti-Terörizm, Suç ve Güvenlik Kanunu'nda yer alan terörizm tanımların tadil ederek, "uluslararası hükümet organizasyonlarına yönelik faaliyet ve tehditleri de terörizm suçu kapsamına almıştır.

2. Amerika Birleşik Devletleri

ABD, Karışıklıklar ve Terörizm Hakkında Görev Kuvveti Yasası terörü; "Bir taktik veya tekniktir ki bunun vasıtasıyla bir şiddet eylemi veya şiddet tehdidi zorlayıcı amaçlar için ezici korku yaratmak asıl maksadı için kullanılır" biçimli de tanımlamaktadır. ABD' deli Eylül saldırılarından sonra hayata geçirilen ve vatanseverlik yasası (Patriot Act) olarak isimlendirilen Terörle Mücadele Yasası'nda; "İnsan hayatını tehdit eden her faaliyet, hükümeti yıldırma ve zorlamayı etkileme ve hükümetin uygulamalarını kitle imhası, cinayet veya kaçırma yoluyla etkileme gibi hedeflere kilitlenmişse terördür." Şeklinde bir tanım mevcuttur.¹¹⁰

3. Fransa

Devlet Güvenliği Aleyhine Yapılan Saldırılar ve Terörizmle Mücadele Hakkında Kanun adını taşıyan 1986 tarihli Fransız Terörle Mücadele Yasası'na göre terör; "Baskı veya tehdit ile kamu düzeninin ciddi olarak bozulması maksadıyla ferdi veya toplum olarak herhangi bir girişimde bulunulmasıdır."

4. Türkiye

Terörle Mücadele Kanunu'nun değişik 1. maddesinde terör; "Baskı, şiddet, korkutma, yıldırma, veya tehdit yöntemleriyle, Anayasa'da belirtilen Cumhuriyet'in niteliklerini, mevcut düzeni bozma devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devleti ve Cumhuriyeti'nin varlığını tehlikeye düşürmek,

¹¹⁰ Türkiye ve Terörizm, s.12.

devlet otoritesini zayıflatmak,yıkamak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, devletin güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü eylem" olarak tanımlanmaktadır. Aynı maddenin değişikçe göre de; "İki veya daha fazla kimsenin yazılı terör suçunu işlemek amacıyla birleşmesi halinde bu örgüt meydana gelmiş sayılır.

Örgüt terimi, Türk Ceza Kanunu ile özel kanunlarda geçen silahlı cemiyet, çete veya silahlı çeteyi de kapsar." 5237 sayılı yeni TCK; örgüt teşkili için yeterli sayıyı en az üç kişi olarak değiştirmiştir.¹¹¹

D. TERÖRÜN EVRENSEL NEDENLERİ

Çalışmalarda terörizmin evrensel nedenleri olarak çok sayıda değişken bulunur. Literatürde bu değişkenler sosyal, siyasal, ekonomik ve hukuki faktörler olarak gruplandırılmaktadır. Uygulama, terörizmin ülkelere özel nedenlerinin de bulunduğunu ve bu nedenlerin de evrensel olanlar kadar önem taşır. Gurr ve Crenshaw gibi bazı teorisyenler ise, "küreselleşmenin etkileri" teröre neden olabileceğine dikkat çekmiştir.

A. Literatürde Genel Kabul Gören Nedenler

1. Sosyal Faktörler

Toplumda din, mezhep ve tarikat ayrılıklarının olması, eğitim düzeyinin düşüklüğü, kan davası, toplumun katı dini inançları olması, etnik kökenler, azınlıklar, hak ve özgürlüklerin kısıtlı düzeyde olması, toplumun ideolojik guruplanmaları, güvenlik güçlerinin itibarını yitirmesi, ahlak anlayışının yozlaşması ve toplumun bölünmezlik bilincini kaybetmesi, terörün sosyal nedenleridir. Terörizm ve benzeri başkaldırı hareketlerinin artışı; aile, kabile, aşiret, millet, devlet gibi kavramların insanlar üzerindeki etkisinin gittikçe azalması, dini, insani, ahlaki ve vicdani değerlere bağlılığın azalması, materyalist anlayışın artması , gibi konular etkin olmaktadır.

2. Siyasal Faktörler

Ülkedeki hükümet otoritesinin azalması, otoritesinin bazı grupların çıkarları için kullanılması, siyasal partilerin ideolojileri ile çelişmesi, yasama, yargı ve

¹¹¹ Türkiye ve Terörizm, s.14.

yürütme erkleri arasında kuvvetli fikir ayrılıklarının doğması, sıklaşan hükümet bunalımları,yolsuzluk, iktidarın çağın uyum sağlayamaması, cesaretten uzak bir siyasal ile yönetilmesi terörizme başvurulmasını sağlayan nedenlerdir. Siyasal faktörler teröre neden olan son noktadır.¹¹²

3. Ekonomik Faktörler

Toplumsal gelir seviyesinin düşük ve dengesiz gelir dağılımı olması, sınıflaşmaya yol açması, işsizlik oranının yükselmesi, ekonomik olarak dışa bağımlılık, toplu grevlerin ve toplu işten çıkarmaların artışı, sendikalarının ideolojik yönden guruplaşması, enflasyonun sorununun ortaya çıkması ve kontrol edilememesi, dış borçlarnedeniyle oluşan dış baskılar teröre neden olan ekonomik faktörler arasında sayılmaktadır. Toplumsal tamamını ilgilendirdiklerinden kolayca provoke edilebilirler.

4. Hukuki Faktörler

Hukuk kural ve kurumlarının çağın gerisinde kalması, mahkemelerin taraf haline gelmesi, cezaların ve hukuk kurallarının caydırıcılık özelliğini yitirmesi ve toplumun adalete inancının sarsılması, terörün ortaya etkileyen faktörlerdir. Hukuki faktörler, aynı zamanda diğer tüm faktörlerin de bir sonucu olmaktadır. Bu nedenlere bazı araştırmalarda eğitim sistemi ve psikolojik faktörler de eklenmektedir.

Eğitim sisteminin etkilerini araştıranlar; eğitimden beklenen şeyin insan davranışlarını olumlu yönde değiştirmesi ve toplumsal bütünlüğü sağlaması olduğunu, psikolojik neden olarak da insanların sosyal statülerini beğenmediklerini, sevgi ve saygı görmediklerini bu kişilerin asosyal kişilik özellikleri geliştirerek; ilgi görmek ve saygınlık kazanmak için saldırgan, şiddete dönük davranış sergileyerek genel terörist profilinde; içine kapanık, sadist,insanlarla normal ilişkiler kurmakta zorlanan , terör örgütlerinin kuklaları olacağını ileri sürmektedir.¹¹³

E. TERÖRİZMİN AMACI

Çalışmalara bakıldığı zaman terör ve terörizmin farklı olduğu görülmektedir. Bu konuda , Ergil'e göre terörizmin amacı şunlardır: Birey ve toplumu, dehşete düşürmek ve otoriteyi tahrip etmek; baskı yöntemlerine başvurmalarını sağlamak; otoriteye veya düzene karşı olan güçleri harekete geçirmek; yerleşik otoritenin

¹¹² Türkiye ve Terörizm, s.142.

¹¹³ Türkiye ve Terörizm, s.144.

güçlerini ve kurumlarını etkisizleştirmek, ; kamuoyunu olumlu veya olumsuz yönde etkilemek, yönlendirmek; siyasal gücü ele geçirmek veya var olan yönetimi devirmek. Terörizmin asıl hedefleri zamanla değişmesine rağmen, bunlardan beş tanesi kalıcı bir öneme sahiptir. ¹¹⁴

Bunlar; rejim değişikliği, territoryal değişiklik, politika değişikliği, sosyal kontrol ve statükonun devamı gibi ilkelere. Rejim değişikliği hükümeti devirip, onun yerine teröristlerin liderliğinde ya da en azından destekledikleri birilerinin liderliğinde yeni bir rejim kurmaktır.

Territoryal değişiklik ise bir bölgeyi ya bir devletten yeni bir devlet kurmak için ayırma ya da bu bölgeyi başka bir devlete katma gayesi gütmeye olarak tanımlanmaktadır. Politika değişikliği ise, daha az talep içeren sınırlı bir kategoridir. Sosyal kontrol ise, devletlerden ziyade bireylerin davranışlarını sınırlamaktır. Statükonun devamı ise var olan rejimin devamı demektir. ¹¹⁵

F. TERÖRİZMİN UNSURLARI

Terörizmin özellikleri başlığı altında da incelenebilir. Ancak, unsur ile özellik arasında önemli bir farklılık da mevcuttur. Unsur, terörizmle ilgili uluslararası metinlerde ve ulusal düzenlemelerde de yer alan bir kavramdır ve bir eylemin terör suçu oluşturabilmesi, suçlunun da bu suça göre cezalandırılabilmesi için terörizmin unsurlarını ihtiva etmesi gereklidir.

Ayrıca terörizmin unsurları, terör ile arasındaki ince farklılığı ile de ilgilidir; ideolojisiz, sistematik olmayan ve kitleler tarafından şiddet eylemleri terör olabilir ancak bu, terörizm anlamında değildir.

A. İdeoloji Unsuru

Şiddetin terörizm olabilmesi için ideolojiye dayanması gerekir. Terörist, örgütün ana noktasını oluşturur. Örgüt, ideolojisi doğrultusunda hareket eder, stratejisini buna göre belirler. Siyasi eğitim adını verdikleri faaliyetlerinin amacı, temel aldıkları ideolojiyi örgüt mensuplarına benimsetmek ve onları örgütün hedeflerince bilinçlendirmektir. Aynı zamanda örgüt mensuplarının örgüte bağlılıkları da sağlar. Bunun ilginç örneklerinden birisi PKK terör örgütüdür

¹¹⁴ Şimşek, Murat, Terörizm kavramsal Bir Çalışma, Türk Dünyası Kırgız, Kırgızistan , 2016, s.331.

¹¹⁵ Şimşek, s.332.

ve başlangıçta Marksist-Leninist bir çizgide kurulan bu örgüt, 1990'ların başlarından itibaren toplumsal şartlarının zorlamasıyla, dini,etnik bir ideoloji istikametinde sapma göstermiştir.¹¹⁶

B. Örgüt Unsuru

Anarşizmi, terörizmden ayırır.Bir ideoloji benimsenmiş ve siyasi bir amaca hizmet eden bir örgütün kurulmuş olması gerekir. Ancak eylemlerin terörizm olarak değerlendirilmesi için bir örgütle bağlantı halinde yapılması ve örgütün destek imkanlarından yararlanılması gerekir.

Sadece bir bireyin herhangi bir örgütle ilişkiye geçmeden gerçekleştirdiği şiddet eylemlerinin ise anarşizmdir.Terörist bir örgüt, organize şekilde, aynı ideolojiyi benimseyen ve aynı hedefe yönelmiş kişiler topluluğudur. Halen faal olan terör örgütleri, genelde örgüt lideri ile üst düzey sorumlulardan ve daha alt düzeydeki bölge, il ve birim sorumlularından oluşur.

Örgütsel yapılanmada temel güvenlik ihtiyaçlarına yönelik olarak illegal teşkilatlanma ve gizlilik esastır. Terörizmin örgüt unsuruna ilişkim olarak yapılan bazı incelemelerde, terör örgütlerinin "ana unsur " ve "destek unsurları" olarak iki parçadan oluştuğu belirtilmektedir. Ana Unsur; "Kuvvetli ve Çekirdek Lider Kadro" ile "Yeraltı Örgütü (Lojistikçiler ve İstihbaratçılar)" ve "Vurucu-Militan Güç (Eylemciler)" alt unsurların kapsamaktadır. Destek unsurları ise iç destek ve dış destek unsurlarından oluşmaktadır. "Merkez Komitesi" olarak da isimlendirilen çekirdeklider kadro, genellikle eğitilmiş aydınlardan oluşur. Gizlenebilmek ve eylemleri yakından yönetebilmek için daha çok büyük kentlere yerleşir. Genellikle 7-9 kişiden oluşan çekirdek kadroda; propaganda, silahlı eylem, askeri kanat, lojistik, istihbarat, mali işler gibi ana faaliyet dallarının sorumluluğu üyeler arasında bölüştürülür. Lider kadronun genel sorumluluğu ise yönetim ve eylem stratejilerinin belirlenmesi ve politik rehberliktir.

Lider kadronun şiddet olaylarına bizzat katılması, son derece istisnai bir durumdur. Yeraltı örgütü ise lojistikçiler ve istihbaratçılardan oluşur. Örgütün alt yapısı olan bu unsur, her örgüte göre farklılık gösterir. Ancak genelde hücre şeklinde bir yapılanma izlenir. Merkez ve diğer hücrelerle gizli ve özel bir iletişim sistemi

¹¹⁶ Türkiye ve Terörizm, s.206.

kuran yeraltı örgütü, lider kadroca yönetilip, yönlendirilir. Bu yapılarında gizlilik esastır ve genelde üyeler için kod isimler, haberleşmede de kuryeler kullanılır. Yeraltı örgütünün görevi; lojistiğin sağlanması, eleman bulunması, eğitim ve propaganda çalışmaları yapılması ve istihbaratın toplanmasıdır.

Ana unsurun son parçası vurucu-militan güç, yani eylemcilerdir. Bunlar, eylemleri gerçekleştiren ve çoğu kez "tetikçi" denilen örgüt üyeleridir, örgütsel zincirin en son halkasını oluştururlar. Kamuoyu örgüt olarak bu kişileri bilir. Yeraltı örgütü ile bağlantılı olarak çalışırlar. Lider kadroyu ise tanımazlar. Lider kadrodan izole edilmelerinin nedeni yakalanmaları halinde lider kadroyu koruyabilmektir.

Terörist örgütlerin destek yapılanmasında iç ve dış destek unsurları mevcuttur. İç Destek Unsuru; terör örgütünün faaliyet gösterdiği ülke kamuoyundan temin edilen destektir. Bu destek maddi olabilir veya medya aracılığıyla sağlanabilir. Bu desteği temin edebilmek amacıyla terörist örgütler hedef aldıkları ve taban kabul ettikleri kitleye yönelik propaganda çalışmaları yaparlar. Dış Destek Unsuru; terörist örgüte bir başka ülke tarafından verilen destektir. Daha ziyade komşu ve düşman ülkelerce verilir. Bu destek, maddi olabileceği gibi, barınma, eğitim, silah temini yoluyla da gerçekleştirilebilir. Risksiz bir yöntem olduğu için, çeşitli ülkeler tarafından hedef ülkenin zayıflatılması amacıyla kullanılır.

Ayrılıkçı şiddet örgütleri askeri ve siyasi faaliyetlerini; Başkan/Lider, Merkez Komitesi, Propaganda, İstihbarat, illegal Eylem Faaliyetleri, Ulusal ve Uluslararası Legal Eylemler, Finansman, Danışmanlık, Sınır Operasyonları, Lojistik/Askeri Eğitim Bölümleri, Siyasi Büro şeklinde yapılanmış bir örgütle yürütmektedir. Ayrıca, doğrudan lidere ve merkez komitesine bağlı ulusal ve uluslararası silahlı operasyon ekipleri mevcuttur. Merkez komitesi, askeri ve siyasi tüm faaliyetlerin kontrol merkezi görevini üstlenmekte, bu komitenin üyeleri örgütün faaliyet gösterdiği alanlar itibarıyla bir iş bölümü yapmaktadırlar.

Üçüncü Dünya Ülkelerindeki ayrılıkçı şiddet örgütlerinde liderlerin kararları kesindir Avrupa'daki örgütlerde ise merkez komite kararı önemlidir. Ayrılıkçı örgütlerde "özellikle de PKK" da sınır operasyonları -sınır geçişleri vb- büyük önem taşıdığından ayrı bir sınır operasyonları bölümü de teşkilatlandırılmıştır. Bu bölüm aynı zamanda eylem ekiplerinin askeri eğitimi ve lojistik destek hizmetlerini de vermektedir.

Legal eylemlerle ilgili bölüm ise toplantı, seminer, festival vb. yasal faaliyetler için yerel ve yabancı siyasal partilerden, tanınmış aydınlardan, akademik kuruluşlardan ve STK'lardan destek aramakla görevlidir.¹¹⁷

C. Şiddet Unsuru

Terör örgütleri, "silahlı propaganda" adı da verilen şiddeti, ideolojilerine göre belirledikleri hedeflere bir araç olarak görür ve terör eylemlerini mevcut düzeni değiştirmek için bir yöntem olarak benimserler. Örgütler, şiddet eylemlerle topluma korku salarak, devlete olan güvenini sarsmayı hedeflerler. Terör, şiddet eylemlerinin varlığı ya da olması olasılığına (tehdit) bağlıdır, bunlar yoksa terörde yoktur. Terörizmin başarısı şiddet ve dehşet unsurlarıdır. Şiddet unsuru, iktidarın seçkinlerine ve onları destekleyen kurumla yönelir. Aynı zamanda şiddetin sistematik ve sürekli olmalıdır. Bir kez gerçekleştirilen ve sistematik özellik göstermeyen şiddet eylemlerinin terörizm olarak adlandırılmaz.

D. Amaç (Hedef) Unsuru

Bu unsur, terörizm ile anarşizm arasındaki farklılaşmayı yaratır. Siyasi bir amaç olmaksızın gerçekleştirilen şiddet gösterileri, ister çeteler, isterse gelişigüzel bir araya gelmiş insan topluluklarınca yapılsın, terörizm olarak isimlendirilemez. Çünkü, bu tip eylemlerde süreklilik bir ölçüde sağlanabilse dahi, spontanelik ön plana çıkar ve sistematik eylem konamaz. Ayrıca eylemleri gerçekleştirenlerin belli bir ideali olmadığından, örgütsel bir disiplin, güçlü bir hiyerarşi, eğitim, lojistik, istihbarat, iç ve dış destek unsurları da yoktur. Bu tip şiddetin bir boyutuyla anarşizm kavramlarıyla değerlendirilmesi gerekir.¹¹⁸

E ULUSLARARASI METİNLERDE VE YASAL DÜZENLEMELERDE YER ALAN UNSURLAR

1 Uluslararası Metinler

a. 1937 Tarihli Cenevre Sözleşmesi

Milletler Cemiyeti döneminde hazırlanan, ancak üye onayları alınamadığı için hayata geçiremeyen 1937 Tarihli Cenevre Sözleşmesi'nde terörizmin unsurlarından sadece şiddetin yer aldığı görülür. Dönemin, devlet adamlarını hedef alan suikastları en önemli eylem şekli olarak kabul eden terörizm stratejisi ve bu eylemleri en ciddi

¹¹⁷ Türkiye ve Terörizm, s.208.

¹¹⁸ Türkiye ve Terörizm, s.210.

tehlike şeklinde gören tehdit algılamaları söz konusu sözleşmede, devlet başkanlarını, devlet başkan yetkilerini kullanan şahısları ve onların halefleriyle seleflerini, bu kişilerin eşlerini, kamu görevlilerini veya eylem kendilerine yöneltildiğinde bir kamu görevi yapanları hedef alan; öldürme, veya ciddi bedensel yaralama veya özgürlüğünü elinden alma eylemleri ile bu tür maksatları gerçekleştirmek için isteyerek kamu malına zarar verme ve hayatı tehlikeye düşürme ve de üretim unsurlarına zarar verme eylemleri, terörizm kapsamında kabul edilmektedir.¹¹⁹

b. 1977 Tarihli "Terörizmin Önlenmesi İçin Avrupa Konvansiyonu" (The European Convention on the Suppression of Terrorism)

Bu sözleşme Acer tarafından şöyle değerlendirilmektedir: "Sözleşme'de açık bir terörizm tanımı yapılmakta, ancak 1. madde hükmüyle, teröristlerin yargıdan ve cezalandırmadan kaçmalarının engellenmesi maksadıyla hangi eylemlerin, taraf devletler arasında iade maksadı açısından 'siyasi eylemler' (political offences) yada 'siyasi eylemlerle ilgili eylemler' olarak tanımlanamayacağını sayılmaktadır. İkinci kategoride eylemler ise, herhangi bir uluslararası sözleşme ye atıf yapılmaksızın 'diplomatik temsilciler dahil olmak üzere uluslararası korunan kişilerin hayatına, fiziksel bütünlüğüne veya özgürlüğüne karşı saldırı içeren eylemler' olarak tanımlanmaktadır.

Konvansiyonun spesifik olarak ortaya koyduğu bir başka eylem kategorisi ise 'adam kaçıрма, rehin alma veya ciddi düzeyde yasadışı alıkoyma' eylemlerinden oluşmaktadır. Son olarak Konvansiyon, yukarda sayılan eylemleri gerçekleştirilme girişiminin, ya da bu eylemleri gerçekleştiren ya da gerçekleştirmek teşebbüsünde bulunan eylemcinin yanında yer alarak katılmanın da aynı kategoride değerlendirileceğini belirtmektedir. Konvansiyonun 2. Maddesi, daha genel bir tanım yaparak, 1. maddede sayılanların dışında bir kişinin hayatına, fiziksel bütünlüğüne veya özgürlüğüne karşı şiddet içeren herhangi bir eylemin de siyasi eylem ya da siyasi eylemlerle ilgili eylemler sayılarak iade kapsamı dışına çıkarılamayacağını belirtmekte, ayrıca aynı durumun, insanlar için toplu bir tehlike yaratacak biçimde

¹¹⁹ Türkiye ve Terörizm, s. 212.

mallara karşı yapılan ya da yapma girişimleri için de geçerli olduğu vurgulanmaktadır.

Bir başka deyişle, sözleşme açısından iade kapsamına giren bireyler mutlaka terörizm kapsamında olmak durumunda değildir." Bu kapsamda dönemsel terörist stratejiler olan belirli eylemlere ve bu eylemlerin faillerine, Doğu ve Batı blokları ile devletlerin siyasi ideolojileri ve çıkarları doğrultusunda "ulusal kurtuluş savaşı, özgürlük savaşçısı" gibi adlandırılmalarla, "dokunulmazlık zırhı" giydirilmesi önlenmeye çalışılmaktadır. Terörizmin dış destek boyutu da tabiatıyla sözleşmenin yasak alanları kapsamındadır. Bu zorlamalar eylemler ve faillerinin terörizmle ilişkisi kopardığından sonuçta, konvansiyon kapsamındaki eylemler ve failleri havada kalmaktadır.

c. BM Genel Kurulu'nun, 1994 Yılında Yayınladığı 49/60 Sayılı Deklarasyon

Acer

Bu deklarasyonun ekindeki ; "Politik sebeplerle yapılan ve toplumda, bir insan topluluğunda veya belirli insanlarda bir korku ortamı yaratacak cezai eylemler, siyasi, filozofik, ideolojik, etnik, ırksal, dini veya herhangi bir gerekçe ile haklı gösterilemez" tanımlamasına vurgu yaparak, bunun bir anlamda terörizmin de tanımı olduğunu belirtmektedir. Acer'e göre bu deklarasyon, önemli bir özellik olarak, terörist eylemlerin bir siyasi maksadı olduğu vurgulamakta, bu eylemlerin siyasi, filozofik, ideolojik, etnik, ırksal veya herhangi bir gerekçe ile haklı gösterilmemesi gerektiğine işaret etmektedir. Böylece, herhangi bir ulusal kurtuluş mücadelesinde kullanılan yöntemler, eğer toplumda ya da belirli bir grup arasında korku ve dehşet yaratıyorsa ve ceza hukukuna göre suç oluştırıyorsa, bunların terörizm kapsamında değerlendirilmesi mümkün olabilecektir. Bu durumda, eylemin resmi sıfatlı kişilere veya sivillere yöneltilmesi bir farklılık yaratmayacaktır. Bu deklarasyon ayrıca bir çok uluslararası sözleşmeye de atıf yaparak, bunların yasakladığı eylemlerin gerçekleştirilmesinin de terörizm olacağını ifade etmektedir. Bu deklarasyon terörizmin unsurları itibarıyla değerlendirildiğinde, amaç ve şiddet unsurlarının ön plana çıkarıldığı, buna karşılık terörizmin diğer unsurlarına atıfta bulunulmadığı izlenmektedir.¹²⁰

¹²⁰ Türkiye ve Terörizm, s.214.

d. Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi'nin (AK İ'M) 20 Eylül 1999

Tarihli

Toplantısında Aldığı Karar Bu karar bir terörizm tarunu içermesi itibariyle önemlidir. Söz konusu toplantıda, İspanyol Parlamenter Lopez Henares'ce hazırlanan "Terör Karşısı nda Avrupa Demokrasileri" konulu rapor üzerine bir terörizm tanımı yapılmıştır: AKPM' nin kabul ettiği şekliyle terör, "Genelde bir ülkeye, bu ülkenin kurumlarına, toplumuna veya bireylere karşı, resmi makamlar, toplamdaki bazı kişiler veya gruplar veya genel olarak kamuoyunda telaş havası estirmek amacıyla ayrılıkçı, aşırı ideolojik kavramlar, fanatik veya irrasyonel göreceli faktörlerin motivasyonu sonucu şiddete başvuran veya şiddete başvurma tehdidinde bulunan kişiler veya gruplar tarafından gerçekleştirilen her türlü eylem "dir. Karar, görüldüğü gibi terörün şiddet unsuruna vurgu yapmakta, amaç unsuru da ideoloji ile birleştirilerek karar metninde yer almaktadır. Karar tehdit eylemlerini de şiddete başvurmayla eşdeğer sayıyor.

F. YASAL DÜZENLEMELER

1. 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu

Bu kanuna göre örgüt, iki veya daha fazla kimsenin aynı amaç etrafında birleşmesiyle meydana gelir. 5237 sayılı yeni Türk Ceza Yasası'nda ise örgüt unsurunun oluşabilmesi için yeterli sayı üç kişi olarak belirlenmiştir.

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun değişik 1. Maddesinde terörizmin şiddet unsuru olarak; "baskı, cebir, şiddet, korku tını, yıldırma, sindirme veya tehdit" yöntemlerinin kullanılması, ideolojik unsuru olarak; "Cumhuriyet'in niteliklerinin ve anayasal düzenin değiştirilmesi, ülkenin ve milletin bölünmesi, Türk Devleti ve Cumhuriyeti'nin varlığının tehlikeye düşürülmesi, devlet otoritesinin zaafı uğratılması, yıkılması ve ya ele geçirilmesi, temel hak ve hürriyetlerin yok edilmesi, devletin iç ve dış güvenliğinin, kamu düzeninin veya genel sağlığın bozulması ", örgüt unsuru olarak da; bu eylemlerin "iki veya daha kimsenin birleşmesi" ile kurulan örgüt aracılığıyla gerçekleştirilmesi yer almaktadır.

Bu durumda, 3713 sayılı Yasa, terörizmin dış destek, propaganda, organize suç örgütleriyle bağlantı ve kışkırtıcılık unsurlarına yer vermemektedir. Yasada dikkati çeken noksanlıklardan birisi de, terörizmin varlığının eylem koşuluna bağlanmış olması, terör tehdidine yer verilmemesidir. Usta'da "Güneydoğu'da Terör

Görünümü ve Devlet Siyaseti" adlı kitabında; Türk ceza hukuku bakımından terörizm suçları konusunda örgüt ve şiddet (eylem) unsurlarının ön plana çıktığını, ayrıca terörizmin bir diğer unsurunun da ideoloji olduğu belirtmektedir. Usta'nın işaret ettiği bir nokta da 3713 sayılı Yasa'nın, "terör örgütü "silahlı çete ayrımı" yapmasıdır.¹²¹

Usta'ya göre 3713 sayılı Yasa'nın 1. maddesinde gösterilen yöntemleri benimsenmiş olmakla birlikte, amaçları gerçekleştirmek için silaha başvurmuş olanlar terör örgütü, amaçlarına ulaşmak için silaha sarılanlar ise eski TCK'nun 168. maddesi kapsamında "silahlı çete" olarak vasıflandırılmalıdır. "eski 168. madde, 5237 sayılı yeni Türk ceza Kanunu'nun 314. maddesinde" Söz konusu kitapta, Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin örgüt ve şiddet unsurlarını dikkate alarak silahlı çete ve terör örgütü ve silahlı örgüt şeklinde vasıflandırdığı terörist kuruluşların bir listesine de yer verilmiştir.

Bu listeye göre Yargıtay 9. Ceza Dairesi; TKP/ML (Türkiye Komünist Partisi Marksist- Leninist), DKP (Türkiye Devrimci Komünist Partisi), İKB (Türkiye İhtilalci Komünistler Birliği), TDKP/GKB (Türkiye Devrimci Komünist Partisi/Genç Komünistler Birliği), TKPML-TİKKO- TMLB Hareketi (Türkiye Komünist Partisi Marksist-Leninist-Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu), THKP/C-Silah Gençlik (Türkiye Halk Kurtuluş Partisi Cephesi), Devrimci Sol Güçler, PKK (Kürdistan İşçi Partisi), PİK (Kürdistan İslam Partisi), PKK (Vejin), PRK (Rızgari), YKC (Kürdistan Gençler Birliği), Hizbullah, MLKP/ LÖB (Liseli Öğrenciler Birliği), İBDA/C (İslami Büyük Doğu Akıncılar Cephesi), İBDA/C- İKK (İslami Büyük Doğu Akıncılar Cephesi-İslami Kısas Kıtaları), İslami Hareket Süreci, TKEP (Türkiye Komünist Emek Partisi-13 Mart Genç Komünistler Birliği), TKİH (Türkiye Komünist İşçi Hareketi), THKP-Kızılyıldız, Liseli Dev-Genç, TDP (Türkiye Devrim Partisi, TKEP/ Leninist Gerilla Birliği, Sosyalist Vatan Partisi-Kıvılcım-Genç Kıvılcım, MLKP/K (Marksist-Leninist Komünist Partisi-Kurtuluş), TDHP-DHP (Devrimci Halk Partisi), MLKP-KGÖ, Evrimci Halk Güçleri, TKP/Kıvılcım, DHKP/C (Devrimci Halk Kurtuluş Partisi Cephesi-Dev-Sol), TKP/ B-SHB (Türkiye Komünist Partisi Birlik Silahlı Halk Birlikleri), KKP (Kürdistan Komünist Partisi), KAWA (Kürdistan

¹²¹ Türkiye ve Terörizm, s.216.

Proktorya Birliği), PYSK (Kürdistan Sosyalist Birliği Partisi), DHG (Devrimci Halk Güçleri), YCKK (Kürdistan Komünist Gençlik Birliği) ve KEY BUN'u (Kürdistan Birleşik Halk Partisi); silahlı çete olarak kabul etmektedir. Yargıtay, ICCB (İslami Cemaat ve Cemiyetler Birliği), Müslüman Gençlik, TKP/MLB, İslami Hareket ve İslami Halkın Fedaileri'ni; silahlı örgüt saymaktadır. Terör örgütü kabul edilenler ise; AFID (Anadolu Federe İslam Devleti), THKP/C-Üçüncü Yol, EKİM, KDH (Komünist Devrim Hareketi), TKP (Türkiye Komünist Partisi) ve Birleşik Troçkist Sol Örgüt'tür.¹²²

2. Yabancı Mevzuat Hükümleri

1973 tarihli İrlanda Olağanüstü Durum Hükümleri Kanunu'nda (Emergency Provisions Act) terörizmin, şiddet unsuru mevcuttur. 19.02.2001 tarihinde yürürlüğe giren İngiltere'nin yeni Terörle Mücadele Yasası "Terrorism Bill"de ise terörizmin unsurlarından; ideoloji, amaç, şiddet ve terör tehdidi yer almaktadır. ABD, Karışıklıklar ve Terörizm Hakkında Görev Kuvveti Yasası'nda; şiddet ve terör tehdidi unsurlarına yer verilmiştir. ABD'de 11 Eylül saldırılarından sonra hayata geçirilen ve Vatanseverlik Yasası (Patriot Act) olarak isimlendirilen Terörle Mücadele Yasası'nda yapılan terörizm tanımında ise terörizmm; şiddet ve amaç unsurları ağırlık taşımaktadır. 1986 tarihli Fransız Terörle Mücadele Yasasında, "Baskı veya tehdit yoluyla mevcut kamu düzeninin ciddi olarak bozulması maksadıyla" tümcesiyle şiddet ve amaç unsurları ön plana çıkarılmaktadır.¹²³

G. TERÖRİZMİN ÇEŞİTLERİ

Terörizmin çeşitleri; gerek yöntem gerek aldığı destekler bakımından değişiklik göstermektedir. Terörizm, sadece belli bir devlet içinde ya da belli bir devlete yönelik değil, ulusaşan bir şekilde birkaç devleti de tehdit eden, kullandıkları yöntemler açısından da birbirinden ayrılmaktadır. Terörizmin değişik tasnifleri yapılmaktadır. Bunlar genel olarak; ulusal (ülke içi) terörizm, uluslararası terörizm, devlet terörizmi, devlet destekli uluslararası terörizm, etnik terörizm ve siber terörizm gibi birçok şekilde ortaya çıkabilmektedir.

¹²² Türkiye ve Terörizm, s.217.

¹²³ Türkiye ve Terörizm, s.218.

1 Ulusal (Ülke İçi) Terörizm

Ulusal ya da ülke içi terörizm, tek bir devlet içinde sınırlı kalan, sistematik şiddettir. Bu yönü ile ulusal terörizm, uluslararası terörizme çok benzerdir. Bu ikisi arasındaki en önemli farklılık, ulusal teröristlerin eylemlerini bir ulusun vatandaşlarına karşı yöneltmeleridir. Ayrıca ulusal terörizmin hedefleri arasında başka bir devletin ya da yabancı bir şahsın varlığına yönelik herhangi bir şey yoktur. Bu tarz salt bir terörizm çeşidi sadece teoride kalmaktadır. Çünkü terörizm günümüzde sivil vatandaş ayrımı yapmadan herkese ve her devlete karşı şiddet içeren eylemlerde bulunabilmektedir.

2 Devlet Terörizmi

Hükümet terörü olarak ortaya çıkan devlet terörizmi, en eski ve en tehlikeli terörizm şeklidir. Devlet terörü, bir devletin kendi ülke sınırları içinde kendi vatandaşlarına karşı uyguladığı şiddet eylemleridir. Şiddet kullanımı doğrudan devletin kendi nüfusuna karşı kullanılmakta, hükümete muhalif olan grupları yok etmeyi ve ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır. Devlet teröründe, hükümetlerin teröre destek vermelerinin amacı, rejimi korumak ve otoriter yapıyı devam ettirmektir.¹²⁴

3. Devlet Destekli Terörizm

Devletin otoritesine karşı gelen grupları yok etme, rakip ülkeyi zayıflatma ve toplum üzerinde korku yaratma gibi eylemleri içeren bir terörizm şeklidir. Devletlerin terörizmi desteklemesi, iki farklı şekilde olmaktadır.

İlki, bir devlet, ülke içindeki grupları, kendi otoritesini korumak ve rejimi devam ettirmek amacı ile terörizmi destekliyor ise bu “ülke içi devlet destekli terörizm” olmaktadır.

İkincisi, eğer devlet, rakip devletleri zayıflatmak amacı ile o devlet içindeki muhalif grup ve teröristleri siyasi ve ekonomik olarak destekliyorsa, olay artık sınıraşan bir hale geldiği için “uluslararası devlet destekli terörizm” kategorisine girmektedir.

4. Uluslararası Terörizm

Uluslararası terörizm, bir devletin ülke sınırlarında meydana gelen ve diğer devletlerin veya diğer devletlere mensup fertlerin haklarını ihlal eden, birbiriyle

¹²⁴ Şimşek, s.323.

bağlantılı yürütülen şiddet hareketleridir. Yapılan eylemin sonucundan muhtelif milletlere mensup fertlerin çıkarları olursa veya bu eylemden etkilenirse, terörizm o zaman "uluslararası" vasfını kazanmış olur. Uluslararası terörizmin ana özelliği, amacının siyasi olmasıdır.

5. Uluslarötesi (Transnasyonel) Terörizm

Uluslarötesi terörizm, herhangi bir şekilde devletin bir müdahalesi olmaksızın, devletdışı aktörler tarafından gerçekleştirilen terörist eylemleri ifade etmektedir.

Uluslarötesi terörizme bakıldığında zaman, olaylar birden fazla ülkede cereyan etmekte, olayın bir ülkede başlayıp başka bir ülkede sonlanması görülmektedir. Ayrıca, yabancı diplomatlara karşı yapılan saldırılar, uluslararası bir örgüte ya da uluslararası arabuluculuk yapan kişilere karşı yapılan saldırılar uluslarötesi terörizme örneklerdir.¹²⁵

6. Siber Terörizm

Siber terörizm, belirli bir politik ve sosyal amaca ulaşabilmek için bilgisayar veya bilgisayar sistemlerinin bireylere ve mallara karşı, bir hükümeti veya toplumu yıldırma, baskı altında tutma amacıyla kullanılmasıdır. Siber terörizmde altı çizilmesi gereken beş nokta bulunmaktadır. Bunlardan ilki, siber terörizmin hedefi ülkenin askeri gücü, hükümet, bireyler, şirketler, ülkenin önemli altyapı tesisleri gibi birçok şey olabilir. İkinci nokta ise, siber terörizmin hangi saiklerle hareket ettiğidir. İleride de görüleceği gibi bu saikler ya da güdüler dini, politik, sosyal, kültürel ve ideolojik vb. olabilir. Üçüncü olarak siber terörizmde kullanılan araçlar; bilgisayar, iletişim ağı ve teknolojisidir.

Dördüncü önemli nokta ise, alt yapının yok edilmesi, askeri ve önemli bilgilerin ele geçilip sızdırılması, insanlara ya da şirketlere ait varlıkların teröristlere ait hesaplara geçirilmesi gibi verilen zararlar oluşturdukları etkidir. Son nokta ise, elde edilmek istenen amaçtır. Bu amaçlar her türlü politik, dini, askeri amaçlar olabilir. Birçok insan, bilgi devriminin, toplumda çok riskli bir elektronik zafiyet

¹²⁵ Şimşek, s.324.

ortaya çıkardığını söylemektedir. Bu tehdit ve riskler, “Elektronik Pearl Harbour” olarak adlandırılmış ve bu kavram literatüre geçmiştir.¹²⁶

7. Modern Terörizm

Modern terörizm bir kanıya göre şu özelliklere sahiptir: Terörizm her yerde ortaya çıkabilen yeni ve benzeri olmayan bir fenomendir. Teröristler, tahammül edilmez koşullar tarafından umutsuzluğa sürüklenmiş, fakir ve fikirleri son derece ideolojik olan fanatik kimselerdir. Ayrıca modern terörizm, Tayyar Arı’ya göre 1979’lı yıllardan itibaren sık ve sürekli hale gelmiş ve birçok insanın hayatına mal olmuş bir yapıdır. Modern terörizmde, iyi korunan hedeflerden ziyade istasyonlar, tesisler ve insanlar hedef alınmaktadır. Modern terörizmin başka bir özelliği de, yapılan eylemlerin hazırlık aşamalarında yüksek miktarda para, silah ve patlayıcıya gereksinim duyulmasıdır. Diğer bir özellik ise, modern terörizm yüksek bir örgütsel desteğe dayanmaktadır. Geçmişte teröristler, düşman hükümet ile doğrudan ilişkisi bulunan kişi ve mekânlara sınırlı saldırılar yaparlardı. Modern terörizmde ise, teröristler düşman olan yönetimin masum vatandaşlarına saldırmaktadırlar.¹²⁷

H. INTERPOL VE TERÖRLE MÜCADELE

Interpol uluslararası terörizme karşı dünya çapında etkin bir biçimde mücadele etmeye çalışan ve bu anlamda da çok geniş bir faaliyet alanı bulunan bir uzmanlık örgütüdür. Interpol’ün uluslararası terörizm karşısındaki rolü iki yönlüdür. Bunlardan ilki, uluslararası terörizm faaliyetlerini engellemek, ikincisi ise suçluların adalet önüne çıkarılmasına yardımcı olmaktır. 1923–1938 yılları arasında faaliyet göstermiş olan uluslararası kriminal polis kurulu’nun yerini alan Interpol, 1946 yılında kurulmuştur.

Interpol Tüzüğü’nün 1. maddesi, Uluslararası Kriminal Polis Kurulu’nun bundan böyle Uluslararası Kriminal Polis Örgütü olarak anılacağını öngörmektedir. Öte yandan, örgütün amaçları ise yine tüzüğün 2. maddesinde şu şekilde belirtilmiştir:

a. Uluslararası İnsan Hakları Bildirisi çerçevesinde devletlerin adli polis yetkilileri arasında, yürürlükteki ulusal yasaları kapsamında en geniş şekilde yardımlaşmayı sağlamak, **b.** Adli suçların önlenmesi ve izlenmesi konusunda etkin bir biçimde

¹²⁶ Şimşek, s.325.

¹²⁷ Şimşek, s.326.

çalışacak kurumları kurmak ve geliştirmek. Aslında buradan da anlaşılacağı üzere İnterpol'ün temel rolü, üye devletlerin ilgili polis mercileri arasında bir iletişim kanalı olmaktır. Kısacası, İnterpol'ün görevi uluslararası suçları araştırmak değil, bunların araştırılmasında aracılık yapmaktır.

İnterpol'ün, terörizmle mücadele konusunda yetersizlikleri de vardır. Özellikle, örgütün terörizm karşıtı faaliyetlerini sınırlandırıcı bir özellik arzetmektedir.

Örgütün siyasal, askerî, dinsel ya da ırksal karakter taşıyan çalışmalar yapmasını veya bu tip bir fonksiyon üstlenmesini kesinlikle yasaklamaktadır. Örgüt, bu tip meselelere karışmayacak veya bunları soruşturmayacaktır.¹²⁸

Uzun yıllar boyunca bu madde, İnterpol'ün terörizme karşı savaşımına engel olmuştur. Öte yandan, 3. madde dâhilinde terörizmin siyasal nitelikli bir suç olarak görülmesi nedeniyle, terörizmle fazlaca ilgilenilmemesi; buna karşın diğer suçlar üzerindeki vurgunun güçlendirmesi ve böylesi bir taahhüdün ön görülmesi, terörizme “meşru” bir alanmış gibi bakıldığı yönünde çeşitli değerlendirmelerin yapılmasına da yol açmıştır.

1960'ların sonlarından itibaren terörizm faaliyetlerinde görülen artış, İnterpol'ün terörizme yaklaşımında da zamanla bir değişime yol açmıştır. Ancak, 3. maddenin yorumuna ilişkin bu durum, 1984 yılına kadar bu şekilde devam etmiştir.

4–11 Eylül 1984 tarihleri arasında Lüksemburg'da düzenlenen İnterpol 53. Genel Kurul toplantısında, 3. maddenin yorumuna ilişkin birtakım kararların alındığı görülür. Böylece, terörizmle mücadelenin daha etkin bir biçimde yürütülmesi sağlanmıştır. Ancak, hemen belirtelim ki, İnterpol'ün daha önceki toplantılarında alınmış ve terörizmle mücadele açısından önem arzeden başka kararları da bulunmaktadır.

Kısaca değinmek gerekirse, uluslararası soruşturmalara yönelik taleplerin belirlendiği 1953 tarihli Lizbon Toplantısı kararları, sivil havacılığa yönelik yasadışı saldırılara ilişkin 1970 tarihli Brüksel Toplantısı kararları, rehin alma ve şantaj olaylarına ilişkin 1972 tarihli Frankfurt kararları, uluslararası firmalara yönelik yasadışı saldırılara ilişkin 1973 tarihli Viyana Toplantısı kararları, sivil havacılığa

¹²⁸ KAYA, Sezgin, İnterpol Europol Ve Uluslararası Terörizm, Bursa, 2004, s. 32.

yönelik güvencelere ilişkin 1974 tarihli Cannes kararları, örgütlü gruplarca gerçekleştirilen şiddet olaylarına ilişkin 1979 tarihi Nairobi kararları bu bağlamda değerlendirilebilir. Ancak, 1984 tarihli Lüksemburg kararları, terörizmin siyasi bir suç biçimi olarak görülmesine yönelik anlayışı değiştirme açısından oldukça önemlidir. Bu bakımdan, ilgili kararda şu hususların önemle vurgulandığı görülmektedir ¹²⁹:

a. Birçok ülkede, şiddet içeren kriminal faaliyetler gerçekleştirerek, korku ve terör yayma suretiyle sözde siyasi amaçlarını gerçekleştirmeye çalışan grupların varlığı. **b.** Uluslararası bir olgu olarak terörizm kapsamında görülen birtakım aktivitelerin diğer suç biçimleri ile olan bağlantıları. **c.** Özellikle insan hayatına ve bedensel bütünlüğüne yönelik saldırılar, adam kaçırma ve rehin alma olayları, sivil havacılığa yönelik yasadışı müdahaleler ile kamusal ve özel mülkiyete yönelik ciddi nitelikteki saldırılar terörizm çerçevesi dâhilinde görülen suç biçimleri olarak değerlendirilmektedir.

İnterpol Genel Kurulu almış olduğu söz konusu karar ile bu tip ciddi suçlara ilişkin görülmekte olan iade davalarında, bunların siyasi gerekçeli suçlar kapsamının dışında tutulmasını ve iadeyi reddetme amacıyla bir gerekçe olarak görülmemesini istemiştir. Ancak, Genel Kurul'un aldığı bu kararda ayrıca şu hususları benimsediği de görülür:

a. Ulusal egemenliğin üstünlüğü prensibi uyarınca, herhangi bir suçun siyasi olup olmadığına ilişkin karar verme yetkisi ulusal yargı organlarındadır. **b.** Üye devletlerin büyük oranlarda zarara neden olan bu tip suçlara ilişkin meselelere müdahalesi gereklidir. 3. maddenin yorumuna ilişkin alınan karar açısından belirtilmesi gereken en önemli husus ise 'çatışma alanı' dışında kalan alanlarda, masum sivillere veya mülkiyetlere yönelik işlenen suçların motivasyonları ne olursa olsun siyasi gerekçeli olarak görülmeyecek olmasıdır. Bu tarihten itibaren 'çatışma alanı' dışında kalan terörizm olayları ile ilgilenme kararı alınmıştır. Burada 'çatışma alanı dışı' kavramından kasıt, örneğin IRA (İrlanda Cumhuriyetçi Ordusu)'nın İrlanda dışında gerçekleştireceği türden saldırılardır. ¹³⁰

¹²⁹ KAYA, s.33.

¹³⁰ KAYA, s.34.

IRA'nın İrlanda'da gerçekleştireceği saldırılarla ilgili olarak Interpol devreye giremezken, örneğin Kıta Avrupa'sında gerçekleştirebileceği herhangi bir eylemiyle ilgili olarak Interpol faaliyete geçebilecektir. Alınan bu karar ile üye devletlerin terörizm konusunda bilgi paylaşımında bulunmalarının, terörizmin siyasal gerekçeli bir suç olması nedeniyle engellenemeyeceğini de belirtilmektedir. Söz konusu karar uyarınca üye devletler, bu konuda kendi ulusal hukuklarının izin verdiği ölçüde serbest davranabileceklerdir.

Alınan bu kararlar, terörizmle mücadele açısından büyük önem taşımaya rağmen, Interpol Genel Kurulu tarafından alınan kararların hukuki bir bağlayıcılığının bulunmaması nedeniyle, üye devletler üzerinde herhangi bir etki yapmaktan uzak olduğunu belirtmek gerekir. Zira uygulamada üye devletlerin alınan bu kararlara rağmen kendi çıkarları doğrultusunda hareket ettikleri görülmektedir. Hatta terörizme yakın olan veya teröristlere sempati duyan ya da onları destekleyen kimi devletlerin iş birliğine yanaşmadıkları dahi görülmektedir. Görüldüğü üzere, 3. maddeye ilişkin herhangi bir değişikliğin yapılmadığı bu toplantıda, üye devletlerin Interpol ile terörizme karşı mücadelede mümkün olduğunca (yani ulusal hukuklarının izin verdiği ölçüde) kapsamlı bir iş birliğine girmeleri kararı alınmıştır.¹³¹

¹³¹ KAYA, s.35.

SONUÇ

Bu araştırmada çok ayrıntılı ve detaylı bir konuyu anlatmayı amaçladım. Düşmanla iletişim ve casusluk suçlarının unsurlarını, Filistin ve Türkiye Ceza Kanunlarında bu konu ile ilgili mahkeme kararlarını, uygulamalarını ve yaptırımlarını, ek olarak Türk Ceza Kanununda terör suçunun unsurlarını ve sonuçlarını açıklamaya çalıştım.

Bu bölümde araştırmanın çıkardığı en önemli sonuçlar ve tavsiyeler belirtilecektir:

- Filistin ve Arapların Ceza Kanunlarında, haberleşme kavramı düşmanla iletişim kavramından daha geniş ve daha kapsamlı bir suç anlatmaktadır.
- Filistin yasalarında, casusluk ve haberleşme suçları siyasi suçlar kategorisinde sınıflandırılmıştır.
- 1957 tarihli 555 sayılı yasanın, 82. maddesinde belirtildiği gibi, casusluk suçu yanlışlıkla ve istemeden işlenmesi mümkün olan bir suçtur, öyle ki kasıtsız yapılan bir yanlış veya ihmal sonucunda yaşanan bir durumdan dolayı casusluk ve iletişim suçları kolaylaştırılabilir. Bu durum maalesef Filistin topluluğunda sık yaşanan bir durumdur.
- Mısır Ceza Kanununun, 128. maddesinde askeri görevliler tarafından, casusluk ve haberleşme girişiminde bulunulması durumunda tam bir suç işlemiş olarak sayılmıştır ve cezası belirtilmiştir.
- Casusluk suçuna teşvik veya yordakçılık etmek durumunda ceza verilmez, ancak Mısır Ceza Kanununun 82. maddesinde teşvik eden kişiye ceza uygulanacağı belirtilmiştir.
- Filistinli ve Ürdünlü hukukçular, bu suçlara teşvik eden kişiyi cezalarını hafifletme durumundan dışlamıştır.
- Filistinli, Ürdünlü ve Mısırlı hukukçular, suçlunun devlet kamu görevlisi olması durumunda verilen cezaların ağırlaştırılması gerektiğini belirtmişlerdir.
- Casusluk suçlarının ilk sorgu aşamasında, Filistin yasalarına göre askeri mahkemeye, Ürdün'de devlet güvenlik mahkemelerine, Mısır'da ise genel savcılığı yetki verilmiştir.

- Casusluk davalarına bakan ve kararları veren mahkemeler; Filistin kanunlarına göre askeri mahkemeler, Mısır'da suçlular sivil ise sivil mahkemeler, asker ise askeri mahkemeler ve Ürdün'de devlet güvenlik mahkemeleridir.
- Casusluk ve düşmanla iletişim suçları için Filistin Ceza Kanununda, yasaları ve mevzuatları çeşitli ve farklı olması nedeni ile yargıcın bu suçla ilgili özel cezalar ve hükümler vermesi gerektiği belirtilmiştir.
- Uluslararası çabalara rağmen, terörün ortak bir tanımı yoktur.
- Yıllar boyunca uluslararası düzenlenen kongreler ve toplantılara rağmen tüm dünya da, terörü ciddi bir şekilde bitirmeyi başaramamıştır.
- 11 Eylül 2001 olaylarından sonra, uluslararası toplum terörün ciddiyetinin farkına varmıştır, 2001 yılında 1373 sayılı kararla terörle savaşma komisyonu kurulmuştur.
- Terör suçunun gerçekleşmesi için, ana amaç şiddet, sabotaj ve özgürlükleri kısıtlama olmalıdır.
- Terörün siyasi, sosyal ve ekonomik nedenleri vardır. Devletin terörle mücadele görevini üstlenmeli ve vatandaşların haklarını ve özgürlüklerini korumalıdır.
- Toplum içinde herhangi bir suçla mücadele etmek için vatandaşlar yeterince bilgilendirilmeli ve eğitilmelidir, bu da okullardan (üniversitelerden..) geçmektedir.
- Terörün bütün dünyaya yayılması, bu suçu destekleyenlerin ve finansını sağlayanların gücünün göstergesidir. Bundan dolayı terörle mücadelede bu kişilerle veya kurumlarla mücadele edilmek zorundadır.
- Terör rastgele bir suç değildir, tam tersine planlanmış, desteklenmiş ve sponsore edilmiş bir suçtur.

KAYNAKLAR

- Abdu Razzaq, Fakhri**, Ceza Kanunu Genel Hükümler, Kahire, 2010.
- Abu Mustafa, Ahmed Mohamed**, Terörizm Ve Suçla Mücadele, Kahire, 2007.
- Aladly, Mahmoud**, Ceza Hukuku Terörizm Ansiklopedisi, İskenderiye, 2007.
- Al-Arish, Sabah**, Cezanın Yoğun Koşulları, Bağdat, 2002.
- Albaidi, İbrahim**, Devlet Güvenliklerinin Kriminal Korunması, Kahira, 2008.
- Alcubur, Muhammed Oda**, Devlet Güvenlik Veterör Suçları, Aman, 2011.
- Alhalabi, Muhammed**, Ceza Davaları, Amman, 2009.
- Alia, Samir**, Devletin Güvenliğine Yönelik Suçlar, Beyrut, 2008.
- Aljazairi, Said**, İstihbarat Ve Dünya, Beyrut, 1986.
- Aljazairi, Said**, İstihbarat Servisi, Beyrut, 1992.
- Al-Lobidi, İbrahim Mahmud**, Devlet Güvenliklerinin Yasal Korunması, Kahira, 2010.
- Alsaeed, Mustafa**, Ceza Yasası Genel Hükümleri, Kahire, 1959.
- Alsaid, Kamil**, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun Açıklaması, Amman, 2008.
- Alshorabi, Abdul Hamid**, Ceza Kanunu Üzerine Yorum, İkinci Kitap, Kahire, 1983.
- Amro, Adnan**, İsrail İstihbaratının Filistinli ajanlerin Kazandırılması Üzerine Çalışma, Gazze, 2018.
- Behnam, Ramsis**, Kamu Yararına Zararlı Suçların Açıklaması, İskenderiye, 1996.
- Berry, Yakup**, Shabak'da 29 Yıllık Çalışma, Amman, 1998.
- Betty, Morris**, İsrail'in Gizli Savaşları, Amman, 1992.
- Bilal, Ahmed Awad**, Ceze Bilgisi, Teori Ve Uygulamalar, Kahire, 1984.
- Bilal, Hmed Awad**, Genel Ceza Teorisi, Kahire, 1996.
- Deacon, Richard**, İsrail İstihbaratı, Şam, 1991.
- Durmaz, Selim**, Ekonomik İstihbarat, İstanbul, 2017.

Ebu Musameh, Othman, Casusluk Suçunda Analitik İnceleme, Alislamyia Üniversitesi, Gazzi, 2012.

El-Adhami, Saad Ibrahim, Savaş Zamanındaki Düşmanla Komplo Suçları, Bağdat, 1985.

Elfadil, Muhammed, Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar, Şam, 1987.

Ezzeldin, Ahmed, Terörizm Ve Siyasi Şiddet, Kahire, 1989.

Genina, Ahmoud Sami, Savaş Hukukunda Araştırma, Kahire, 1941.

Hafiz, Mecdy, Devlet Sırları'nın Kriminal Korunması, Kahire, 1997.

Halil, Mahmut, Ceza Yasası, Genel Bölümü, Bağdat, 1991 .

Hassan, Ali Fadel, Ceza Hukukunda Farklılaşma Kuramı, Doktora Tezi, Kahire, 1973.

Hassan, Salim, Eski Mısır Ansiklopedisi, Kahire, 1983.

Hosny, Mahmud, Genel Amaçlı Cezai Niyet Teorisi, Kasıtlı Suçların Ahlaki Yapılarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi, Kahire, 1988.

Husni, Mahmud Najib, Lübnan Ceza Yasası'nın Açıklaması, Beirut, 1968.

Ibrahim, Akram Nashat, Cezai Yargıcın Cezai Yargılama Yetkisinin Hukuki Sınırları, Doktora Tezi, Kahire, 1995.

Jarada, Abdul Qader, Kamu Düzenine Karşı Suçlar, Gazze, 2018.

Jarada, Abdul Qadir Sabri, Kamu Düzenine Karşı Suçlar, Gazze, 2018.

Kamel, Osman, Mossad Ve Gizli Savaş, Kahire, 1992.

Kaya, Sezgin, Interpol Europol Ve Uluslararası Terörizm, Bursa, 2004.

Mahdi, Abd Raouf, Ceza Hukukunda Genel Kuralları, Kahire, 1993.

Majali, Nazim Tawfiq, Ceza Kanununun Açıklaması, Genel Müdürlük, Amman, 2006.

Mustafa, Mohamed, Ceza Yasası Genel Müdürlüğü, Kahira, 1983.

Namour, Mohamed Said, Ceza Muhakemesi Kanununun Açıklanması, Umman, 2011.

Nawaysa, Abdul Elah, Ürdün Mevzuatında Devlet Güvenliğine Karşı Suçlar, Amman, 2005.

Obaid, Hüseyin, Uluslararası Suç, Kahire, 1999.

Ramazan, Medhat, Terörizm Uluslararası Ve İç Hukuk Işığında Maddi Ve Usuli Hükümler Işığında İşlenen Suçlar, Kahire, 1995.

- Rifai, Ahmed**, Devletin Güvenliğine Yönelik Suçlar, Amman, 1990.
- Sorour, Ahmed**, Ceza Yasası'nda Arabulucu, Özel Bölüm, Kahire, 1979.
- Şimşek, Murat**, Terörizm Kavramsal Bir Çalışma, Türk Dünyası Kırgız, Kırgızistan, 2016.
- Taha, Mahmud**, Askeri Mahkemelerin Kamu Hukuku Suçları İçin Yargı Yetkisi, Kahira, 1994.
- Turinay, Faruk**, Ceza Hukukunda Terör Örgütü Kavramı, İstanbul, 2014.
- Türkiye Ve Terörizm**: Tbb Tarafından Oluşturulan Proje Grubu Tarafından Hazırlanmıştır, Türkiye Barolar Birliği, Birinci Baskı, Ankara, 2006.
- Yayla, Mehmet**, Devlet Sırlarına Karşı Casuslar Ve Casusluk, Ankara, 2012.